

Utgiftsområde 1

Rikets styrelse

Utgiftsområde 1 – Rikets styrelse

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagförslag.....	7
2.1	Förslag till lag om ändring i brottsbalken	7
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.....	8
2.3	Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696).....	12
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt	30
2.5	Förslag till lag om ändring i tullagen (2016:253).....	31
3	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	33
3.1	Utgiftsområdets omfattning.....	33
3.2	Utgiftsutveckling.....	33
3.3	Mål för utgiftsområdet.....	34
3.3.1	Sametinget och samepolitiken	34
3.3.2	Demokratipolitik och mänskliga rättigheter.....	34
3.3.3	Nationella minoriteter.....	34
3.3.4	Medier.....	35
3.4	Resultatredovisning.....	35
3.5	Politikens inriktning	35
3.6	Den årliga revisionens iakttagelser.....	35
4	Statschefen.....	37
4.1	Budgetförslag.....	37
4.1.1	1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	37
5	Riksdagsförvaltningen.....	41
5.1	Utgångspunkter för Riksdagsförvaltningens verksamhet.....	41
5.1.1	Riksdagsförvaltningens uppgift.....	41
5.1.2	Riksdagsstyrelsens uppdrag till förvaltningen	41
5.2	Resultatredovisning	42
5.3	Riksdagsstyrelsens bedömning av uppdragsuppfyllelsen	43
5.4	Budgetförslag.....	44
5.4.1	2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	44
5.4.2	2:2 Riksdagens förvaltningsanslag.....	46
5.4.3	2:3 Riksdagens fastighetsanslag.....	48
6	Riksdagens ombudsmän.....	53
6.1	Uppdrag och övergripande mål.....	53
6.2	Resultatredovisning.....	53
6.3	Riksdagens ombudsmäns (JO) bedömning av måluppfyllelse	53
6.4	Budgetförslag.....	54
6.4.1	2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	54
7	Riksrevisionen	57
7.1	Riksrevisionen	57
7.2	Mål för Riksrevisionen.....	57
7.3	Resultatredovisning	57
7.4	Budgetförslag.....	58
7.4.1	2:5 Riksrevisionen.....	58

8	Sametinget och samepolitiken	63
8.1	Mål för området	63
8.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	63
8.3	Resultatredovisning	63
8.3.1	Insatser för samiskt inflytande och delaktighet	63
8.3.2	Insatser för utveckling av det samiska språkets användning och ställning	64
8.3.3	Insatser för att ta del av och utöva ett mångfaldigt samiskt kulturliv	65
8.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	66
8.5	Politikens inriktning	66
8.6	Den årliga revisionens iakttagelser	66
8.7	Budgetförslag	67
8.7.1	3:1 Sametinget	67
9	Regeringskansliet m.m.	69
9.1	Budgetförslag	69
9.1.1	4:1 Regeringskansliet m.m.	69
10	Länsstyrelserna	73
10.1	Mål för området	73
10.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	73
10.3	Resultatredovisning	73
10.3.1	Sektorsövergripande, samordnande och samverkande arbete	73
10.3.2	Främjande av länets utveckling	74
10.3.3	Utveckling och utmaningar inom tillsynsarbetet	74
10.3.4	Tillkännagivande om bestämmelser vid ändring i regionindelningen	75
10.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	75
10.5	Politikens inriktning	75
10.6	Budgetförslag	77
10.6.1	5:1 Länsstyrelserna m.m.	77
11	Demokratipolitik och mänskliga rättigheter	81
11.1	Mål för demokratipolitiken	81
11.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	81
11.3	Resultatredovisning	81
11.3.1	Allmänna val	81
11.3.2	Stärkta möjligheter till deltagande och delaktighet mellan valen ...	82
11.3.3	En mer motståndskraftig demokrati	84
11.3.4	Värna det demokratiska samtalet mot hot och hat	88
11.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	90
11.5	Politikens inriktning	90
11.5.1	Europaparlamentsval 2024	90
11.5.2	Insatser för ett högt och jämnt valdeltagande	90
11.5.3	Undersökning om förutsättningarna för enskildas opinionsbildning	90
11.5.4	Hätkomstresor och arbetet med att motverka antisemitism	91
11.6	Mål för mänskliga rättigheter	91
11.7	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	91
11.8	Resultatredovisning	91
11.8.1	Synpunkter och rekommendationer från internationella granskningsorgan	92
11.8.2	Ett starkt rättsligt och institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna	92

11.8.3	Ett starkt stöd för arbete med mänskliga rättigheter inom det civila samhället och inom näringslivet.....	96
11.9	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	97
11.10	Den årliga revisionens iakttagelser.....	97
11.11	Politikens inriktning	98
11.12	Budgetförslag.....	98
11.12.1	6:1 Allmänna val och demokrati	98
11.12.2	6:2 Justitiekanslern.....	99
11.12.3	6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	100
11.12.4	6:4 Valmyndigheten.....	101
11.12.5	6:5 Stöd till politiska partier	102
11.12.6	6:6 Institutet för mänskliga rättigheter.....	103
12	Nationella minoriteter.....	105
12.1	Mål för området.....	105
12.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	105
12.3	Resultatredovisning.....	105
12.3.1	Övergripande arbete inom politikområdet.....	105
12.3.2	Diskriminering och utsatthet.....	106
12.3.3	Inflytande och delaktighet.....	107
12.3.4	Språk och kulturell identitet.....	107
12.3.5	Romsk inkludering	109
12.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	110
12.5	Politikens inriktning	110
12.6	Budgetförslag.....	111
12.6.1	7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	111
12.6.2	7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer.....	112
13	Medier.....	113
13.1	Budgetförslag.....	113
13.1.1	8:1 Mediestöd.....	113
13.1.2	8:2 Mediemyndigheten.....	114
13.1.3	Lagändringar till följd av namnbyte.....	116
14	Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet	117
14.1	Omfattning	117
14.2	Resultatredovisning.....	117
14.2.1	Resultat avseende Svenska institutet för europapolitiska studier	117
14.2.2	Resultat för EU-information	118
14.3	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	119
14.3.1	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen för Svenska institutet för europapolitiska studier.....	119
14.3.2	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen för EU-information	120
14.4	Politikens inriktning	120
14.4.1	Svenska institutet för europapolitiska studier	120
14.4.2	Ökad delaktighet i EU-relaterade frågor.....	121
14.4.3	Rekrytering till EU:s institutioner	121
14.5	Budgetförslag.....	121
14.5.1	9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information.....	121

Bilaga 1 Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i brottsbalken (avsnitt 2.1 och 13.1.3).
2. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden (avsnitt 2.2 och 13.1.3).
3. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696) (avsnitt 2.3 och 13.1.3).
4. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt (avsnitt 2.4 och 13.1.3).
5. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i tullagen (2016:253) (avsnitt 2.5 och 13.1.3).
6. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2024 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt tabell 1.1.
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Riksdagsstyrelsens förslag:

8. Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2024 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 140 000 000 kronor (avsnitt 5.4.2).
9. Riksdagen godkänner investeringsplanen för 2024–2026 för anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* som en riktlinje för Riksdagsförvaltningens fastighetsinvesteringar (avsnitt 5.4.3).
10. Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2024 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 2 200 000 000 kronor (avsnitt 5.4.3).
11. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2024 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse, när det gäller anslag som står till Riksdagsförvaltningens disposition, enligt tabell 1.1.

Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag:

12. Riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän (JO) för 2024 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet (avsnitt 6.4.1).
13. Riksdagen anvisar ett anslag för budgetåret 2024 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse för Riksdagens ombudsmän (JO) enligt tabell 1.1.

Riksrevisionens förslag:

14. Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2024 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 25 000 000 kronor (avsnitt 7.4.1).
15. Riksdagen anvisar ett anslag för budgetåret 2024 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse för Riksrevisionen enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag

1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	162 821
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	1 068 396
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	1 037 024
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	350 000
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	130 367
2:5 Riksrevisionen	368 817
3:1 Sametinget	63 000
4:1 Regeringskansliet m.m.	9 450 059
5:1 Länsstyrelserna m.m.	3 867 590
6:1 Allmänna val och demokrati	664 640
6:2 Justitiekanslern	86 572
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	180 976
6:4 Valmyndigheten	61 405
6:5 Stöd till politiska partier	169 200
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	51 795
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	207 771
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	20 000
8:1 Mediestöd	1 017 119
8:2 Mediemyndigheten	81 577
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	31 234
Summa anslag inom utgiftsområdet	19 070 363

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
6:5 Stöd till politiska partier	169 200	2025
Summa	169 200	

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Häri genom föreskrivs att 16 kap. 10 d § brottsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

10 d §¹

Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet i yrkesmässig verksamhet eller annars i förvärvssyfte till den som är under femton år lämnar ut en film, ett videogram eller en annan teknisk upptagning med rörliga bilder som innefattar ingående skildringar av verklighetstrogen karaktär som återger våld eller hot om våld mot människor eller djur döms för otillåten utlämning av teknisk upptagning till böter eller fängelse i högst sex månader.

Första stycket gäller inte filmer, videogram eller andra tekniska upptagningar med rörliga bilder med samma innehåll som en framställning som *Statens medieråd* har godkänt för visning för någon åldersgrupp av barn under femton år. Första stycket gäller inte heller offentliga förevisningar av rörliga bilder i filmer eller videogram eller i en uppspelning ur en databas.

Har en teknisk upptagning med rörliga bilder försetts med ett intyg om att en framställning med samma innehåll har godkänts av *Statens medieråd* för visning för någon åldersgrupp av barn under femton år, ska ansvar enligt första stycket inte dömas ut. Detta gäller dock inte om intyget var oriktigt och den som har lämnat ut upptagningen har insett eller borde ha insett det.

Första stycket gäller inte filmer, videogram eller andra tekniska upptagningar med rörliga bilder med samma innehåll som en framställning som *Mediemyndigheten* har godkänt för visning för någon åldersgrupp av barn under femton år. Första stycket gäller inte heller offentliga förevisningar av rörliga bilder i filmer eller videogram eller i en uppspelning ur en databas.

Har en teknisk upptagning med rörliga bilder försetts med ett intyg om att en framställning med samma innehåll har godkänts av *Mediemyndigheten* för visning för någon åldersgrupp av barn under femton år, ska ansvar enligt första stycket inte dömas ut. Detta gäller dock inte om intyget var oriktigt och den som har lämnat ut upptagningen har insett eller borde ha insett det.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för filmer, videogram och andra tekniska upptagningar med rörliga bilder med samma innehåll som en framställning som *Statens medieråd* före ikraftträdandet har godkänt för visning för någon åldersgrupp av barn under femton år. Detsamma gäller för tekniska upptagningar med rörliga bilder som före ikraftträdandet har försetts med ett intyg om att en framställning med samma innehåll har godkänts av *Statens medieråd* för visning för någon åldersgrupp av barn under femton år.

¹ Senaste lydelse 2010:1881.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden¹

dels att 3 kap. 3, 4, 13, 14, 17–19, 21–24 och 27 §§ och rubriken närmast före 3 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 1 § ska lyda ”Sändningar med tillstånd av regeringen samt sändningar av tv-program med tillstånd av Mediemyndigheten som meddelats för en längre tid än två veckor”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Andra sändningar med tillstånd av
Myndigheten för press, radio och tv

Andra sändningar med tillstånd av
Mediemyndigheten

3 §²

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 12 kap. radio- och tv-lagen (2010:696) ska utse en utgivare för programverksamheten. Det samma gäller innehavare av tillstånd till sådana sändningar som anges i 4 kap. 13 § och 11 kap. 1 § andra stycket radio- och tv-lagen samt innehavare av tillstånd enligt 13 kap. samma lag. Sammanslutningen eller tillståndshavaren ska till *Myndigheten för press, radio och tv* anmäla vem som är utgivare.

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 12 kap. radio- och tv-lagen (2010:696) ska utse en utgivare för programverksamheten. Det samma gäller innehavare av tillstånd till sådana sändningar som anges i 4 kap. 13 § och 11 kap. 1 § andra stycket radio- och tv-lagen samt innehavare av tillstånd enligt 13 kap. samma lag. Sammanslutningen eller tillståndshavaren ska till *Mediemyndigheten* anmäla vem som är utgivare.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans eller hennes uppdrag upphör, ska sammanslutningen eller tillståndshavaren omedelbart utse en ny utgivare. Denne ska anmälas så som föreskrivs i första stycket.

4 §³

En ställföreträdare för utgivaren ska vara godkänd av den sammanslutning som har utsett utgivaren eller av den som innehar tillståndet. Utgivaren ska till *Myndigheten för press, radio och tv* anmäla vem som är ställföreträdare.

En ställföreträdare för utgivaren ska vara godkänd av den sammanslutning som har utsett utgivaren eller av den som innehar tillståndet. Utgivaren ska till *Mediemyndigheten* anmäla vem som är ställföreträdare.

13 §⁴

Den som utser en utgivare av andra program i trådsändningar än som avses i 12 § ska anmäla vem som har utsetts till *Myndigheten för press, radio och tv*.

Den som utser en utgivare av andra program i trådsändningar än som avses i 12 § ska anmäla vem som har utsetts till *Mediemyndigheten*.

¹ Lagen omtryckt 2002:911.

² Senaste lydelse 2015:811.

³ Senaste lydelse 2015:811.

⁴ Senaste lydelse 2018:1913.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans eller hennes uppdrag upphör, ska en ny utgivare omedelbart utses. Denne ska anmälas så som föreskrivs i första stycket.

14 §⁵

En ställföreträdare för utgivaren ska vara godkänd av den som har utsett utgivaren. Utgivaren ska anmäla vem som är ställföreträdare till *Myndigheten för press, radio och tv*.

En ställföreträdare för utgivaren ska vara godkänd av den som har utsett utgivaren. Utgivaren ska anmäla vem som är ställföreträdare till *Mediemyndigheten*.

17 §⁶

Beträffande program som direktsänds får den som ska utse utgivare besluta att, i stället för utgivaren, var och en som framträder i programmet själv ska svara för yttrandefrihetsbrott som han eller hon begår. Ett sådant beslut ska före sändningen meddelas de berörda och antecknas i ett särskilt register hos den som bedriver sändningsverksamheten. Anteckningen ska innehålla uppgifter om namn, födelsetid och bostadsadress för var och en som avses med beslutet. Om inte detta sker, är beslutet utan verkan.

Ett utdrag ur registret ska genast sändas till *Myndigheten för press, radio och tv* varje gång ett beslut har antecknats i det.

Ett utdrag ur registret ska genast sändas till *Mediemyndigheten* varje gång ett beslut har antecknats i det.

18 §⁷

Bestämmelserna i 12–15 §§ tillämpas också när information tillhandahålls enligt 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen av någon som avses i den paragrafens första stycke 1 a–c. Den som bedriver sådan verksamhet ska till *Myndigheten för press, radio och tv* anmäla vilket namn databasen har. I fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § första stycket 2 a–c yttrandefrihetsgrundlagen ska namnet innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift. När ett sådant programföretag som har tillstånd enligt 4 kap. 3 § eller 11 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen (2010:696) att sända program också tillhandahåller allmänheten information ur en databas enligt 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen, ska i stället för det som anges i 1 § första stycket gälla

Bestämmelserna i 12–15 §§ tillämpas också när information tillhandahålls enligt 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen av någon som avses i den paragrafens första stycke 1 a–c. Den som bedriver sådan verksamhet ska till *Mediemyndigheten* anmäla vilket namn databasen har. I fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § första stycket 2 a–c yttrandefrihetsgrundlagen ska namnet innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift. När ett sådant programföretag som har tillstånd enligt 4 kap. 3 § eller 11 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen (2010:696) att sända program också tillhandahåller allmänheten information ur en databas enligt 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen, ska i stället för det som anges i 1 § första stycket gälla

- att utgivare ska utses för verksamheten, och
- att uppgift om vem som är utgivare, och i förekommande fall ställföreträdare, ska antecknas i register hos programföretaget.

19 §⁸

Utgivningsbevis enligt 1 kap. 5 § yttrandefrihetsgrundlagen utfärdas av

Utgivningsbevis enligt 1 kap. 5 § yttrandefrihetsgrundlagen utfärdas av

⁵ Senaste lydelse 2015:811.

⁶ Senaste lydelse 2015:811.

⁷ Senaste lydelse 2018:1913.

⁸ Senaste lydelse 2018:1913.

Myndigheten för press, radio och tv på ansökan av den som bedriver verksamheten. *Mediemyndigheten* på ansökan av den som bedriver verksamheten.

En ansökan ska innehålla uppgift om databasens namn, vem som bedriver verksamheten, från vilken ort informationen tillhandahålls och vem som utsetts till utgivare samt, i förekommande fall, ställföreträdare för utgivaren. I fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § första stycket 2 a–c yttrandefrihetsgrundlagen ska namnet innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift.

Ansökan ska också innehålla en teknisk beskrivning av verksamheten. Av beskrivningen ska det framgå hur information tillhandahålls allmänheten. Beskrivningen ska ha sådan omfattning att det framgår om verksamheten uppfyller förutsättningarna enligt 1 kap. 5 § yttrandefrihetsgrundlagen.

Till en ansökan ska det fogas bevis att utgivaren uppfyller de behörighetsvillkor som anges i yttrandefrihetsgrundlagen och att utgivaren har åtagit sig uppdraget.

21 §⁹

I god tid innan ett utgivningsbevis upphör att gälla enligt 1 kap. 6 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen ska *Myndigheten för press, radio och tv* till den som bedriver verksamheten sända en påminnelse om att bevisets giltighetstid är begränsad till tio år och att beviset upphör att gälla, om en ansökan om förnyelse av beviset inte har kommit in till myndigheten före tioårsperiodens utgång.

Beslut om att ett utgivningsbevis ska anses ha upphört att gälla vid tioårsperiodens utgång meddelas av *Myndigheten för press, radio och tv*.

En ansökan om förnyelse av ett utgivningsbevis enligt 1 kap. 6 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen får göras tidigast ett år före och senast på dagen för tioårsperiodens utgång. För en ansökan om förnyelse gäller i övrigt samma bestämmelser som för den första ansökan. Om en ansökan om förnyelse har gjorts i rätt tid, fortsätter beviset att gälla till dess att beslutet med anledning av ansökan har fått laga kraft.

I god tid innan ett utgivningsbevis upphör att gälla enligt 1 kap. 6 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen ska *Mediemyndigheten* till den som bedriver verksamheten sända en påminnelse om att bevisets giltighetstid är begränsad till tio år och att beviset upphör att gälla, om en ansökan om förnyelse av beviset inte har kommit in till myndigheten före tioårsperiodens utgång.

Beslut om att ett utgivningsbevis ska anses ha upphört att gälla vid tioårsperiodens utgång meddelas av *Mediemyndigheten*.

22 §¹⁰

Om de förhållanden som avses i 19 § andra–fjärde styckena ändras, ska den som bedriver verksamheten genast anmäla detta till *Myndigheten för press, radio och tv*.

Om de förhållanden som avses i 19 § andra–fjärde styckena ändras, ska den som bedriver verksamheten genast anmäla detta till *Mediemyndigheten*.

23 §¹¹

I 1 kap. 6 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen föreskrivs i vilka fall utgivningsbevis får återkallas. Om ett utgivningsbevis inte borde ha utfärdats på grund av risk för förväxling med namnet på en annan verksamhet, får beviset dock återkallas endast om det inom sex månader sedan beviset utfärdades visas att ansökan borde ha avslagits på grund av denna risk.

Beslut om återkallelse av utgivningsbevis meddelas av *Myndigheten för press, radio och tv*. I ärenden om återkallelse ska den som bedriver verksamheten och ut-

Beslut om återkallelse av utgivningsbevis meddelas av *Mediemyndigheten*. I ärenden om återkallelse ska den som bedriver

⁹ Senaste lydelse 2018:1913.

¹⁰ Senaste lydelse 2015:811.

¹¹ Senaste lydelse 2018:1913.

givaren få tillfälle att yttra sig, om det är möjligt. verksamheten och utgivaren få tillfälle att yttra sig, om det är möjligt.

24 §¹²

Beslut av *Myndigheten för press, radio och tv* i ärenden om utgivningsbevis får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Beslut av *Mediemyndigheten* i ärenden om utgivningsbevis får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

27 §¹³

Myndigheten för press, radio och tv ska föra ett register över verksamheter enligt 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen. *Mediemyndigheten* ska föra ett register över verksamheter enligt 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen. Registret får innehålla uppgifter om

1. databasens namn,
2. vem som bedriver verksamheten,
3. från vilken ort informationen tillhandahålls,
4. vem som utsetts till utgivare och, i förekommande fall, ställföreträdare för utgivaren,
5. en teknisk beskrivning av verksamheten, och
6. tidpunkt för utfärdande och förnyelse av utgivningsbevis.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

¹² Senaste lydelse 2015:811.

¹³ Senaste lydelse 2018:1913.

2.3 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs i fråga om radio- och tv-lagen (2010:696)

dels att 2 kap. 2–4 §§, 4 kap. 3, 7 och 12–17 §§, 5 kap. 8, 11 och 12 §§, 8 kap. 5 §, 9 kap. 5–7 §§, 11 kap. 1 och 5 §§, 12 kap. 1, 3, 7 och 8 §§, 13 kap. 1, 2, 6, 9, 13, 15–20 och 24–32 §§, 14 kap. 7 §, 16 kap. 3, 5, 6 och 7–13 §§, 17 kap. 3 a, 7, 8 och 11–12 §§, 18 kap. 5 §, 19 kap. 1, 2 och 4 a §§, 20 kap. 1–3, 4 och 6 §§ och rubriken närmast före 16 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att punkt 7 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §¹

Anmälan för registrering till *Myndigheten för press, radio och tv* ska göras av den som

1. bedriver en sändningsverksamhet som det inte behövs tillstånd för enligt denna lag,
2. tillhandahåller beställ-tv,
3. tillhandahåller beställradio som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst,
4. tillhandahåller en videodelningsplattform, eller
5. för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller upplåter satellitkapacitet (satellitentreprenör).

I anmälan ska följande anges:

1. namn, företagsnamn eller motsvarande,
2. ställföreträdare för juridisk person,
3. postadress, telefonnummer, e-postadress och webbplats, och
4. uppgift om den verksamhet som bedrivs.

Den som är anmälningsskyldig enligt första stycket och som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller en videodelningsplattform ska i anmälan även ange de omständigheter som medför att verksamheten omfattas av lagen enligt 1 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a §.

3 §²

Myndigheten för press, radio och tv ska upprätta ett register över dem som

1. har anmält sig enligt 2 § och vilkas verksamhet omfattas av denna lag, eller
2. har sådant tillstånd som avses i 4 kap. 3 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § eller 13 kap. 1 §.

Registret får föras med hjälp av automatisk databehandling. Det får bara innehålla sådana uppgifter som avses i 2 § andra och tredje styckena, 5 kap. 11 §, 14 kap. 7 § och 16 kap. 5–9 §§.

4 §³

Den som är anmälningsskyldig enligt 2 § första stycket ska genast till *Myndigheten för press, radio och tv* anmäla när

Den som är anmälningsskyldig enligt 2 § första stycket ska genast till *Mediemyndigheten* anmäla när förhållanden som

¹ Senaste lydelse 2020:875.

² Senaste lydelse 2020:875.

³ Senaste lydelse 2020:875.

förhållanden som tidigare anmälts enligt 2 § andra och tredje styckena ändras. tidigare anmälts enligt 2 § andra och tredje styckena ändras.

4 kap.

3 §⁴

Regeringen ger tillstånd att sända tv och sökbar text-tv om sändningsverksamheten finansieras med public serviceavgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. *Myndigheten för press, radio och tv* ger tillstånd i övriga fall.

Regeringen ger tillstånd att sända tv och sökbar text-tv om sändningsverksamheten finansieras med public serviceavgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. *Mediemyndigheten* ger tillstånd i övriga fall.

7 §⁵

Ett tillstånd som ges av *Myndigheten för press, radio och tv* får innebära rätt för ett programföretag att endast vidareända programtjänster som samtidigt sänds eller kort tid dessförinnan sänts av ett annat programföretag. I ett sådant tillstånd får myndigheten besluta att 5–8 kap. inte ska tillämpas på sändningar med stöd av tillståndet.

Ett tillstånd som ges av *Mediemyndigheten* får innebära rätt för ett programföretag att endast vidareända programtjänster som samtidigt sänds eller kort tid dessförinnan sänts av ett annat programföretag. I ett sådant tillstånd får myndigheten besluta att 5–8 kap. inte ska tillämpas på sändningar med stöd av tillståndet.

12 §⁶

Ett tillstånd som har beviljats av regeringen att sända tv och sökbar text-tv ska gälla i åtta år.

Ett tillstånd som har beviljats av *Myndigheten för press, radio och tv* att sända tv eller sökbar text-tv ska gälla i åtta år. Om det finns särskilda skäl, får myndigheten besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Ett tillstånd som har beviljats av *Mediemyndigheten* att sända tv eller sökbar text-tv ska gälla i åtta år. Om det finns särskilda skäl, får myndigheten besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

13 §⁷

Föreskrifterna i 5 och 6 §§ behöver inte tillämpas om tillståndet att sända tv och sökbar text-tv gäller under en begränsad tid om högst två veckor.

Myndigheten för press, radio och tv får besluta att 5–8 kap. inte ska tillämpas på sändningar som avses i första stycket.

Mediemyndigheten får besluta att 5–8 kap. inte ska tillämpas på sändningar som avses i första stycket.

14 §⁸

Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen eller *Myndigheten för press, radio och tv* avser att förena med tillståndet. Beslut om tillstånd

Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen eller *Mediemyndigheten* avser att förena med tillståndet. Beslut om tillstånd får inte

⁴ Senaste lydelse 2018:1895.

⁵ Senaste lydelse 2015:808.

⁶ Senaste lydelse 2022:460.

⁷ Senaste lydelse 2015:808.

⁸ Senaste lydelse 2015:808.

får inte innehålla andra programrelaterade villkor än dem som den sökande har godtagit.

15 §⁹

Ett tillstånd att sända tv och sökbar text-tv får överlätas om *Myndigheten för press, radio och tv* medger det. Sådant medgivande får bara lämnas om

1. förvärvaren uppfyller förutsättningarna i 5 §,
2. överlåtelsen inte för med sig att ägarkoncentrationen bland dem som har tillstånd att sända tv och sökbar text-tv ökar i mer än begränsad omfattning, och
3. överlåtelsen inte medför en påtaglig minskning av mångfalden i utbudet av tillståndspliktiga programtjänster.

En överlåtelse som inte medges är utan verkan.

16 §¹⁰

Den som förvärvar ett tillstånd övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag.

Om ett föreläggande enligt 17 kap. 11 och 13 §§ har meddelats mot den tidigare innehavaren, gäller förelägandet även mot den nya innehavaren. *Myndigheten för press, radio och tv* ska i samband med att den medger överlåtelsen underrätta den nya innehavaren om detta. Om den nya innehavaren inte har underrättats gäller inte förelägandet. Ett vite som förelägandet har förenats med gäller inte mot den nya innehavaren.

Om ett föreläggande enligt 17 kap. 11 och 13 §§ har meddelats mot den tidigare innehavaren, gäller förelägandet även mot den nya innehavaren. *Mediemyndigheten* ska i samband med att den medger överlåtelsen underrätta den nya innehavaren om detta. Om den nya innehavaren inte har underrättats gäller inte förelägandet. Ett vite som förelägandet har förenats med gäller inte mot den nya innehavaren.

17 §¹¹

Myndigheten för press, radio och tv får ta ut en avgift av den som hos myndigheten ansöker om tillstånd att sända tv och sökbar text-tv eller om medgivande till överlåtelse av ett sådant tillstånd.

Avgiften ska motsvara myndighetens kostnader för handläggningen av ärendena.

Mediemyndigheten får ta ut en avgift av den som hos myndigheten ansöker om tillstånd att sända tv och sökbar text-tv eller om medgivande till överlåtelse av ett sådant tillstånd.

5 kap.8 §¹²

Den som tillhandahåller beställ-tv ska se till att minst 30 procent av katalogen utgörs av program med europeiskt ursprung och att dessa program framhävs.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte leverantörer av tjänster med låg omsättning eller liten publik.

Myndigheten för press, radio och tv får i enskilda fall besluta om undantag från skyldigheten om den på grund av tjänstens utformning eller inriktning inte är motiverad eller praktiskt möjlig att uppfylla.

Mediemyndigheten får i enskilda fall besluta om undantag från skyldigheten om den på grund av tjänstens utformning eller inriktning inte är motiverad eller praktiskt möjlig att uppfylla.

⁹ Senaste lydelse 2015:808.

¹⁰ Senaste lydelse 2015:808.

¹¹ Senaste lydelse 2015:808.

¹² Senaste lydelse 2020:875.

11 §¹³

Den som sänder tv eller sökbar text-tv enligt denna lag ska använda en sådan beteckning för sina sändningar som har godkänts av *Myndigheten för press, radio och tv*.

Beteckningen ska i tv-sändningar anges minst en gång varje sändningstimme eller, om detta inte är möjligt, mellan programmen. I sökbar text-tv ska beteckningen anges löpande.

Den som sänder tv eller sökbar text-tv enligt denna lag ska använda en sådan beteckning för sina sändningar som har godkänts av *Mediemyndigheten*.

12 §¹⁴

En leverantör av medietjänster ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Tillgängliggörandet ska ske i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, och av *Myndigheten för press, radio och tv* i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid.

Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska leverantörens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster beaktas.

Leverantören ska upprätta en handlingsplan för hur tillgängligheten till tjänsten ska öka. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som ska ingå i handlingsplanen.

En leverantör av medietjänster ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Tillgängliggörandet ska ske i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, och av *Mediemyndigheten* i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid.

8 kap.5 §¹⁵

Före och efter varje annonsering i tv-sändningar och i beställ-tv ska det förekomma en särskild signatur som tydligt skiljer annonserna från det övriga innehållet. Signaturen ska bestå av både ljud och bild. I sökbar text-tv, försäljningsprogram och vid annonsering med delad skärm ska signaturen alltid vara synlig. Den behöver dock bara anges i bild.

I fråga om tv-sändningar som regeringen lämnar tillstånd till får regeringen bevilja undantag från skyldigheten enligt första stycket och kravet på kortaste annonstid enligt 2 §. Ett sådant undantag får även beviljas av *Myndigheten för press, radio och tv* i fråga om sändningar som myndigheten lämnar tillstånd till.

I fråga om tv-sändningar som regeringen lämnar tillstånd till får regeringen bevilja undantag från skyldigheten enligt första stycket och kravet på kortaste annonstid enligt 2 §. Ett sådant undantag får även beviljas av *Mediemyndigheten* i fråga om sändningar som myndigheten lämnar tillstånd till.

Bestämmelser om reklamidentifiering finns i 9 § marknadsföringslagen (2008:486).

¹³ Senaste lydelse 2015:808.

¹⁴ Senaste lydelse 2020:875.

¹⁵ Senaste lydelse 2015:808.

9 kap.5 §¹⁶

Den som äger eller på annat sätt förfogar över ett elektroniskt kommunikationsnät som används för överföring av tv-sändningar till allmänheten genom tråd och som minst 100 av de hushåll som är anslutna till nätet använder som sitt huvudsakliga medel att ta emot tv-sändningar ska, i varje kommun där han eller hon förfogar över ett sådant nät, kostnadsfritt tillhandahålla ett särskilt bestämt utrymme för sändningar av tv-program från en eller flera lokala kabelsändarorganisationer som har förordnats av *Myndigheten för press, radio och tv*.

I nät där tv sänds med analog och digital teknik ska utrymme för sändningar av en lokal kabelsändarorganisation tillhandahållas med både analog och digital sändningsteknik.

Den som äger eller på annat sätt förfogar över ett elektroniskt kommunikationsnät som används för överföring av tv-sändningar till allmänheten genom tråd och som minst 100 av de hushåll som är anslutna till nätet använder som sitt huvudsakliga medel att ta emot tv-sändningar ska, i varje kommun där han eller hon förfogar över ett sådant nät, kostnadsfritt tillhandahålla ett särskilt bestämt utrymme för sändningar av tv-program från en eller flera lokala kabelsändarorganisationer som har förordnats av *Mediemyndigheten*.

6 §¹⁷

En lokal kabelsändarorganisation ska vara en sådan juridisk person som har bildats för att bedriva lokala kabelsändningar och som kan antas låta olika intressen och meningsriktningar komma till tals i sin verksamhet.

En lokal kabelsändarorganisation ska i sin sändningsverksamhet sträva efter vidast möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet.

Myndigheten för press, radio och tv:s förordnande av lokala kabelsändarorganisationer gäller i högst tre år.

Mediemyndighetens förordnande av lokala kabelsändarorganisationer gäller i högst tre år.

7 §¹⁸

Myndigheten för press, radio och tv får i enskilda fall besluta om undantag från skyldigheterna enligt 1–3 och 5 §§, om det finns särskilda skäl till det.

Mediemyndigheten får i enskilda fall besluta om undantag från skyldigheterna enligt 1–3 och 5 §§, om det finns särskilda skäl till det.

11 kap.1 §¹⁹

Tillstånd att sända ljudradio meddelas av regeringen om sändningsverksamheten finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Regeringen meddelar också tillstånd att sända ljudradio till utlandet.

Regeringen får besluta att 14 och 15 kap. inte ska tillämpas på sändningar till utlandet som sker med stöd av tillståndet.

Myndigheten för press, radio och tv får ge tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända ljudradio som inte är närradio eller kommersiell radio. Myndigheten får besluta att 14 och 15 kap. inte ska tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

Mediemyndigheten får ge tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända ljudradio som inte är närradio eller kommersiell radio. Myndigheten får besluta att 14 och 15 kap. inte ska tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

¹⁶ Senaste lydelse 2015:808.

¹⁷ Senaste lydelse 2015:808.

¹⁸ Senaste lydelse 2015:808.

¹⁹ Senaste lydelse 2018:1895.

Om det finns särskilda skäl, får regeringen ge tillstånd att sända ljudradio i lokala sändningar som inte uppfyller kraven för närradio eller kommersiell radio.

5 §²⁰

Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen eller *Myndigheten för press, radio och tv* avser att förena med tillståndet.

Beslut om tillstånd får inte innehålla andra programrelaterade villkor än dem som den sökande har godtagit.

Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen eller *Mediemyndigheten* avser att förena med tillståndet.

12 kap.

1 §²¹

Myndigheten för press, radio och tv ger tillstånd att sända närradio.

Mediemyndigheten ger tillstånd att sända närradio.

3 §²²

Ett sändningsområde för närradio ska omfatta högst en kommun. Därvid bör det utanför storstadsområdena eftersträvas att sändningarna kan tas emot i hela kommunen.

Myndigheten för press, radio och tv får besluta om större sändningsområden än en kommun, om det finns särskilda skäl.

Mediemyndigheten får besluta om större sändningsområden än en kommun, om det finns särskilda skäl.

7 §²³

Om tillståndshavarna inte kan enas om fördelningen av sändningstid, bestämmer *Myndigheten för press, radio och tv* sändningstiderna. Detsamma gäller om en tillståndshavare begär att myndigheten ska fastställa sändningsschemat i dess helhet.

Den tillståndshavare som bedöms ha störst intresse av att sända vid en viss tidpunkt ska ges förtur.

Myndigheten för press, radio och tv:s beslut om sändningstid gäller till dess att ett nytt beslut fattas av myndigheten eller att en tillståndshavare eller närradioförening skriftligen underrättar myndigheten om att tillståndshavarna enats om en annan sändningstid.

Om tillståndshavarna inte kan enas om fördelningen av sändningstid, bestämmer *Mediemyndigheten* sändningstiderna. Detsamma gäller om en tillståndshavare begär att myndigheten ska fastställa sändningsschemat i dess helhet.

Den tillståndshavare som bedöms ha störst intresse av att sända vid en viss

Mediemyndighetens beslut om sändningstid gäller till dess att ett nytt beslut fattas av myndigheten eller att en tillståndshavare eller närradioförening skriftligen underrättar myndigheten om att tillståndshavarna enats om en annan sändningstid.

8 §²⁴

Myndigheten för press, radio och tv får besluta att en sändningstid inte får användas av någon annan under en tid av högst tre månader om en innehavare av ett tillstånd att sända närradio, som har fått ett föreläggande vid vite enligt denna lag,

Mediemyndigheten får besluta att en sändningstid inte får användas av någon annan under en tid av högst tre månader om en innehavare av ett tillstånd att sända närradio, som har fått ett föreläggande vid vite enligt denna lag, avstår sändningstid eller avsäger sig sitt sändningstillstånd.

²⁰ Senaste lydelse 2015:808.

²¹ Senaste lydelse 2015:808.

²² Senaste lydelse 2015:808.

²³ Senaste lydelse 2015:808.

²⁴ Senaste lydelse 2015:808.

avstår sändningstid eller avsäger sig sitt sändningstillstånd.

En sändare för närradio får inte användas för andra sändningar som det krävs tillstånd för enligt denna lag.

13 kap.

1 §²⁵

Tillstånd att sända kommersiell radio ges av *Myndigheten för press, radio och tv*.

Tillstånd att sända kommersiell radio ges av *Mediemyndigheten*.

2 §²⁶

Myndigheten för press, radio och tv ska bestämma sändningsområdenas omfattning för analog kommersiell radio med hänsyn till vad som främjar konkurrens och mångfald på hela radioområdet och ger förutsättningar för en livskraftig kommersiell radio.

Mediemyndigheten ska bestämma sändningsområdenas omfattning för analog kommersiell radio med hänsyn till vad som främjar konkurrens och mångfald på hela radioområdet och ger förutsättningar för en livskraftig kommersiell radio.

Myndigheten ska samråda med Post- och telestyrelsen i frågor om sändningsområdenas omfattning.

Flera tillstånd kan ges för samma sändningsområde.

6 §²⁷

Myndigheten för press, radio och tv ska kungöra när ett utrymme att sända analog kommersiell radio blir ledigt. Myndigheten ska ange sista dag för att ansöka om tillståndet, första dag då sändningar får bedrivas med stöd av tillståndet och sändningsområdets omfattning.

Mediemyndigheten ska kungöra när ett utrymme att sända analog kommersiell radio blir ledigt. Myndigheten ska ange sista dag för att ansöka om tillståndet, första dag då sändningar får bedrivas med stöd av tillståndet och sändningsområdets omfattning.

I en ansökan om tillstånd att sända analog kommersiell radio ska det belopp anges som den sökande är villig att betala i sändningsavgift. Sändningsavgiften ska anges som ett engångsbelopp för hela tillståndsperioden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om ansökningsförfarandet och vad en ansökan ska innehålla.

9 §²⁸

Ett tillstånd att sända analog kommersiell radio får förenas med villkor som avser skyldighet att

1. sända i en viss del av sändningsområdet eller så att en viss del av befolkningen inom området nås,
2. sända under en viss minsta tid,
3. använda en viss sändningsteknik och att samarbeta med andra tillståndshavare i tekniska frågor, och
4. använda en viss teknik för sådan inspelning som avses i 16 kap. 11 §.

Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som *Myndigheten för press, radio och tv* avser att förena med tillståndet.

Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som *Mediemyndigheten* avser att förena med tillståndet.

²⁵ Senaste lydelse 2015:808.

²⁶ Senaste lydelse 2017:569.

²⁷ Senaste lydelse 2015:808.

²⁸ Senaste lydelse 2015:808.

13 §²⁹

Sändningsavgift och ränta betalas genom insättning på ett särskilt konto som *Myndigheten för press, radio och tv* anvisar. Betalning ska anses ha fullgjorts den dag beloppet har bokförts på kontot.

Sändningsavgift och ränta betalas genom insättning på ett särskilt konto som *Mediemyndigheten* anvisar. Betalning ska anses ha fullgjorts den dag beloppet har bokförts på kontot.

15 §³⁰

För sådan avgift och ränta som nämns i 14 § tillämpas 59 kap. 13, 16, 17, 21, 26 och 27 §§ samt 70 kap. 1–4 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244).

Vid tillämpningen av första stycket ska vad som sägs i skatteförfarandelagen om Skatteverket i stället gälla *Myndigheten för press, radio och tv*.

Vid tillämpningen av första stycket ska vad som sägs i skatteförfarandelagen om Skatteverket i stället gälla *Mediemyndigheten*.

16 §³¹

Myndigheten för press, radio och tv beslutar om ansvar när det gäller sändningsavgift för delägare i handelsbolag enligt 2 kap. 20 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag.

Mediemyndigheten beslutar om ansvar när det gäller sändningsavgift för delägare i handelsbolag enligt 2 kap. 20 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag.

Om beslut enligt första stycket har fattats, ska vad som föreskrivs om tillståndshavare gälla ansvarig delägare och vad som föreskrivs om sändningsavgift gälla för belopp som delägare är betalningsskyldig för.

17 §³²

Om det finns särskilda skäl, får *Myndigheten för press, radio och tv* meddela anstånd med betalning av sändningsavgift och ränta.

Om det finns särskilda skäl, får *Mediemyndigheten* meddela anstånd med betalning av sändningsavgift och ränta.

18 §³³

Ett tillstånd att sända analog kommersiell radio får överlåtas om *Myndigheten för press, radio och tv* medger det. Sådant medgivande får bara lämnas om förvärvaren uppfyller kriterierna enligt 4 § andra stycket och det inte finns skäl att anta att överlåtelsen skulle inverka menligt på konkurrensen i sändningsområdet.

Ett tillstånd att sända analog kommersiell radio får överlåtas om *Mediemyndigheten* medger det. Sådant medgivande får bara lämnas om förvärvaren uppfyller kriterierna enligt 4 § andra stycket och det inte finns skäl att anta att överlåtelsen skulle inverka menligt på konkurrensen i sändningsområdet.

En överlåtelse som inte medges är utan verkan.

19 §³⁴

Den som förvärvar ett tillstånd övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter beslutet om medgivande.

Om ett föreläggande enligt 17 kap. 11 § 3 eller 8 har meddelats mot den tidigare innehavaren, gäller förelägandet även mot den nya innehavaren. *Myndigheten för press, radio och tv* ska i

Om ett föreläggande enligt 17 kap. 11 § 3 eller 8 har meddelats mot den tidigare innehavaren, gäller förelägandet även mot den nya innehavaren. *Mediemyndigheten* ska i samband med att

²⁹ Senaste lydelse 2015:808.

³⁰ Senaste lydelse 2015:808.

³¹ Senaste lydelse 2015:808.

³² Senaste lydelse 2015:808.

³³ Senaste lydelse 2017:569.

³⁴ Senaste lydelse 2015:808.

samband med att den medger överlåtelse underrätta den nya innehavaren om detta. Om innehavaren inte underrättas gäller inte föreläggandet. Ett vite som föreläggandet förenats med gäller inte mot den nya innehavaren.

den medger överlåtelse underrätta den nya innehavaren om detta. Om innehavaren inte underrättas gäller inte föreläggandet. Ett vite som föreläggandet förenats med gäller inte mot den nya innehavaren.

20 §³⁵

En tillståndshavare som överläter sitt tillstånd har inte rätt att återfå någon del av den sändningsavgift som har betalats. Detsamma gäller om ett tillstånd

1. återkallas på begäran av tillståndshavaren enligt 31 §,

2. upphör att gälla enligt 32 § till följd av att tillståndshavaren försätts i konkurs, träder i likvidation eller avlider, eller

3. återkallas av *Myndigheten för press, radio och tv* enligt 18 kap. 5 §.

En tillståndshavare som överläter sitt tillstånd har inte rätt att återfå någon del av den sändningsavgift som har betalats. Detsamma gäller om ett tillstånd

1. återkallas på begäran av tillståndshavaren enligt 31 §,

2. upphör att gälla enligt 32 § till följd av att tillståndshavaren försätts i konkurs, träder i likvidation eller avlider, eller

3. återkallas av *Mediemyndigheten* enligt 18 kap. 5 §.

24 §³⁶

Myndigheten för press, radio och tv ska meddela när ett sändningsutrymme att sända digital kommersiell radio blir ledigt. Myndigheten ska ange sista dag för att ansöka om tillståndet, första dag då sändningar får äga rum med stöd av tillståndet och sändningsutrymmets omfattning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om ansökningsförfarandet och vad en ansökan ska innehålla.

Mediemyndigheten ska meddela när ett sändningsutrymme att sända digital kommersiell radio blir ledigt. Myndigheten ska ange sista dag för att ansöka om tillståndet, första dag då sändningar får äga rum med stöd av tillståndet och sändningsutrymmets omfattning.

25 §³⁷

Myndigheten för press, radio och tv får ta ut en avgift av den som hos myndigheten ansöker om tillstånd att sända digital kommersiell radio eller medgivande till överlåtelse av ett sådant tillstånd.

Avgiften ska motsvara myndighetens kostnader för handläggningen av ärendena.

Mediemyndigheten får ta ut en avgift av den som hos myndigheten ansöker om tillstånd att sända digital kommersiell radio eller medgivande till överlåtelse av ett sådant tillstånd.

26 §³⁸

Myndigheten för press, radio och tv ska vid fördelningen av tillstånd för digital kommersiell radio beakta att utrymmet för sådana sändningar ska kunna tas i anspråk.

1. för olika programtjänster så att sändningarna kommer att tillgodose olika intressen och smakriktningar,

2. för såväl nationella som lokala och regionala programtjänster, och

3. av flera av varandra oberoende programföretag.

Mediemyndigheten ska vid fördelningen av tillstånd för digital kommersiell radio beakta att utrymmet för sådana sändningar ska kunna tas i anspråk

³⁵ Senaste lydelse 2015:808.

³⁶ Senaste lydelse 2015:808.

³⁷ Senaste lydelse 2015:808.

³⁸ Senaste lydelse 2015:808.

27 §³⁹

Utöver de villkor som anges i 9 § får ett tillstånd att sända digital kommersiell radio förenas med villkor som avser skyldighet att

1. sända ett mångsidigt programutbud,
2. utforma sändningarna på ett sådant sätt att dessa blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, och
3. inte förändra ägarförhållandena och inflytandet i det företag som innehar tillståndet mer än i begränsad omfattning.

Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som *Myndigheten för press, radio och tv* avser att förena med tillståndet. Ett beslut om tillstånd får inte innehålla andra programrelaterade villkor än dem som den sökande godtagit.

Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som *Mediemyndigheten* avser att förena med tillståndet. Ett beslut om tillstånd får inte innehålla andra programrelaterade villkor än dem som den sökande godtagit.

28 §⁴⁰

Ett tillstånd att sända digital kommersiell radio får överlåtas om *Myndigheten för press, radio och tv* medger det. Ett sådant medgivande får bara lämnas om

1. förvärvaren uppfyller förutsättningarna i 23 §,
2. överlåtelsen inte för med sig att ägarkoncentrationen bland dem som har tillstånd att sända digital kommersiell radio ökar i mer än begränsad omfattning, och
3. överlåtelsen inte medför en påtaglig minskning av mångfalden i utbudet av tillståndspliktiga programtjänster.

En överlåtelse som inte medges är utan verkan.

Ett tillstånd att sända digital kommersiell radio får överlåtas om *Mediemyndigheten* medger det. Ett sådant medgivande får bara lämnas om

29 §⁴¹

Den som förvärvar ett tillstånd övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter beslutet om medgivande.

Om ett föreläggande enligt 17 kap. 11 § 3 eller 8 har meddelats mot den tidigare innehavaren, gäller föreläggandet även mot den nya innehavaren. *Myndigheten för press, radio och tv* ska i samband med att den medger överlåtelsen underrätta den nya innehavaren om detta. Om den nya innehavaren inte underrättas gäller inte föreläggandet. Ett vite som föreläggandet förenats med gäller inte mot den nya innehavaren.

Om ett föreläggande enligt 17 kap. 11 § 3 eller 8 har meddelats mot den tidigare innehavaren, gäller föreläggandet även mot den nya innehavaren. *Mediemyndigheten* ska i samband med att den medger överlåtelsen underrätta den nya innehavaren om detta. Om den nya innehavaren inte underrättas gäller inte föreläggandet. Ett vite som föreläggandet förenats med gäller inte mot den nya innehavaren.

30 §⁴²

Ett tillstånd att sända kommersiell radio gäller i åtta år.

Om det finns särskilda skäl, får *Myndigheten för press, radio och tv* besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

Om det finns särskilda skäl, får *Mediemyndigheten* besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

³⁹ Senaste lydelse 2015:808.

⁴⁰ Senaste lydelse 2015:808.

⁴¹ Senaste lydelse 2015:808.

⁴² Senaste lydelse 2015:809.

31 §⁴³

Om en tillståndshavare begär att tillståndet ska återkallas, ska tillståndet anses ha upphört att gälla den dag en sådan begäran kommit in till *Myndigheten för press, radio och tv* eller den senare dag som tillståndshavaren angett i sin begäran.

Om en tillståndshavare begär att tillståndet ska återkallas, ska tillståndet anses ha upphört att gälla den dag en sådan begäran kommit in till *Mediemyndigheten* eller den senare dag som tillståndshavaren angett i sin begäran.

32 §⁴⁴

Försätts en tillståndshavare i konkurs eller träder tillståndshavaren i likvidation upphör tillståndet att gälla tre månader efter beslutet om konkurs respektive likvidation. Avlider en tillståndshavare upphör tillståndet att gälla tre månader efter dödsfallet.

Har en begäran om medgivande till överlåtelse av tillståndet kommit in till *Myndigheten för press, radio och tv* innan tillståndet upphört att gälla enligt första stycket ska begäran prövas.

Har en begäran om medgivande till överlåtelse av tillståndet kommit in till *Mediemyndigheten* innan tillståndet upphört att gälla enligt första stycket ska begäran prövas.

14 kap.7 §⁴⁵

Den som sänder ljudradio enligt denna lag ska använda en sådan beteckning för sina sändningar som har godkänts av *Myndigheten för press, radio och tv*. Beteckningen ska anges minst en gång varje sändningstimme eller, om detta inte är möjligt, mellan programmen.

Den som sänder ljudradio enligt denna lag ska använda en sådan beteckning för sina sändningar som har godkänts av *Mediemyndigheten*. Beteckningen ska anges minst en gång varje sändningstimme eller, om detta inte är möjligt, mellan programmen.

16 kap.

Myndigheten för press, radio och tv:s tillsyn

Mediemyndighetens tillsyn

3 §⁴⁶

Myndigheten för press, radio och tv har tillsyn över att programföretagen följer sådana villkor som har beslutats med stöd av 4 kap. 9 § 1–4, 6–9, 16 och 17, 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8, 16 och 17 samt 13 kap. 9 § och 27 § första stycket 3.

Mediemyndigheten har tillsyn över att programföretagen följer sådana villkor som har beslutats med stöd av 4 kap. 9 § 1–4, 6–9, 16 och 17, 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8, 16 och 17 samt 13 kap. 9 § och 27 § första stycket 3.

Myndigheten har även tillsyn när det gäller bestämmelserna om

1. exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 §,
2. tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har fattats av myndigheten, och
3. lämpliga åtgärder i 9 a kap. 1, 3 och 13 §§.

Därutöver har myndigheten tillsyn över att en sådan leverantör av medietjänster som anges i 2 kap. 1 § första stycket följer bestämmelsen om tillhandahållande av information i 2 kap. 1 § andra stycket 5.

⁴³ Senaste lydelse 2015:808.

⁴⁴ Senaste lydelse 2015:808.

⁴⁵ Senaste lydelse 2015:808.

⁴⁶ Senaste lydelse 2022:1669.

5 §⁴⁷

Den som sänder tv ska redovisa till *Myndigheten för press, radio och tv* hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 5 kap. 7 § första stycket.

Myndigheten för press, radio och tv får i enskilda fall besluta om undantag från redovisningsskyldigheten om det finns särskilda skäl.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om redovisningen.

Den som sänder tv ska redovisa till *Mediemyndigheten* hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 5 kap. 7 § första stycket.

Mediemyndigheten får i enskilda fall besluta om undantag från redovisningsskyldigheten om det finns särskilda skäl.

6 §⁴⁸

Den som tillhandahåller beställ-tv ska redovisa till *Myndigheten för press, radio och tv* hur stor andel av tjänstens katalog som utgjorts av program med europeiskt ursprung och hur dessa program har framhävts enligt 5 kap. 8 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om redovisningen.

Den som tillhandahåller beställ-tv ska redovisa till *Mediemyndigheten* hur stor andel av tjänstens katalog som utgjorts av program med europeiskt ursprung och hur dessa program har framhävts enligt 5 kap. 8 §.

7 §⁴⁹

På begäran av *Myndigheten för press, radio och tv* ska den som sänder tv över satellit lämna upplysningar om vem som äger företaget och hur verksamheten finansieras.

På begäran av *Mediemyndigheten* ska den som sänder tv över satellit lämna upplysningar om vem som äger företaget och hur verksamheten finansieras.

8 §⁵⁰

På begäran av *Myndigheten för press, radio och tv* ska en satellitentreprenör lämna upplysningar om vem som är uppdragsgivare, dennes adress, programtjänstens beteckning samt om hur sändningen över satellit sker.

På begäran av *Mediemyndigheten* ska en satellitentreprenör lämna upplysningar om vem som är uppdragsgivare, dennes adress, programtjänstens beteckning samt om hur sändningen över satellit sker.

9 §⁵¹

På begäran av *Myndigheten för press, radio och tv* eller Konsumentombudsmannen ska den som bedriver verksamhet som är tillståndspliktig enligt denna lag lämna myndigheterna de upplysningar och handlingar som behövs för kontrollen av att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen och de villkor och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

På begäran av *Mediemyndigheten* eller Konsumentombudsmannen ska den som bedriver verksamhet som är tillståndspliktig enligt denna lag lämna myndigheterna de upplysningar och handlingar som behövs för kontrollen av att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen och de villkor och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

⁴⁷ Senaste lydelse 2020:875.

⁴⁸ Senaste lydelse 2020:875.

⁴⁹ Senaste lydelse 2015:808.

⁵⁰ Senaste lydelse 2015:808.

⁵¹ Senaste lydelse 2015:808.

9 a §⁵²

På begäran av *Myndigheten för press, radio och tv* ska en leverantör av en videodelningsplattform lämna de upplysningar som behövs för tillsynen.

På begäran av *Mediemyndigheten* ska en leverantör av en videodelningsplattform lämna de upplysningar som behövs för tillsynen.

10 §⁵³

På begäran av *Myndigheten för press, radio och tv* ska den som bedriver verksamhet enligt denna lag lämna de upplysningar som behövs för bedömningen av storleken på den särskilda avgiften enligt 17 kap. 6 §.

På begäran av *Mediemyndigheten* den som bedriver verksamhet enligt denna lag lämna de upplysningar som behövs för bedömningen av storleken på den särskilda avgiften enligt 17 kap. 6 §.

11 §⁵⁴

Den som i enlighet med 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden har spelat in ett program, ska på begäran av *Myndigheten för press, radio och tv* eller Konsumentombudsmannen utan kostnad lämna en sådan inspelning till myndigheten.

Den som i enlighet med 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden har spelat in ett program, ska på begäran av *Mediemyndigheten* eller Konsumentombudsmannen utan kostnad lämna en sådan inspelning till myndigheten.

12 §⁵⁵

Den som har tillstånd att sända digital kommersiell radio ska årligen till *Myndigheten för press, radio och tv* redovisa hur de skyldigheter som avses i 13 kap. 27 § första stycket 1 och 2 har uppfyllts.

Den som har tillstånd att sända digital kommersiell radio ska årligen till *Mediemyndigheten* redovisa hur de skyldigheter som avses i 13 kap. 27 § första stycket 1 och 2 har uppfyllts.

13 §⁵⁶

Den som har förvärvat den exklusiva sändningsrätten till ett sådant evenemang som anges i 5 kap. 9 § ska omedelbart underrätta *Myndigheten för press, radio och tv* om det.

Den som har förvärvat den exklusiva sändningsrätten till ett sådant evenemang som anges i 5 kap. 9 § ska omedelbart underrätta *Mediemyndigheten* om det.

17 kap.3 a §⁵⁷

Om en sådan leverantör av medietjänster som anges i 2 kap. 1 § första stycket inte lämnar den information som anges i 2 kap. 1 § andra stycket 5, får *Myndigheten för press, radio och tv* besluta om de förelägganden som behövs i enskilda fall för att bestämmelsen ska följas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Om en sådan leverantör av medietjänster som anges i 2 kap. 1 § första stycket inte lämnar den information som anges i 2 kap. 1 § andra stycket 5, får *Mediemyndigheten* besluta om de förelägganden som behövs i enskilda fall för att bestämmelsen ska följas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

⁵² Senaste lydelse 2020:875.

⁵³ Senaste lydelse 2020:875.

⁵⁴ Senaste lydelse 2015:808.

⁵⁵ Senaste lydelse 2015:808.

⁵⁶ Senaste lydelse 2015:808.

⁵⁷ Senaste lydelse 2022:1669.

7 §⁵⁸

Den särskilda avgiften enligt 5 eller 5 a § ska betalas till *Myndigheten för press, radio och tv* inom trettio dagar efter det att beslutet fått laga kraft.

Den särskilda avgiften enligt 5 eller 5 a § ska betalas till *Mediemyndigheten* inom trettio dagar efter det att beslutet fått laga kraft.

8 §⁵⁹

Om den särskilda avgiften inte betalas inom den tid som anges i 7 §, ska *Myndigheten för press, radio och tv* lämna fordran på den obetalda avgiften för indrivning. Indrivningen ska ske enligt bestämmelserna i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Om den särskilda avgiften inte betalas inom den tid som anges i 7 §, ska *Mediemyndigheten* lämna fordran på den obetalda avgiften för indrivning. Indrivningen ska ske enligt bestämmelserna i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

11 §⁶⁰

Om de bestämmelser som räknas upp i denna paragraf eller beslut som fattats med stöd av bestämmelserna inte följs får de förelägganden som behövs i enskilda fall beslutas för att bestämmelserna eller besluten ska följas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite. Detta gäller bestämmelser om

1. anmälningsskyldighet (2 kap. 2 och 4 §§),
2. varning (5 kap. 3 §),
3. tillståndsvillkor enligt 4 kap. 9 § 1–4, 6–9 och 16, 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8 och 16 och 13 kap. 9 § 1–3,
4. beteckningar (5 kap. 11 § och 14 kap. 7 §),
5. sändningsplikt eller skyldighet att tillhandahålla kanal för lokala kabelsändarorganisationer (9 kap. 1–3 och 5 §§),
6. närradiosändningars innehåll (14 kap. 4 §),
7. skyldighet att lämna vissa upplysningar till *Myndigheten för press, radio och tv* (16 kap. 5–8 §§),
8. skyldighet att lämna upplysningar enligt 16 kap. 9 §,
9. skyldighet att lämna upplysningar till *Myndigheten för press, radio och tv* enligt 16 kap. 10 §,
10. skyldighet att lämna inspelning enligt 16 kap. 11 §, eller
11. skyldighet att årligen redovisa till *Myndigheten för press, radio och tv* enligt 16 kap. 12 §.

Föreläggande enligt första stycket 2, 4, 6, 8 eller 9 får beslutas av granskningsnämnden för radio och tv. Föreläggande enligt första stycket 1, 3, 5, 7 eller 8–11 får beslutas av *Myndigheten för press, radio och tv*.

1. anmälningsskyldighet (2 kap. 2 och 4 §§),
2. varning (5 kap. 3 §),
3. tillståndsvillkor enligt 4 kap. 9 § 1–4, 6–9 och 16, 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8 och 16 och 13 kap. 9 § 1–3,
4. beteckningar (5 kap. 11 § och 14 kap. 7 §),
5. sändningsplikt eller skyldighet att tillhandahålla kanal för lokala kabelsändarorganisationer (9 kap. 1–3 och 5 §§),
6. närradiosändningars innehåll (14 kap. 4 §),
7. skyldighet att lämna vissa upplysningar till *Mediemyndigheten* (16 kap. 5–8 §§),
8. skyldighet att lämna upplysningar enligt 16 kap. 9 §,
9. skyldighet att lämna upplysningar till *Mediemyndigheten* enligt 16 kap. 10 §,
10. skyldighet att lämna inspelning enligt 16 kap. 11 §, eller
11. skyldighet att årligen redovisa till *Mediemyndigheten* enligt 16 kap. 12 §.

Föreläggande enligt första stycket 2, 4, 6, 8 eller 9 får beslutas av granskningsnämnden för radio och tv. Föreläggande enligt första stycket 1, 3, 5, 7 eller 8–11 får beslutas av *Mediemyndigheten*.

⁵⁸ Senaste lydelse 2020:875.

⁵⁹ Senaste lydelse 2015:808.

⁶⁰ Senaste lydelse 2020:875.

Föreläggande enligt första stycket 8 eller 10 får även beslutas av Konsumentombudsmannen.

11 a §⁶¹

Myndigheten för press, radio och tv får besluta om de förelägganden som behövs i enskilda fall för att en leverantör av en videodelningsplattform ska följa bestämmelserna om lämpliga åtgärder i 9 a kap. 1, 3 och 13 §§ och om att lämna upplysningar enligt 16 kap. 9 a §.

Mediemyndigheten får besluta om de förelägganden som behövs i enskilda fall för att en leverantör av en videodelningsplattform ska följa bestämmelserna om lämpliga åtgärder i 9 a kap. 1, 3 och 13 §§ och om att lämna upplysningar enligt 16 kap. 9 a §.

12 §⁶²

Myndigheten för press, radio och tv får i ett föreläggande förbjuda tillståndshavare att överträda beslut om sändningstid i närradion som har fattats av myndigheten eller att låta någon annan utnyttja tillståndshavarens sändningsrätt. Föreläggandet får förenas med vite.

Mediemyndigheten får i ett föreläggande förbjuda tillståndshavare att överträda beslut om sändningstid i närradion som har fattats av myndigheten eller att låta någon annan utnyttja tillståndshavarens sändningsrätt. Föreläggandet får förenas med vite.

18 kap.5 §⁶³

Tillstånd att sända kommersiell radio får återkallas om

1. tillståndshavaren inte inlett sändningsverksamheten inom sex månader efter tillståndets början,
2. tillståndshavaren inte utnyttjat rätten att sända eller sänt endast i obetydlig omfattning under en sammanhängande tid av minst fyra veckor,
3. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 14 kap. 2 §,
4. domstol har funnit att ett program innefattat ett yttrandefrihetsbrott som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten, eller
5. ett tillståndsvillkor enligt 13 kap. 27 § första stycket 3 har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Förfogar en fysisk eller juridisk person, utan tillåtelse från *Myndigheten för press, radio och tv*, över mer än ett tillstånd för analog kommersiell radio i ett sändningsområde, och finns det skäl att anta att förfogandet kan inverka menligt på konkurrensen, får det eller de tillstånd återkallas som har lämnats efter det första tillståndet.

Har *Myndigheten för press, radio och tv* medgett överlåtelse trots att tillståndshavaren redan förfogar över tillstånd att sända analog kommersiell radio i samma sändningsområde, och finns det skäl att anta att överlåtelsen kan inverka menligt på konkurrensen, får tillståndet återkallas endast om beslutet om överlåtelsen grundats på felaktiga eller ofullständiga uppgifter från tillståndshavaren. Åter-

Förfogar en fysisk eller juridisk person, utan tillåtelse från *Mediemyndigheten*, över mer än ett tillstånd för analog kommersiell radio i ett sändningsområde, och finns det skäl att anta att förfogandet kan inverka menligt på konkurrensen, får det eller de tillstånd återkallas som har lämnats efter det första tillståndet.

Har *Mediemyndigheten* medgett överlåtelse trots att tillståndshavaren redan förfogar över tillstånd att sända analog kommersiell radio i samma sändningsområde, och finns det skäl att anta att överlåtelsen kan inverka menligt på konkurrensen, får tillståndet återkallas endast om beslutet om överlåtelsen grundats på felaktiga eller ofullständiga uppgifter från tillståndshavaren. Åter-

⁶¹ Senaste lydelse 2020:875.

⁶² Senaste lydelse 2015:808.

⁶³ Senaste lydelse 2022:460.

kallelsen ska då avse det eller de tillstånd som överlåtits.

Om staten, regioner eller kommuner innehar ett tillstånd att sända kommersiell radio på det sätt som anges i 13 kap. 4 § andra stycket ska *Myndigheten för press, radio och tv* återkalla det tillståndet.

kallelsen ska då avse det eller de tillstånd som överlåtits.

Om staten, regioner eller kommuner innehar ett tillstånd att sända kommersiell radio på det sätt som anges i 13 kap. 4 § andra stycket ska *Mediemyndigheten* återkalla det tillståndet.

19 kap.

1 §⁶⁴

Mål om återkallelse av tillstånd på grund av överträdelse av villkor som meddelats med stöd av 4 kap. 8 §, 9 § 10–12, 11 kap. 3 § första stycket eller andra stycket 9–12 och om överträdelse av 5 kap. 1, 2 och 4 §§ eller 14 kap. 1 § ska på talan av Justitiekanslern prövas av allmän domstol.

I övriga fall prövas ärenden om återkallelse av tillstånd av *Myndigheten för press, radio och tv*.

I övriga fall prövas ärenden om återkallelse av tillstånd av *Mediemyndigheten*.

Ärenden om ändring av tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradio prövas av den som meddelat tillståndet.

2 §⁶⁵

Har tillståndet lämnats av regeringen, får en fråga om återkallelse prövas först efter anmälan av regeringen, om inte tillståndshavaren själv begärt att tillståndet ska återkallas.

Har tillståndet lämnats av *Myndigheten för press, radio och tv* får en fråga om återkallelse tas upp

Har tillståndet lämnats av *Mediemyndigheten* får en fråga om återkallelse tas upp

1. på begäran av tillståndshavaren,

2. på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan, eller

3. efter anmälan av granskningsnämnden för radio och tv på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som ska granskas av nämnden enligt 16 kap. 2 §.

En fråga om ändring av tillstånd får, förutom på begäran av tillståndshavaren, tas upp på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan.

Innan *Myndigheten för press, radio och tv* fattar beslut i ett ärende om återkallelse på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som ska granskas av granskningsnämnden för radio och tv enligt 16 kap. 2 §, ska myndigheten begära ett yttrande från nämnden. Tillståndet får återkallas endast om nämnden finner att överträdelsen är väsentlig.

Innan *Mediemyndigheten* fattar beslut i ett ärende om återkallelse på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som ska granskas av granskningsnämnden för radio och tv enligt 16 kap. 2 §, ska myndigheten begära ett yttrande från nämnden. Tillståndet får återkallas endast om nämnden finner att överträdelsen är väsentlig.

4 a §⁶⁶

Frågor om särskild avgift enligt 17 kap. 5 a § prövas av granskningsnämnden för radio och tv när ett beslut om tillgänglighet enligt 5 kap. 12 § har fattats av regeringen och av *Myndigheten för press, radio och tv* i övriga fall.

Frågor om särskild avgift enligt 17 kap. 5 a § prövas av granskningsnämnden för radio och tv när ett beslut om tillgänglighet enligt 5 kap. 12 § har fattats av regeringen och av *Mediemyndigheten* i övriga fall.

⁶⁴ Senaste lydelse 2015:808.

⁶⁵ Senaste lydelse 2015:808.

⁶⁶ Senaste lydelse 2020:875.

En särskild avgift får inte beslutas senare än fem år från det att ett tillgängliggörande skulle ha skett. Ett beslut om avgift upphör att gälla om beslutet inte verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

20 kap.

1 §⁶⁷

Beslut enligt denna lag av *Myndigheten för press, radio och tv* får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om det gäller

1. tillstånd att sända tv, sökbar text-tv eller närradio,
2. fördelning av sändningstid i närradion,
3. ändring eller återkallelse av tillstånd, eller
4. beslut att inte medge överlåtelse av tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv.

Beslut som avses i första stycket gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

2 §⁶⁸

Beslut av *Myndigheten för press, radio och tv* om kommersiell radio får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om det gäller beslut om att

1. avslå en ansökan om tillstånd,
2. inte medge överlåtelse av ett tillstånd,
3. återkalla ett tillstånd, och
4. en delägare i handelsbolag ska anses som betalningsansvarig enligt 13 kap. 16 §.

Mål om överklagande av beslut som avses i första stycket 1 och 3 ska handläggas skyndsamt.

Beslut som avses i första stycket 2 och 3 gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

3 §⁶⁹

Följande beslut av *Myndigheten för press, radio och tv* får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut om beteckningar enligt 5 kap. 11 § och 14 kap. 7 §,
2. beslut enligt 5 kap. 12 § om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning,
3. förordnande av lokala kabelsändarorganisationer enligt 9 kap. 5 §,
4. beslut om återkallelse av ett förordnande enligt 18 kap. 6 §, och
5. beslut enligt 9 kap. 7 § om undantag från sändningsplikt och skyldighet att tillhandahålla sändningsutrymme för lokala kabelsändarorganisationer.

Beslut som anges i första stycket 2 och 3 gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

4 §⁷⁰

Beslut av Justitiekanslern, *Myndigheten för press, radio och tv*, granskningsnämnden för radio och tv eller Konsumentombudsmannen om förelägganden som har förenats med vite enligt 17 kap. 3 a §, 10 §, 11 § första stycket, 12 och 13 a §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av Justitiekanslern, *Mediemyndigheten*, granskningsnämnden för radio och tv eller Konsumentombudsmannen om förelägganden som har förenats med vite enligt 17 kap. 3 a §, 10 §, 11 § första stycket, 12 och 13 a §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

⁶⁷ Senaste lydelse 2015:808.

⁶⁸ Senaste lydelse 2015:808.

⁶⁹ Senaste lydelse 2015:808.

⁷⁰ Senaste lydelse 2022:1669.

Förelägganden enligt 17 kap. 10 §, 11 § första stycket 3, 4, 6 och 8 och 12 § gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

6 §⁷¹

Andra beslut av Justitiekanslern, *Myndigheten för press, radio och tv* och granskningsnämnden för radio och tv än de som anges i 1–4 §§ får inte överklagas.

Andra beslut av Justitiekanslern, *Mediemyndigheten* och granskningsnämnden för radio och tv än de som anges i 1–4 §§ får inte överklagas.

7 §⁷²

Den som sänder kommersiell radio och omfattas av punkten 6 ska betala avgift

a) enligt 15–17 §§ i den upphävda lokalradiolagen (1993:120), om tillståndet ursprungligen meddelades före den 1 juli 2001, eller

b) enligt 4 b § lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område, om tillståndet ursprungligen meddelades efter den 1 juli 2001.

När *Myndigheten för press, radio och tv* tillämpar 17 § andra stycket i den upphävda lokalradiolagen i fråga om den avgift som avses i första stycket a, ska myndigheten för varje tillståndshavare göra en proportionell minskning av avgiften så att det totala avgiftsuttaget per år för samtliga tillstånd minskas med sammanlagt 12 miljoner kronor.

1. enligt 15–17 §§ i den upphävda lokalradiolagen (1993:120), om tillståndet ursprungligen meddelades före den 1 juli 2001, eller

2. enligt 4 b § lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område, om tillståndet ursprungligen meddelades efter den 1 juli 2001.

När *Mediemyndigheten* tillämpar 17 § andra stycket i den upphävda lokalradiolagen i fråga om den avgift som avses i första stycket 1, ska myndigheten för varje tillståndshavare göra en proportionell minskning av avgiften så att det totala avgiftsuttaget per år för samtliga tillstånd minskas med sammanlagt 12 miljoner kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

⁷¹ Senaste lydelse 2020:875.

⁷² Senaste lydelse 2015:808.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt

Härigenom föreskrivs att 3, 5, 8, och 12 §§ lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Framställningen i en film som ska visas för barn under femton år vid en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning ska vara godkänd av *Statens medieråd*.

Föreslagen lydelse

3 §

Framställningen i en film som ska visas för barn under femton år vid en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning ska vara godkänd av *Mediemyndigheten*.

5 §

Framställningen i en film får inte godkännas för visning för barn under sju år, under elva år eller under femton år om den kan vara till skada för välbefinnandet för barn i den aktuella åldersgruppen.

Statens medieråd beslutar om åldersgränser.

Mediemyndigheten beslutar om åldersgränser.

8 §

En framställning i en film som har lämnats in till *Statens medieråd* för beslut om åldersgräns ska återlämnas till den sökande i anslutning till att beslutet meddelas. Om framställningen har lämnats in elektroniskt, ska myndigheten i stället radera framställningen.

En framställning i en film som har lämnats in till *Mediemyndigheten* för beslut om åldersgräns ska återlämnas till den sökande i anslutning till att beslutet meddelas. Om framställningen har lämnats in elektroniskt, ska myndigheten i stället radera framställningen.

12 §¹

Statens medieråds beslut om åldersgränser får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. I övrigt får beslut enligt denna lag inte överklagas.

Mediemyndighetens beslut om åldersgränser får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. I övrigt får beslut enligt denna lag inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

¹ Senaste lydelse 2017:78.

2.5 Förslag till lag om ändring i tullagen (2016:253)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § tullagen (2016:253) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §¹

Tullverket ska på begäran tillhandahålla följande myndigheter uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör import eller export av varor:

- Arbetsmiljöverket,
- Boverket,
- Elsäkerhetsverket,
- Folkhälsomyndigheten,
- Havs- och vattenmyndigheten,
- Kemikalieinspektionen,
- Kommerskollegium,
- Konsumentverket,
- Kronofogdemyndigheten,
- Livsmedelsverket,
- Läkemedelsverket,
- *Myndigheten för press, radio och tv,* – *Mediemyndigheten,*
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap,
- Naturvårdsverket,
- Post- och telestyrelsen,
- Skatteverket,
- Skogsstyrelsen,
- Statens energimyndighet,
- Statens jordbruksverk,
- Statistiska centralbyrån,
- Strålsäkerhetsmyndigheten,
- Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll,
- Sveriges riksbank, och
- Transportstyrelsen

Tullverket ska på begäran tillhandahålla Inspektionen för strategiska produkter och Säkerhetspolisen uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör export av varor.

I lagen (2001:185) om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet finns bestämmelser om Tullverkets behandling av uppgifter i vissa fall.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

¹ Senaste lydelse 2022:1132.

3 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

3.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar avsnitten Statschefen, Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen, Sametinget och samepolitiken, Regeringskansliet m.m., Länsstyrelserna, Demokratipolitik och mänskliga rättigheter, Nationella minoriteter, Medier och Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	Utfall 2022	Budget 2023 ¹	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
Statschefen	187	168	168	163	169	174
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	187	168	168	163	169	174
Riksdagen och dess myndigheter	2 656	2 737	2 821	2 955	2 934	2 977
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	994	1 004	1 065	1 068	1 041	1 052
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	938	996	999	1 037	1 077	1 100
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	251	250	242	350	300	300
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	121	127	127	130	134	137
2:5 Riksrevisionen	352	359	387	369	380	388
Sametinget och samepolitiken	63	60	59	63	66	61
3:1 Sametinget	63	60	59	63	66	61
Regeringskansliet m.m.	8 551	9 584	9 695	9 450	9 822	10 100
4:1 Regeringskansliet m.m.	8 551	9 584	9 695	9 450	9 822	10 100
Länsstyrelserna	3 647	3 699	3 750	3 868	3 922	3 992
5:1 Länsstyrelserna m.m.	3 647	3 699	3 750	3 868	3 922	3 992
Demokratipolitik och mänskliga rättigheter	1 123	686	676	1 215	696	676
6:1 Allmänna val och demokrati	691	153	155	665	135	130
6:2 Justitiekanslern	67	81	79	87	90	67
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	134	173	166	181	185	190
6:4 Valmyndigheten	37	60	61	61	63	64
6:5 Stöd till politiska partier	168	169	169	169	169	169
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	27	51	48	52	54	56
Nationella minoriteter	194	228	226	228	127	127
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	179	208	206	208	118	118
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	15	20	20	20	10	10
Medier	1 125	1 059	1 051	1 099	1 076	1 060
8:1 Mediestöd	1 081	1 011	1 003	1 017	991	977
8:2 Mediemyndigheten	44	48	48	82	85	83
Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet	29	31	32	31	33	34
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	29	31	32	31	33	34
Totalt för utgiftsområde 01 Rikets styrelse	17 575	18 251	18 478	19 070	18 845	19 201

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 3.2 Förändringar av utgiftsramen 2024–2026 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	18 270	18 270	18 270
Pris- och löneomräkning ²	682	1 349	1 781
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	59	-794	-881
<i>varav BP24³</i>	<i>640</i>	<i>81</i>	<i>74</i>
Överföring till/från andra utgiftsområden	26	27	37
Övrigt	33	-6	-6
Ny utgiftsram	19 070	18 845	19 201

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Tabell 3.3 Utgiftsram 2024 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	2024
Transfereringar ¹	2 310
Verksamhetsutgifter ²	16 590
Investeringar ³	170
Summa utgiftsram	19 070

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2022 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

3.3 Mål för utgiftsområdet

Riksdagen har för utgiftsområdet beslutat om mål inom följande delområden.

3.3.1 Sametinget och samepolitiken

- Samepolitikens övergripande mål är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar (prop. 2000/01:1 utg.omr. 23, bet. 2000/01:MJU2, rskr. 2000/01:86).

3.3.2 Demokratipolitik och mänskliga rättigheter

- Målet för demokratipolitiken är en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika (prop. 2017/18:1 utg.omr. 1, bet. 2017/18:KU1, rskr. 2017/18:74).
- Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter (prop. 2015/16:1 utg.omr. 1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:59).

3.3.3 Nationella minoriteter

- Målet för politiken för nationella minoriteter är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83).

3.3.4 Medier

- Målen för medieområdet är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

3.4 Resultatredovisning

Resultat för utgiftsområdet redovisas på delområdesnivå (se respektive avsnitt).

För avsnittet Medier redovisas resultat samlat inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

För avsnittet Sametinget och samepolitiken redovisas resultat om rennäring och andra näringar inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

3.5 Politikens inriktning

Politikens inriktning för utgiftsområdet redovisas i förekommande fall på delområdesnivå (se respektive avsnitt).

För avsnittet Medier redovisas politikens inriktning samlat inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

3.6 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelser med reservationer för Institutet för mänskliga rättigheter (se avsnitt 11.10) och Sametinget (se avsnitt 8.6).

4 Statschefen

4.1 Budgetförslag

4.1.1 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tabell 4.1 Anslagsutveckling 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tusental kronor

2022	Utfall	187 157	Anslagssparande	
2023	Anslag	167 903 ¹	Utgiftsprognos	167 903
2024	Förslag	162 821		
2025	Beräknat	169 458 ²		
2026	Beräknat	173 815 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 162 797 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 162 790 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att täcka utgifter för statschefens officiella funktioner inklusive utgifter för kungafamiljen samt för Kungliga hovstatens och Kungliga slottsstatens förvaltningsutgifter.

Resultatredovisning

Kungliga hovstaten (Hovstaten) och Kungliga slottsstaten (Slottsstaten) har till uppgift att bistå statschefen och övriga medlemmar av kungafamiljen i deras officiella plikter. I uppgiften ingår även att vårda och att visa det kungliga kulturarvet.

Verksamheten inom Hovstaten

Kungens konstitutionella, statsceremoniella och officiella uppgifter utgör kärnan i Hovstatens årliga verksamhet. I dessa uppgifter ingår bl.a. öppnande av riksmötet, ordförandeskap i Utrikesnämnden, konseljer, audienser, statsbesök, officiella besök, representation samt möten med företrädare för den offentliga och den privata sektorn och med företrädare för det civila samhället. Kungen stöds i sitt uppdrag av kungafamiljen. Till Hovstaten hör Riksmarskalksämberet, Hovmarskalksämberet och Informationsavdelningen.

Av Kungliga hov- och slottsstatens verksamhetsberättelse för 2022 framgår att verksamheten vid Hovstaten successivt kunde återgå till det normala, i takt med att pandemins påverkan på samhället avtog. Den kungliga programverksamheten återupptogs och fler representativa uppdrag genomfördes i form av bl.a. resor och besök.

Under 2022 ackrediterades 35 utländska ambassadörer och sju avtackades vid avskedsaudienser. Under året genomfördes tre statsbesök, varav två inkommande och ett utgående. Antalet förfrågningar om kungligt deltagande i olika sammanhang ökade något jämfört med föregående år. Sammanlagt inkom knappt 1 800 förfrågningar 2022, vilket kan jämföras med drygt 1 600 förfrågningar 2021 och ca 1 500 förfrågningar 2020. Under 2022 genomförde kungen och kungafamiljen 978 programpunkter, vilket var en ökning med 66 programpunkter jämfört med 2021.

Verksamheten inom Slottsstaten

Slottsstatens verksamhet omfattar huvudsakligen vård och underhåll av det kungliga kulturarvet samt utställnings- och visningsverksamhet. Organisatoriskt ansvarar Ståthållarämbetet för den löpande skötseln och tillsynen av de elva kungliga slotten med tillhörande byggnader och parker. Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket svarar för förvaltning, underhåll och vård av det statliga lösöret på de kungliga slotten. Till Ståthållarämbetet hör även Kungliga Djurgårdens Förvaltning, som finansieras med de intäkter som förvaltningen av Kungliga Djurgården genererar.

I samarbete med Statens fastighetsverk bedrivs fortsatt ett flertal underhålls- och renoveringsprojekt vid de kungliga slotten, bl.a. den omfattande renoveringen av Stockholms slotts fasader. Slottets besöksentré har under 2022 anpassats till högre säkerhetskrav. Vidare har andra investeringar i säkerhetshöjande åtgärder genomförts i syfte att utveckla en säker och effektiv it-miljö.

Efter de inledande månaderna 2022 kunde alla de kungliga besöksmålen åter öppnas efter att delvis ha varit stängda på grund av pandemin. Antalet besökare uppgick 2022 till över en miljon. Det var en markant ökning med ca 500 procent jämfört med 2020 och 2021, då antalet besökare uppgick till ca 175 000 respektive 195 000.

Hovstatens ekonomi

I enlighet med den överenskommelse som träffats mellan regeringen och Riksmarskalksämbetet, vars huvudsakliga innehåll återges nedan under Skälen för regeringens förslag, består den ekonomiska redovisningen av Hovstatens verksamhet av resultat- och balansinformation samt kommentarer i form av tilläggsupplysningar och noter. Redovisningen följer vedertagna principer som tillämpas för Slottsstaten. Riksmarskalksämbetet har därutöver åtagit sig att öka öppenheten kring fördelningen av anslaget genom att fr.o.m. 2021 redogöra för hur anslaget fördelas till statschefen och till andra medlemmar av den kungliga familjen som utfört officiella uppdrag som åligger statschefen eller anknyter till statschefsämbetet (prop. 2021/22:232 s. 4).

De anslagsmedel som avsåg Hovstaten uppgick 2022 till 76,1 miljoner kronor. Medlen ska användas för att finansiera kostnader för representation, resor, transporter, personal m.m. samt levnadsomkostnader som är direkt kopplade till statschefens funktion. År 2022 utgjorde anslagsmedlen 86 procent av verksamhetens intäkter. Övriga intäkter, som framför allt utgörs av kostnadsersättningar för tjänster som utförs åt bl.a. Slottsstaten och Kungliga Djurgårdens Förvaltning, uppgick till 11,8 miljoner kronor.

Hovstatens kostnader ökade från 84,4 miljoner kronor 2021 till 94,2 miljoner kronor 2022. Detta var främst en följd av högre personal- och driftskostnader.

Verksamhetsutfallet för Hovstaten blev negativt och uppgick till -6,3 miljoner kronor 2022. Det kan jämföras med 2021 då utfallet var positivt och uppgick till 1,3 miljoner kronor.

Slottsstatens ekonomi

Slottsstaten har som tidigare år lämnat en årsredovisning enligt gängse utformning. Slottsstatens verksamhet finansieras med anslag, hyres- och arrendeintäkter, intäkter från visningar av de kungliga slotten och intäkter från försäljning i slottsbodarna.

Som en följd av en ökad visningsverksamhet ökade även Slottsstatens intäkter från avgifter och andra ersättningar från 43,4 miljoner kronor 2021 till 92,2 miljoner kronor 2022. Av samma anledning ökade också verksamhetens kostnader från 162,9 miljoner kronor 2021 till 197,6 miljoner kronor 2022. Såväl kostnader för personal som övriga driftskostnader ökade.

Verksamhetsutfallet för Slottsstaten blev positivt 2022 och uppgick till 7,2 miljoner kronor, vilket kan jämföras med ett negativt resultat om -13,4 miljoner kronor 2021.

Anställda inom Kungliga hov- och slottsstaten

Antalet anställda inom Kungliga hov- och slottsstaten ökade 2022 jämfört med 2021. Det berodde på att samtliga slott kunde hållas öppna i samma omfattning som före pandemin och att parkverksamheten återigen hade säsongsanställd personal. De visstidsanställda motsvarade 63 årsarbetskrafter, vilket är en ökning jämfört med 2021 då de motsvarade 42 årsarbetskrafter. Omräknat till heltid motsvarade de tillsvidareanställda 271 årsarbetskrafter 2022, vilket var i princip samma nivå som föregående år.

Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

År 2020 och 2021 genomfördes Hovstatens och Slottsstatens verksamheter med begränsningar i omfattningen till följd av pandemin. År 2022 återgick Hovstaten och Slottsstaten till att genomföra aktiviteter i mer normal omfattning.

Hovstaten återupptog en omfattande programverksamhet. Antalet representativa uppdrag och programpunkter ökade jämfört med 2021. Under inledningen av 2022 genomfördes dock fortfarande många programpunkter digitalt. Som en följd av att fler aktiviteter genomfördes ökade kostnaderna och kapitalförändringen blev negativ. Efterfrågan på kungligt deltagande väntas vara hög även framöver.

Slottsstatens verksamhet bedrevs under mer normala omständigheter under större delen av 2022. Även om antalet besökare i visningsverksamheterna ökade jämfört med 2021 var de inte på samma nivåer som före pandemin. Entré- och visningsintäkterna var därmed inte i nivå med intäkterna före pandemin. Även för 2022 var det därför nödvändigt med tillfälliga statliga stödåtgärder för att mildra de ekonomiska konsekvenserna.

Regeringen följer utvecklingen inom Kungliga hov- och slottsstaten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.2 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	167 903	167 903	167 903
Pris- och löneomräkning ²	6 227	13 342	18 007
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-11 309	-11 787	-12 095
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	162 821	169 458	173 815

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

Kungliga hov- och slottsstaten ska enligt överenskommelse med regeringen årligen lämna en berättelse över den samlade verksamheten (prop. 1996/97:1 utg.omr. 1 avsnitt 4). Verksamhetsberättelsen ligger till grund för regeringens bedömning av medelsbehovet. Av det totala anslaget tillförs Hovstaten 51 procent medan Slottsstaten tillförs 49 procent. Anslagsmedlen som avser Hovstaten disponeras av Kammarkollegiet och betalas ut engångsvis efter rekvisition till H.M. Konungens hovförvaltning. Anslagsmedel som avser Slottsstaten utbetalas månadsvis i lika stora delar. Anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten grundar sig på rela-

tionen mellan deras faktiska kostnader 1996. Kostnadsfördelningsnyckeln ska gälla långsiktigt och inte justeras till följd av smärre förändringar i organisationen eller verkliga kostnadsutfall.

Regeringen och Riksmarskalksämberet har sedermera kommit överens om att större organisatoriska förändringar mellan dem ska redovisas i verksamhetsberättelsen för det budgetår då förändringen sker. Redovisningen ska utgöra en grund för en eventuell framtida ändring av anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten. Anslagets fördelning på de olika verksamhetsområdena ska dessutom bli föremål för en kontinuerlig diskussion mellan Riksmarskalksämberet och Regeringskansliet (prop. 2005/06:1 utg.omr. 1 avsnitt 6).

Enligt tidigare överenskommelse har tyngdpunkten i verksamhetsberättelsen legat på en redovisning av hur tilldelade medel använts när det gäller Slottsstaten. Regeringen och Riksmarskalksämberet enades dock 2013 om att den ekonomiska redogörelsen för Hovstaten ska utgöras av en uppställning som liknar den redogörelse som tidigare lämnats för Slottsstaten. Detta innebär att uppställningen ska bestå av resultat- och balansinformation samt kommentarer i form av tilläggsupplysningar och noter (prop. 2013/14:1 utg.omr. 1 avsnitt 4).

Av förarbetena till regeringsformen framgår att Hovstaten står utanför den statliga förvaltningsorganisationen (prop. 1973:90 s. 176). Den verksamhet som Hovstaten bedriver omfattas inte av lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. Hovstaten omfattas inte heller av anslagsförordningens (2011:223) bestämmelser om bl.a. prövning av anslagssparande och indragning av anslag, eller andra delar av det ekonomiadministrativa regelverket för myndigheter under regeringen.

Regeringen föreslår att 162 821 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 169 458 000 kronor respektive 173 815 000 kronor.

5 Riksdagsförvaltningen

5.1 Utgångspunkter för Riksdagsförvaltningens verksamhet

Riksdagen har som det främsta demokratiska statsorganet konstitutionellt fastställda uppgifter i det svenska statsskicket. Riksdagen med dess ledamöter har som folkets främsta företrädare också en central roll i opinionsbildningen och en skyldighet att verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Riksdagen har även uppgifter som följer av internationella åtaganden och av medlemskapet i Europeiska unionen.

Riksdagens arbete bedrivs i enlighet med bestämmelserna i regeringsformen, riksdagsordningen och särskilda riksdagsbeslut om arbetets inriktning.

5.1.1 Riksdagsförvaltningens uppgift

Riksdagsförvaltningen är riksdagens förvaltningsmyndighet. Förvaltningens verksamhet regleras i riksdagsordningen och i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen samt i annan lagstiftning och i föreskrifter på riksdagsområdet.

Riksdagsförvaltningen har endast en verksamhetsgren: Stöd till den parlamentariska processen.

Riksdagsförvaltningen har till uppgift att stödja riksdagens arbete. Förvaltningen ska se till att kammaren, utskotten, EU-nämnden, ledamöterna och övriga riksdagsorgan får det stöd och den service de behöver. Förvaltningen ska också informera allmänheten om riksdagens arbete och om EU-frågor samt handlägga ärenden som rör riksdagens internationella kontakter. Dessutom ansvarar förvaltningen för att vårda riksdagens byggnader och samlingar samt för myndighets- och förvaltningsuppgifter.

5.1.2 Riksdagsstyrelsens uppdrag till förvaltningen

Riksdagsförvaltningen ska skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete genom att

- svara för ett väl fungerande stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.
- svara för ett väl fungerande stöd och service till ledamöter och partikanslier
- främja kunskapen om riksdagen och riksdagens arbete
- vårda och bevara riksdagens byggnader och samlingar
- vara en väl fungerande myndighet och arbetsgivare.

Dessa uppdrag utgör grunden för de fem uppdragsområden som verksamheten bedrivs utifrån:

- A. Stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.
- B. Stöd och service till ledamöter och partikanslier
- C. Kunskap om riksdagen och riksdagens arbete
- D. Vård och bevarande av byggnader och samlingar
- E. Myndighet och arbetsgivare

Med utgångspunkt i uppdraget fastställer riksdagsstyrelsen en strategisk plan för Riksdagsförvaltningen varje valperiod. Den 14 december 2022 beslutade

riksdagsstyrelsen om en strategisk plan för Riksdagsförvaltningen för perioden 2023–2027 (dnr 663-2022/23).

5.2 Resultatredovisning

Riksdagsförvaltningen har arbetat för att skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete. Nedan följer en sammanfattning av Riksdagsförvaltningens resultat sedan januari 2022.

Riksdagsförvaltningen har

- givit kammare och utskott ett väl fungerande stöd. Utvecklingsarbetet har i allt väsentligt genomförts enligt plan. Arbetet med att utveckla de it-system som stöder den parlamentariska processen har fortsatt. I början av 2022 avslutades den krisledningsorganisation som har hanterat covid-19-pandemins påverkan på riksdagen och Riksdagsförvaltningen. Fokus inom beredskapsområdet har flyttats till att följa den försämrade säkerhetspolitiska situationen i Europa. Förvaltningen har även arbetat vidare med att utveckla beredskapen för kriser, krig och krigsfara, och flera säkerhetsrelaterade övningar tillsammans med andra myndigheter har genomförts.
- givit ledamöter och partikanslier ett väl fungerande stöd och god service. Utvecklingsarbetet inom uppdragsområdet har till största delen genomförts enligt plan. Som alltid efter ett riksdagsval har förvaltningen genomfört särskilda insatser för att introducera och stödja nya ledamöter i riksdagsuppdraget. Under 2022 beslutade riksdagen om ändringar i lagen om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter. Det har medfört ändringar i säkerhetsföreskriften och även tillägg och ändringar i flera instruktioner inom informationssäkerhets- och säkerhetsskyddsområdet. Förvaltningen har anpassat sina processer och rutiner efter de nya bestämmelserna. En ny säkerhetsskyddsanalys har tagits fram och en rad åtgärder har vidtagits för att stärka säkerhetsskyddet, bl.a. utbildningar, utveckling av särskilda it-miljöer och anpassning av lokaler. Under 2022 intensifierade förvaltningen också sitt arbete med förberedelser inför det svenska EU-ordförandeskapet och under det första halvåret 2023 har förvaltningen stött genomförandet av den parlamentariska dimensionen av ordförandeskapet.
- givit externa målgrupper möjlighet att få information och kunskap om riksdagens arbete och beslut. Utvecklingsarbetet inom uppdragsområdet har i huvudsak genomförts enligt plan. Arbetet med att slå samman riksdagens fyra webbplatser till en ny integrerad webbplats har fortsatt. Ett projekt för att utveckla en ny besöksverksamhet för årskurs 7–9 har startat. Syftet är att ersätta den nuvarande Demokrativerkstaden. Det fyra år långa demokratifrandet avslutades under 2022 och arbetet med det nya temat Sverige 500 år pågår, bl.a. har pedagogiskt material och en utställning tagits fram. Erfarenheterna från demokratijubileet har varit värdefulla i arbetet med det nya temat.
- vårdat och bevarat riksdagens byggnader och samlingar på ett systematiskt sätt. Utvecklingsarbetet inom uppdragsområdet har i allt väsentligt genomförts enligt plan. Ledamotshuset har färdigställts och inflyttningen skedde under våren och hösten 2022. Förberedelserna för renovering av Cephalus är igång och systemhandling beräknas starta i oktober 2023. Planeringen för en ny godsmottagning går enligt plan, liksom arbetet med ett nytt lokalt varuintag. Ett fokusområde har varit att ta fram dels nya rutiner för tilldelning av övernattningsbostäder, dels fastighetsspecifik information för alla övernattningsbostäder.
- varit en väl fungerande myndighet och arbetsgivare. Merparten av utvecklingsarbetet inom uppdragsområdet har genomförts men vissa delar som skulle genomförts 2022 fick skjutas upp till 2023. Planen för att anskaffa ett

systemstöd för budget-, planerings- och uppföljningsprocessen är ett sådant exempel. En förstudie för en eventuell upphandling pågår. Under 2022 fokuserade arbetet på fortsatt utveckling av den styrmodell som ett framtida system är tänkt att stödja. Det uppdraget avslutades under 2022 och har resulterat i en ny struktur för Riksdagsförvaltningens strategiska plan och verksamhetsplan. Bland övriga utvecklingsaktiviteter kan nämnas att majoriteten av förvaltningens chefer har påbörjat ett individuellt ledarutvecklingsprogram och ledningsgrupper har påbörjat ledningsgruppsutveckling. Arbetet med en kompetensförsörjningsstrategi har återupptagits och fortsätter i enlighet med den nya strategiska planen för 2023–2027.

I tabellen nedan framgår Riksdagsförvaltningens intäkter, kostnader och transfereringar för verksamhetsgrenen Stöd till den parlamentariska processen.

Tabell 5.1 Intäkter, kostnader och transfereringar

Miljoner kronor

	2020	2021	2022
Intäkter av anslag	1 520	1 551	1 700
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	35	34	41
Summa intäkter	1 555	1 585	1 741
Kostnader	-1 756	- 1 719	-2 169
Verksamhetsutfall	-201	-134	-428
Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag	520	521	539
Transfereringar	-520	-521	-539
Totalt¹	-201	-134	-428

¹ Alla belopp i tabellen redovisas i miljoner kronor. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma. Från och med 2022 har uppställningsformen i tabellen ändrats och därmed också jämförelsetalen.

De totalt sett ökade kostnaderna jämfört med 2021 beror främst på ökade avsättningar för ledamöters pensioner och avgångsförmåner i resultaträkningen.

För en mer utförlig redogörelse hänvisas till Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2022 (2022/23:RS1) samt utskottens egna verksamhetsberättelser.

Konstitutionsutskottet kommer under hösten 2023 att behandla Riksdagsförvaltningens årsredovisning för 2022. Vid behandlingen av årsredovisningen för 2021 (bet. 2022/23:KU1) hade utskottet inget att invända och riksdagen lade årsredovisningen till handlingarna.

5.3 Riksdagsstyrelsens bedömning av uppdragsuppfyllelsen

Sammanfattningsvis har Riksdagsförvaltningen genomfört sina uppdrag med ett tillfredsställande resultat.

I mitten av februari 2022 lyftes de restriktioner som infördes till följd av covid-19-pandemin. Riksdagen och Riksdagsförvaltningen började återgå till mer normala arbetsformer. Men den 24 februari inledde Ryssland sin fullskaliga invasion av Ukraina. Bara fyra dagar efter Rysslands invasion tog riksdagen beslutet att godkänna att regeringen skickar krigsmateriel till Ukraina. Ärendet behandlades rekordsnabbt och kom att följas av fortsatt intensiv parlamentarisk aktivitet, vilket även ställde höga krav på förvaltningen.

Parallellt med det löpande stödet till den parlamentariska processen och arbetet med riksdagsvalet har förvaltningens utvecklingsarbete till stora delar kunnat genomföras

som planerat. Förvaltningen har inte minst arbetat vidare med att utveckla beredskapen för kriser, krig och krigsfara, och flera säkerhetsrelaterade övningar tillsammans med andra myndigheter har genomförts.

Covid-19-pandemin har fått till följd att Riksdagsförvaltningen behövt ta fram nya riktlinjer för arbete på distans som bättre svarar mot förändrade arbetsformer med ett ökat inslag av hemarbete.

På försommaren 2022 återinvigdes det nyrenoverade ledamotshuset så att ledamöterna efter valet kunde flytta in i en modern och funktionell byggnad. Nästa etapp i den långsiktiga renoveringsplanen är fastigheten Cephalus.

Förvaltningen har arbetat intensivt med att förbereda för och stödja genomförandet av den parlamentariska dimensionen av det svenska EU-ordförandeskapet som pågått första halvåret 2023. Sverige firar 500 år som självständig nation 2023. Riksdagen uppmärksammar och högtidlighåller hur Sveriges styrelseskick har utvecklats, med tyngdpunkt på riksdagens roll.

Riksdagsförvaltningen ska fortsätta att skapa bästa möjliga förutsättningar för att stötta ledamöternas och riksdagens arbete. I slutet av 2022 färdigställde förvaltningen den strategiska planen för kommande valperiod. Säkerhet, digitalisering, det långsiktiga arbetet med Framtidens riksdagshus samt kompetensförsörjning är högt prioriterade områden även framgent.

5.4 Budgetförslag

5.4.1 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tabell 5.2 Anslagsutveckling 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tusental kronor

2022	Utfall	993 848	Anslagssparande	93 640
2023	Anslag	1 004 077 ¹	Utgiftsprognos	1 064 883
2024	Förslag	1 068 396		
2025	Beräknat	1 041 434 ²		
2026	Beräknat	1 052 395 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 028 396 tkr i 2024 års prishnivå.

³ Motsvarar 1 028 396 tkr i 2024 års prishnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för

- ersättningar som riksdagens ledamöter enligt lag har rätt till inom ramen för sitt ledamotsuppdrag
- stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen
- talmannens verksamhet, resor och representation
- utskottens utgående besök samt utrikes och inrikes resor och utfrågningar
- internationellt och interparlamentariskt samarbete samt bidrag till interparlamentariskt samarbete
- bidrag till föreningar i riksdagen
- bidrag till Stiftelsen Sveriges Nationaldag
- språkutbildning till riksdagens ledamöter
- klimatkompensation.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Tabell 5.3 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	1 004 077	1 004 077	1 004 077
Pris- och löneomräkning ²	10 646	23 511	34 326
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	53 673	13 846	13 992
<i>varav BP24³</i>	<i>68 504</i>	<i>28 504</i>	<i>28 504</i>
– Stödet till politiska sekreterare	11 726	11 726	11 726
– Ändring av basstödet	16 778	16 778	16 778
– Förstärkning av anslaget	40 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 068 396	1 041 434	1 052 395

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Stödet till politiska sekreterare

Stödet till partigrupperna i riksdagen för politiska sekreterare till riksdagens ledamöter regleras i 3 kap. lagen (2016:1109) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen och riksdagsstyrelsens föreskrift (RFS 2016:6) om tillämpningen av lagen. Stödet är avsett att täcka kostnaderna för handläggarkhjälp åt riksdagens ledamöter och beräknas efter normen en politisk sekreterare per riksdagsledamot. Schablonbeloppet för stödet till politiska sekreterare räknas upp med ca 4,1 procent från nuvarande 68 300 kronor till 71 100 kronor fr.o.m. den 1 januari 2024. Det innebär att anslaget behöver ökas med 11 726 000 kronor fr.o.m. 2024.

Ändring av basstödet

Enligt lagen (2016:1109) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen utgörs basstödet av grundbelopp (1 700 000 kronor) och tilläggsbelopp (57 000 kronor). En partigrupp som företräder ett regeringsparti har rätt till ett grundbelopp. Var och en av övriga partigrupper har rätt till två grundbelopp. Basstödet har varit oförändrat sedan 2001.

Basstödet till partigrupperna föreslås, med hänvisning till höjningen av den allmänna kostnadsnivån sedan 2001, räknas upp med konsumentprisindex (KPI) med utgångspunkt i årsmedeltal från 2001 fram till och med 2022. En uppräknings av grundbeloppet på 1 700 000 kronor ger ett avrundat belopp på 2 400 000 kronor. En uppräknings av tilläggsbeloppet på 57 000 kronor ger ett avrundat belopp på 79 000 kronor.

Riksdagsstyrelsen avser att under kommande riksmöte återkomma till riksdagen med förslag till ändring av det basstöd (grundbelopp och tilläggsbelopp) som anges i 2 kap. 1 § lagen (2016:1109) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Mot bakgrund av ovanstående behöver anslaget ökas med 16 778 000 kronor fr.o.m. 2024.

Förstärkning av anslaget

Nivån på anslaget är svårberäknad, bl.a. är det svårt att bedöma hur stort behovet kommer bli av avgångsförmåner. Även omfattningen av framtida pensionsutbetalningar är svår att uppskatta. Kostnaderna för Riksdagsförvaltningen ökar normalt under ett valår och året därefter, för att sedan minska fram till nästa valår.

Den beräknade budgeten för 2024 visar på att behovet ligger över anslaget. För 2024 beräknas inte heller det upparbetade anslagssparandet kunna täcka budgetbehovet. På grund av detta ökas anslaget med 40 000 000 kronor för 2024.

Riksdagsstyrelsen återkommer eventuellt till riksdagen i nästa års budgetproposition om en ytterligare förstärkning.

Sammanfattning av riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att 1 068 396 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 1 041 434 000 kronor respektive 1 052 395 000 kronor.

5.4.2 2.2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tabell 5.4 Anslagsutveckling 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tusental kronor

2022	Utfall	938 059	Anslagssparande	109 585
2023	Anslag	996 390 ¹	Utgiftsprognos	999 120
2024	Förslag	1 037 024		
2025	Beräknat	1 077 183 ²		
2026	Beräknat	1 099 768 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 035 125 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 035 125 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksdagsförvaltningens förvaltningsutgifter, bidrag till föreningar i riksdagen och resebidrag till skolor. Anslaget får också användas för kostnader för stipendier till skolungdomar och kostnader för nämnder och riksdagsorgan enligt lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Tabell 5.5 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	996 390	996 390	996 390
Pris- och löneomräkning ²	35 716	77 651	100 170
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	4 918	3 142	3 208
<i>varav BP24³</i>	<i>20 437</i>	<i>21 587</i>	<i>21 587</i>
– Säkerhet- och informations- och it-säkerhet	16 880	18 030	18 030
– Demokratins och riksdagens historia	2 400	2 400	2 400
– Verksamhetsverksamhet	1 600	1 600	1 600
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-443	-443	-443
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 037 024	1 077 183	1 099 768

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Säkerhet och informations- och it-säkerhet

Riksdagsförvaltningen ska skydda och säkerställa det stöd som krävs för att upprätthålla den parlamentariska processen oavsett situation, även vid incidenter, i kris samt i krig och krigsfara. Riskerna för svensk säkerhet har ökat och hotbilden mot Sverige har blivit bredare och mer komplex.

Riksdagsförvaltningen har mot denna bakgrund höjt ambitionsnivån för den tekniska bevakningen och fysiska säkerheten, vilket medför högre kostnader. Utökade resurser krävs för att säkerställa den kontinuiteten genom bland annat säkerhetsgranskningar av it-system, övervakning av it-miljöer och förbättrad detekteringsförmåga. Därtill kommer kostnader för livscykelhantering av teknisk utrustning som används vid internationella resor.

Riksdagsförvaltningen utvecklar olika it-miljöer för att skapa förutsättningar för ett effektivt arbetssätt samtidigt som skyddet säkerställs av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och säkerhetskänslig verksamhet. Flera verksamheter inom förvaltningen berörs, bl.a. de större renoveringsprojekten av riksdagens fastigheter. Det krävs resursförstärkning för att slutföra utvecklingsarbetet, sköta drift, underhåll och support. Se också avsnitt 5.4.3 under 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag*. För ovanstående tillkommer investeringar.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 16 880 000 kronor för 2024. Från och med 2025 beräknas anslaget öka med 18 030 000 kronor. Det kan bli aktuellt för riksdagsstyrelsen att återkomma till riksdagen i säkerhet- och informations- och it-säkerhetsfrågor i nästa års budgetproposition.

Demokratins och riksdagens historia

Inom ramen för uppdraget att främja kunskap om riksdagen har de senaste åren en rad aktiviteter genomförts för att öka kunskapen om demokratin och riksdagens historia. För att den verksamhet som arbetats fram och etablerats under demokratijubileet samt Riksdagen under 500 år inte ska behöva avvecklas utan fortgå även de kommande åren behöver anslaget ökas.

Anslaget ökas mot bakgrund av detta med 2 400 000 kronor 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Visningsverksamhet

Riksdagsförvaltningen har under 2022 arbetat med en omställning av riksdagens visningsverksamhet. För att säkerställa att visningsverksamheten fortsatt kan erbjudas i samma omfattning som tidigare behövs en resursförstärkning. Mot bakgrund av detta ökas anslaget med 1 600 000 kronor fr.o.m. 2024.

Sammanfattning av riksdagsstyrelsens förslag

Enligt riksdagsstyrelsens överväganden ökas anslaget med 20 437 000 kronor 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget öka med 21 587 000 kronor respektive år.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär samtidigt att anslagsnivån minskas med 15 519 000 kronor 2024.

Riksdagsstyrelsen föreslår att 1 037 024 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 1 077 183 000 kronor respektive 1 099 768 000 kronor.

Låneram

Riksdagsstyrelsens förslag: Riksdagsförvaltningen bemyndigas att för 2024 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 140 000 000 kronor.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag: För 2024 beräknas investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet uppgå till ca 50 000 000 kronor.

De investeringar som är planerade för 2024 gällande myndighetens verksamhet ryms inom nuvarande låneram.

5.4.3 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tabell 5.6 Anslagsutveckling 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tusental kronor

2022	Utfall	250 569	Anslagssparande	1 690
2023	Anslag	250 000 ¹	Utgiftsprognos	242 410
2024	Förslag	350 000		
2025	Beräknat	300 000		
2026	Beräknat	300 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för särskilt beslutat underhåll i Riksdagsförvaltningens egna fastigheter och bostadsrätter. Det får också användas för kostnader för renoverings- och underhållsåtgärder, evakueringslokaler i samband med renoveringsarbeten, markskötsel och utemiljö, konst, fast inredning samt kostnader för it-system kopplade till denna verksamhet. Anslaget får även användas för att täcka kostnader för räntor och avskrivningar för ovanstående.

Anslaget får också användas för kostnader för förvärv av mark för framtida byggnation av en extern godsmottagning samt för kostnader för fastighetsförvärv i samband med Framtidens riksdagshus.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Tabell 5.7 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	210 000	210 000	210 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	140 000	90 000	90 000
<i>varav BP24</i>	<i>140 000</i>	<i>90 000</i>	<i>90 000</i>
– Avskrivningar och räntekostnader	40 000	40 000	40 000
– Förstärkning av anslaget	50 000	50 000	50 000
– Projekt ny godsmottagning	50 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	350 000	300 000	300 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Riksdagsförvaltningen vårdar och bevarar riksdagens byggnader och samlingar. En övergripande långsiktig planering för att förvalta och utveckla fastigheterna som kallas Framtidens riksdagshus togs fram år 2020 och utgör grunden till de större fastighetsprojekten. Detta övergripande och strategiska program innehåller planeringen för kommande ombyggnader och utveckling av riksdagens fastigheter och beräknas pågå till 2040-talet. Varje fastighet har dessutom en fastställd underhållsplan som uppdateras löpande.

Politisk verksamhet flyttade in i det nyrenoverade ledamotshuset efter valet 2022. Näst på tur att renoveras är Cephalus. Som ett led i att säkra lokalbehovet kan det bli aktuellt med fastighetsförvärv framöver.

Det finns ett stort underhållsbehov i fastighetsbeståndet och omfattande renoveringsarbeten beräknas pågå framöver. Detta påverkar resursbehovet, kostnaderna för avskrivningar och räntor och medför på sikt behov av högre låneram. I väntan på att respektive fastighet ska totalrenoveras hanteras planerat underhåll inom varje byggnad. Övernattningsbostäderna renoveras enligt en underhållsplan, såväl byggnaderna som interiörerna. Som en följd av renoveringarna kommer även kostnaderna för evakueringslokaler fortsatt att vara höga.

Renoveringen av ledamotshuset, fastigheten Mars och Vulcanus 1, är klar. Det pågår ett antal löpande underhållsprojekt och verksamhetsanpassningar av riksdagens byggnader och lokaler, exempelvis renovering av lägenheter i fastigheten Ormsaltaren. Utöver det pågår planering inför lokala varuintag.

Avskrivningar och räntekostnader

Avskrivningskostnaderna beräknas öka något under år 2024, främst beroende på en nedskrivning i samband med projekt Cephalus. Räntekostnaderna i samband med lånet för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar har ökat. Riksdagsstyrelsen återkommer eventuellt till riksdagen.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 40 000 000 kronor fr.o.m. 2024.

Förstärkning av anslaget

Styrningen av och stöd till fastighetsprojekt inom Framtidens riksdagshus behöver utvecklas och förstärkas, vilket medför högre kostnader och ett utökat resursbehov. I detta ingår en byggnation av projekt- och projekteringskontor med säkert nätverk samt systemstöd, informationsteknik och stödfunktioner m.m. Funktioner kopplade till fastighetsutveckling och byggherrerollen, såsom ombudsrollen, lagbevakning, uppföljning och systemstöd, kan behöva bli mer omfattande. Ovanstående medför vissa anslagspåverkande kostnader även på förvaltningsanslaget.

Kostnaderna för planerat underhåll beräknas öka. Bland annat planeras ett antal underhållsåtgärder samt förstudier inför kommande projekt.

Riksdagsstyrelsen planerar att återkomma till riksdagen om ovanstående i nästa års budgetproposition.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 50 000 000 kronor fr.o.m. 2024.

Projekt ny godsmottagning

Riksdagsstyrelsen fattade beslut om att starta programarbete för ny godsmottagning i maj 2020. Styrelsen beslutade i februari 2022 att undersöka ett förvärv i samband med detta.

Förvärv av mark planeras till 2024 och uppgår uppskattningsvis till ca 50 000 000 kronor. Enligt lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter (BEA-lagen) ska mark finansieras med anslag. Efter förvärv sker program och projektering inför byggnation av ny godsmottagning. En uppskattad investeringskostnad för projektet, inklusive förvärv av mark som ska finansieras med anslag, beräknas nu till ca 200 000 000 kronor. Byggnation av ny godsmottagning kan troligen påbörjas 2025.

På grund av ovanstående ökas anslaget med 50 000 000 kronor för 2024.

Renovering av fogar och fasader, riksbyggnaderna

Renoveringen av fogar och fasader gällande riksbyggnaderna fortsätter. Investeringen pågår under flera år och syftar till att bevara riksbyggnaderna och ska därmed anslagsfinansieras enligt lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter.

Projekt Cephalus

I maj 2022 beslutade riksdagsstyrelsen om start av systemhandling och detaljprojektering. Upphandling av projektörer gjordes 2022 och upphandling av entreprenör 2023. Projektörerna går igenom programhandlingen och förbereder inför start av systemhandling. Systemhandlingen beräknas starta i oktober 2023.

Innan programarbetet genomförts är den totala investeringskostnaden för projektet svår att uppskatta. En tidig uppskattning av slutkostnad för projektet från maj 2022 uppgick till ca 1 500 000 000 kronor. På grund av förseningar i projektet och att prisökningar har skett uppskattas det angivna beloppet att bli högre.

Produktionen beräknas starta under första kvartalet 2024, och pågå fram till och med 2028.

Trafikbegränsande åtgärder

Målet är att genom ett samverkansprojekt med andra berörda aktörer bl.a. åstadkomma en säker angöring till Mynttorget och Slottskajen med hinder som är enhetligt gestaltade.

Förstudie och projektering har skett och nästa skede är produktion. Styrelsen godkände projektet i maj, och en ny beräkning visar att investeringskostnaden uppgår till 30 000 000 kronor. Produktionen beräknas påbörjas hösten 2023 och fortsätta under år 2024.

Sammanfattning av riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att 350 000 000 kronor anvisas under 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 300 000 000 kronor för respektive år.

Investeringsplan

Riksdagsstyrelsens förslag: Investeringsplanen för 2024–2026 för anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* godkänns som riktlinje för Riksdagsförvaltningens fastighetsinvesteringar (tabell 5.8).

Tabell 5.8 Investeringsplan för Riksdagsförvaltningen

Miljoner kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Summa 2024– 2026
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	116	4	53	75	75	203
Förvärv av Cephalus 11	116					
Projekt ny godsmottagning		4	53	75	75	203
<i>varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>116</i>	<i>4</i>	<i>53</i>	<i>75</i>	<i>75</i>	<i>203</i>
– byggnader, mark och annan fast egendom	116	4	53	75	75	203
Finansiering av anskaffning och utveckling	116	4	53	75	75	203
Anslag 2:3 Riksdagens fastighetsanslag	116		50			50
Låneram för fastighetsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)		4	3	75	75	153
Vidmakthållande av befintliga investeringar	203	129	261	462	424	1 147
Underhåll och renoveringsplan	22	47	96	102	64	262
Projekt ledamotshuset	163					
Projekt Cephalus	18	57	140	350	350	840
Trafikbegränsade åtgärder		15	15			15
Fogar och fasader riksbyggnaderna		10	10	10	10	30
<i>varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>203</i>	<i>129</i>	<i>261</i>	<i>462</i>	<i>424</i>	<i>1 147</i>
– byggnader, mark och annan fast egendom	203	129	261	462	424	1 147
Finansiering vidmakthållande	203	129	261	462	424	1 147
Anslag 2:3 Riksdagens fastighetsanslag	5	10	10	10	10	30
Låneram för fastighetsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)	198	119	251	452	414	1 117
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	319	133	314	537	499	1 350
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	319	133	314	537	499	1 350

Nivån på investeringar som föreslås för perioden 2024–2026 baserar sig på nuvarande beslutade och planerade underhålls- och renoveringsåtgärder av Riksdagsförvaltningens fastigheter.

Låneram

Riksdagsstyrelsens förslag: Riksdagsförvaltningen bemyndigas att för 2024 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 2 200 000 000 kronor.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag: De investeringar som är planerade för 2024 inryms inom nuvarande låneram. Därför föreslås ingen förändring av låneramen för 2024. Då renoveringarna av riksdagens fastigheter kommer att pågå under flera år kommer låneramen att behöva utökas framöver.

Tabell 5.9 Låneram för fastighetsinvesteringar

Tusental kronor

Utgifts- område	Myndighet	Beslutad låneram 2022 ¹	Skuld 2022-12-31	Beslutad låneram 2023 ¹	Begärd låneram 2024	Beräknad amortering 2024	Beräknad nyupplåning 2024
1	Riksdags- förvaltningen	2 200 000	1 722 786	2 200 000	2 200 000	75 500	254 000
Summa		2 200 000	1 722 786	2 200 000	2 200 000	75 500	254 000

¹ Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

6 Riksdagens ombudsmän

6.1 Uppdrag och övergripande mål

Riksdagens ombudsmäns (JO) uppgift är att utöva tillsyn över tillämpningen i offentlig verksamhet av lagar och andra författningar. Ombudsmännen ska särskilt se till att domstolar och förvaltningsmyndigheter i sin verksamhet iakttar regeringsformens bud om saklighet och opartiskhet och att medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter inte träds för när i den offentliga verksamheten. Ombudsmännen ska också verka för att brister i lagstiftningen avhjälpas.

JO har vidare till uppgift att fullgöra de uppgifter som ankommer på ett nationellt besöksorgan (National Preventive Mechanism, NPM) enligt det fakultativa protokollet den 18 december 2002 till Förenta nationernas konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (Opcat).

Närmare bestämmelser om JO:s verksamhet finns i 13 kap. 6 § regeringsformen och lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän.

Ett övergripande syfte med verksamheten är att främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen.

JO:s deltagande i internationellt samarbete syftar till att sprida idén om rättslig kontroll genom oberoende ombudsmannainstitutioner och till erfarenhetsutbyte.

6.2 Resultatredovisning

Resultatet av JO:s verksamhet redovisas i myndighetens årsredovisning, i den årliga ämbetsberättelsen, i den årliga Opcat-rapporten samt i temarapporter.

JO bedöms genom sin verksamhet ha bidragit till att främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen. JO har belyst viktiga rättssäkerhetsaspekter i besvarandet av lagstiftningsremisser.

JO har under året fått in något färre klagomålsärenden än under 2021, men det totala antalet ligger fortfarande på en historiskt sett hög nivå. JO har under 2022 avgjort fler ärenden än under något tidigare år och har nu avsevärt lägre balanser än vid utgången av 2021.

Tyngdpunkten i verksamheten har fortsatt legat på hanteringen av de klagomålsärenden som kommit in. Efter pandemin, dvs. från och med våren 2022, har hela verksamheten återgått till det normala.

6.3 Riksdagens ombudsmäns (JO) bedömning av måluppfyllelse

JO har en i huvudsak mycket god måluppfyllelse när det gäller de övergripande målen för verksamheten. Under 2022 har, med något undantag, även de specifika verksamhetsmålen uppnåtts.

6.4 Budgetförslag

6.4.1 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tabell 6.1 Anslagsutveckling 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tusental kronor

2022	Utfall	121 302	Anslagssparande	8 275
2023	Anslag	127 126 ¹	Utgiftsprognos	127 126
2024	Förslag	130 367		
2025	Beräknat	134 437 ²		
2026	Beräknat	137 136 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 130 367 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 130 367 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksdagens ombudsmäns (JO) förvaltningsutgifter och anskaffningar av anläggningstillgångar.

Skälen för Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag

Tabell 6.2 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	127 126	127 126	127 126
Pris- och löneomräkning ²	3 371	7 445	10 147
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-130	-134	-137
<i>varav BP24³</i>	<i>-130</i>	<i>-130</i>	<i>-130</i>
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-130	-130	-130
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	130 367	134 437	137 136

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

JO hade vid utgången av 2022 ett anslagssparande på 8 275 tkr. Anslagssparandet består till viss del av tidigare beviljade anslagsmedel för satsningar som vid senaste årsskiftet ännu inte hade genomförts. Det handlar bland annat om en ny plattform för den externa webben, som nu tagits i drift, och införande av ett e-arkiv, som alltjämt återstår att genomföra.

JO har anställt en ny chef för registratorer och sekreterare. JO planerar vidare att rekrytera ytterligare chefer inom tillsynen och att göra andra tillfälliga förstärkningar. JO planerar också för upphandling av nytt intranät och vissa andra it-investeringar. JO gör bedömningen att redan gjord chefsförstärkning samt planerade förstärkningar och satsningar ryms inom tilldelat anslag och anslagssparande. Det kan bli aktuellt att inför 2025 begära förstärkning av anslaget.

Riksdagens ombudsmän föreslår att anslaget 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)* anvisas 130 367 000 kronor för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 134 437 000 kronor respektive 137 136 000 kronor.

Anslagsfinansiering av anläggningstillgångar

Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag: Riksdagens ombudsmän (JO) får för 2024 anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Skälen för Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag: Enligt 4 kap. lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter ska anläggningstillgångar – med vissa särskilt angivna undantag – finansieras med lån i Riksgäldskontoret, om inte riksdagen beslutar att finansiering ska ske på annat sätt. JO har hittills fått använda anslagsmedel för att finansiera sina anläggningstillgångar, bl.a. med hänsyn till att dessa investeringar normalt är av ringa omfattning. JO bedömer att denna ordning bör gälla även under 2024.

7 Riksrevisionen

7.1 Riksrevisionen

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen med huvudsaklig uppgift att granska genomförandet och resultatet av det statliga åtagandet, att statliga insatser är effektiva och att god ordning råder i den statliga redovisningen.

Riksrevisionen har även i uppdrag att företräda Sverige som det nationella revisionsorganet samt att bedriva internationellt utvecklingsamarbete.

Närmare bestämmelser om Riksrevisionens verksamhet finns bl.a. i 13 kap. 7–9 §§ regeringsformen, lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. och lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

7.2 Mål för Riksrevisionen

Riksrevisionens verksamhet ska främja en god förvaltning. Med detta avses att statens verksamhet ska bedrivas med hög effektivitet och enligt gällande regelverk, att den redovisas på ett tillförlitligt sätt samt att god hushållning av statens resurser iakttas.

Riksrevisionens internationella utvecklingsamarbete ska bidra till att stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision enligt internationella standarder samt till stärkt revision inom multilaterala organisationer.

7.3 Resultatredovisning

Resultatet av Riksrevisionens verksamhet redovisas i myndighetens årsredovisning, i den årliga rapporten och i uppföljningsrapporten. Riksrevisionen rapporterar om resultatet av det internationella utvecklingsamarbetet till riksdagen vart fjärde år. En resultatrapport lämnades till riksdagen i oktober 2022.

Under 2022 slutförde Riksrevisionen granskningen av myndigheternas årsredovisningar för räkenskapsåret 2021. Totalt lämnades 226 revisionsberättelser för myndigheter och andra organisationer som ingår i Riksrevisionens mandat, samtliga i tid. För räkenskapsåret 2021 fick 10 myndigheter eller organisationer en modifierad revisionsberättelse. Skälen till att myndigheterna fick en modifierad revisionsberättelse 2021 varierar. Det vanligaste skälet var att granskad myndighet hade lämnat in årsredovisningen för sent.

Under 2022 publicerades 29 effektivitetsrevisionsrapporter. De publicerade granskningsrapporterna är väl fördelade över riksdagens utskott. Riksrevisionen har genomfört granskningar inom samtliga utskottsområden förutom justitieutskottet, konstitutionsutskottet och skatteutskottet. Under 2022 genomfördes sex granskningar inom finansutskottets områden.

Riksrevisionens internationella verksamhet omfattar två delar, dels internationell samverkan, dels internationellt utvecklingsamarbete. Covid-19-pandemin har påverkat verksamheten även under 2022, men Riksrevisionen har efter halvårsskiftet successivt kunnat återuppta aktiviteter på plats i Sveriges samarbetsländer. Riksrevisionen representerar Sverige i International Organisation of Supreme Audit (Intosai) och dess regionala organisation för Europa, European Organization of Supreme Audit Institutions (Eurosai). Syftet är att säkerställa en effektiv hantering av

offentliga resurser inom Europa och internationellt. Inom ramen för Eurosai har Riksrevisionen bland annat arrangerat konferensen Young Eurosai, YES.

På EU-nivå bidrar Riksrevisionen i Kontaktkommittén. Riksrevisionens ambition är att bidra till att Kontaktkommitténs arbete fungerar väl så att revisionen av EU-relaterad verksamhet stärks. Riksrevisionen har deltagit i Kontaktkommitténs arbete och i några av dess arbetsgrupper. Under 2022 tog Riksrevisionen över som ordförande i liaison officer-kretsen.

Riksrevisionen har granskats av nationella revisionsmyndigheten i Norge (Riksrevisjonen), och den brittiska motsvarigheten (National Audit Office). Riksrevisionen har förberett en kollegial granskning av USA:s högre revisionsorgan.

När det gäller det internationella utvecklingssamarbetet bedrev Riksrevisionen verksamhet i fem regionala och 13 bilaterala samarbetsprojekt under 2022.

Tabell 7.1 Verksamhetens nettokostnader 2022

Tusental kronor

Verksamhetsgren	Belopp
Årlig revision	174 092
Effektivitetsrevision	162 517
Internationell verksamhet	67 715
Summa	403 363

Anm.: Tabellen visar verksamhetens nettokostnader. Kostnader och lämnade bidrag (transfereringar) minus andra intäkter än av anslag.

7.4 Budgetförslag

7.4.1 2:5 Riksrevisionen

Tabell 7.2 Anslagsutveckling 2:5 Riksrevisionen

Tusental kronor

2022	Utfall	352 462	Anslagssparande	40 983
2023	Anslag	359 118 ¹	Utgiftsprognos	387 000
2024	Förslag	368 817		
2025	Beräknat	380 460 ²		
2026	Beräknat	388 110 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 368 817 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 368 817 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksrevisionens förvaltningsutgifter utom för Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete som finansieras inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Skälen för Riksrevisionens förslag

Tabell 7.3 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:5 Riksrevisionen

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	359 118	359 118	359 118
Pris- och löneomräkning ²	9 699	21 342	28 992
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	368 817	380 460	388 110

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

Riksrevisionen bedömer att anvisat anslag det kommande året endast bör påverkas av pris- och löneomräkning.

Riksrevisionen föreslår att 368 817 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Riksrevisionen* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 380 460 000 kronor respektive 388 110 000 kronor.

Låneram

Riksrevisionens förslag: Riksrevisionen bemyndigas att för 2024 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 25 000 000 kronor.

Skälen för Riksrevisionens förslag: Riksrevisionen är i en intensiv utvecklingsfas och behovet av investeringar är stort. Detta särskilt när det gäller myndighetens arbete att genom digitalisering modernisera och effektivisera verksamhetsprocesser.

Tabell 7.4 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
Lån i Riksgäldskontoret					
IB lån i Riksgäldskontoret	11 824	10 220	23 050	21 524	20 714
Nyupplåning	1 597	17 507	5 200	6 570	2 800
Amorteringar	-3 201	-4 677	-6 626	-7 480	-7 953
UB lån i Riksgäldskontoret	10 220	23 050	21 624	20 714	15 561
Beslutad/föreslagen låneram					
	30 000	25 000¹	25 000	25 000	25 000
Ränteutgifter					
Ränteutgifter	79	665	1 005	953	544
Summa av amorteringar och ränteutgifter	-3 280	-5 342	-7 631	-8 433	-8 497
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Anslag 2:5 Riksrevisionen	3 280	5 342	7 631	8 433	8 497
Summa finansiering	3 280	5 342	7 631	8 433	8 497

¹ Riksrevisionen har till höständringsbudgeten för 2023 föreslagit (2023-04-27) att riksdagen bemyndigar Riksrevisionen, att för 2023, ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar avseende anläggningstillgångar till högst 25 000 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Den årliga revision som Riksrevisionen utför är avgiftsbelagd. Inkomsterna tillförs inkomsttitel 2558 *Avgifter för årlig revision*.

Tabell 7.5 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Riksrevisionen

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksam- hetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras av myndigheten						
Offentligrättslig verksamhet						
<i>varav avgifter för årlig revision, inkomsttitel 2558</i>	-5 809	0	88 000	88 000	0	-5 809
Avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna får disponeras av myndigheten						
Uppdragsverksamhet						
<i>varav internationella uppdrag</i>	688	0	220	220	0	688

Den årliga revisionen ska t.o.m. revisionen av myndigheternas årsredovisning avseende 2023 vara avgiftsbelagd. Inkomsterna redovisas mot inkomsttitel och disponeras således inte av Riksrevisionen.

Riksdagen sa den 22 februari 2023 ja till Riksrevisionens förslag som innebär att Riksrevisionen inte längre ska ta ut avgifter för den revision, alltså granskning, av årsredovisningar och delårsrapporter som utförs med stöd av lag (bet. 2022/23:KU14, rskr. 2022/23:127). Exempel på sådana årsredovisningar är de som görs för förvaltningsmyndigheter under regeringen. Lagändringen ska träda i kraft den 31 december 2023 och tillämpas första gången för revisioner som avser räkenskapsåret 2024.

Våren 2024 kommer slutfakturering att ske avseende revisionsår 2023, för den revision som bedrivits efter den 31 december 2023. Diskussioner pågår om hur det ackumulerade resultatet utgående 2024 ska hanteras.

Den internationella uppdragsverksamheten har avsett revision av verksamheten inom Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States, CBSS). Intäkterna disponeras av Riksrevisionen.

Överskott avses fortsatt disponeras av Riksrevisionen för att kunna användas i samband med framtida uppdrag.

Investeringsplan

Tabell 7.6 Verksamhetsinvesteringar

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Summa 2024– 2026
Immateriella investeringar						
Balanserade utgifter för utveckling	1 016	11 520	5 100	2 600	2 000	9 700
Materiella investeringar						
Förbättringsutgifter på annans fastighet	0	483	100	100	100	300
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	568	4 315	200	970	700	1 870
Övriga verksamhetsinvesteringar	0	700	700	0	0	700
Summa utgifter för investeringar	1 584	17 018	6 100	3 670	2 800	12 570
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	1 584	17 018	6 100	3 670	2 800	12 570
Summa finansiering	1 584	17 018	6 100	3 670	2 800	12 570

8 Sametinget och samepolitiken

8.1 Mål för området

Det övergripande målet för samepolitiken är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar (prop. 2000/01:1 utg.omr. 23 avsnitt 7.3, bet. 2000/01:MJU2, rskr. 2000/01:86).

8.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom Sametinget och samepolitiken utgår från följande bedömningsgrunder:

- insatser för samiskt inflytande och delaktighet
- insatser för utveckling av det samiska språkets användning och ställning
- insatser för att ta del av och utöva ett mångfaldigt samiskt kulturliv.

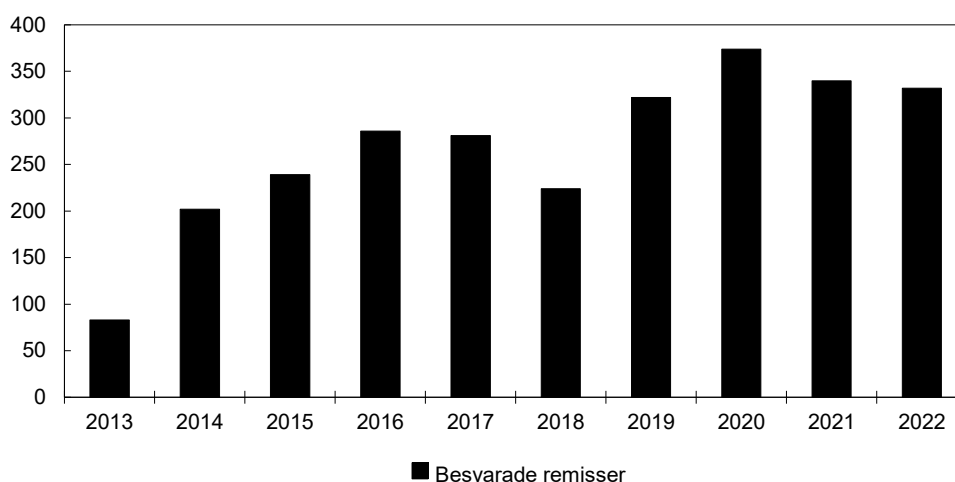
8.3 Resultatredovisning

Samepolitiken ingår i flera utgiftsområden: 1 Rikets styrelse, 13 Jämställdhet, 16 Utbildning och universitetsforskning, 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Det samlade arbetet med mänskliga rättigheter redovisas i avsnitt 11.

8.3.1 Insatser för samiskt inflytande och delaktighet

Den 1 mars 2022 trädde lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket i kraft (prop. 2021/22:19, bet. 2021/22:KU4, rskr. 2021/22:133). Lagen innebär skyldigheter för regeringen och statliga förvaltningsmyndigheter (och fr.o.m. den 1 mars 2024 även regioner och kommuner) att konsultera Sametinget innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. I vissa fall ska konsultation även genomföras med en sameby eller en samisk organisation. Under 2022 inkom 110 konsultationsförfrågningar till Sametinget. Av dessa kom 46 från länsstyrelserna, 23 från Energimarknadsinspektionen, 15 från Skogsstyrelsen, 3 från Regeringskansliet samt 23 från övriga statliga förvaltningsmyndigheter. Konsultation inleddes i 29 fall.

Sametinget är remissinstans i ärenden med koppling till den samiska kulturen, inklusive språk, rennäringen och andra samiska intressen.

Diagram 8.1 Antal besvarade remisser av Sametinget 2013–2022

Källa: Sametinget.

Samråd med samiska företrädare har genomförts om genomförandet av minoritetspolitiken (se avsnitt 12).

Sanningskommissionen för det samiska folket (dir. 2021:103) arbetar fortsatt med sitt uppdrag att kartlägga och granska den politik som förts gentemot samerna i ett historiskt perspektiv och dess konsekvenser för det samiska folket. Under 2023 inledde kommissionen en serie samtalsmöten med det samiska samhället för att informera om sitt uppdrag och för att etablera kontakt med personer som vill lämna vittnesmål.

Sverige har under 2022 varit värd för flera möten inom ramen för det Nordiska ämbetsmannaorganet för samiska frågor (NÄS) där bl.a. arbetet med att ta fram en Nordisk samekonvention fortsatt. NÄS består av delegationer från regeringskanslierna och sametingen i Sverige, Norge och Finland som behandlar gemensamma samiska frågor för utvecklingen av språk, kultur, näringar och samhällsliv. Vidare stod Sverige och Sametinget den 18 januari 2023 värd för minister- och sametingspresidentmötet mellan Norge, Finland och Sverige. Under mötet utbyttes och diskuterades erfarenheter mellan länderna och sametingen i frågor om Nordisk samekonvention, rasism mot samer, samiska språk, repatriering av samiska kvarlevor och klimatanpassning för samiska näringar. I anslutning till mötet delades Gollegiella (Nordiskt samiskt språkpris) ut.

Sverige har följt och aktivt deltagit i arbetet med att främja urfolks rättigheter internationellt, t.ex. i FN:s konferens om biologisk mångfald 2022, COP15, i Montreal, Kanada där parterna enades om ett globalt ramverk för biologisk mångfald som syftar till att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald till 2030 och i FN:s Permanenta urfolksforums (UNPFII) 22:a session, som är ett högnivåmöte för världens urfolk och ett rådgivande organ underställt FN:s ekonomiska och sociala råd.

8.3.2 Insatser för utveckling av det samiska språkets användning och ställning

Regeringen stödjer Sámi Giellagáldu som är ett samarbetsorgan inrättat av sametingen i Sverige, Norge och Finland. Vid Sámi Giellagáldu bedrivs verksamhet som syftar till en harmoniserad språkutveckling över landsgränserna av de samiska språken. Verksamheten finansieras gemensamt av Finland, Norge och Sverige. Den 28 april 2022 beslutades ett handlingsprogram för bevarande och främjande av de nationella minoritetsspråken, däribland samiska (Ku2022/00886) och Samiskt språkcentrum har

förstärkts (se mer i avsnitt 12.3.4). Utöver det har Sametinget genomfört ytterligare insatser för kunskapsinhämtning och dialog och aktiviteter för att stimulera till ökad samisk språkanvändning. En samisk språkvecka genomfördes i samarbete mellan sametingen i Sverige, Norge och Finland för fjärde året i rad. Under veckan genomfördes aktiviteter med syfte att främja det samiska språket, bl.a. genomfördes fem språkvällar med totalt drygt 200 deltagare. Samiskt språkcentrum genomför sedan 2011 mentorprogram och i november 2022 startades nya program inom ume-, pite-, lule- och nordsamiska.

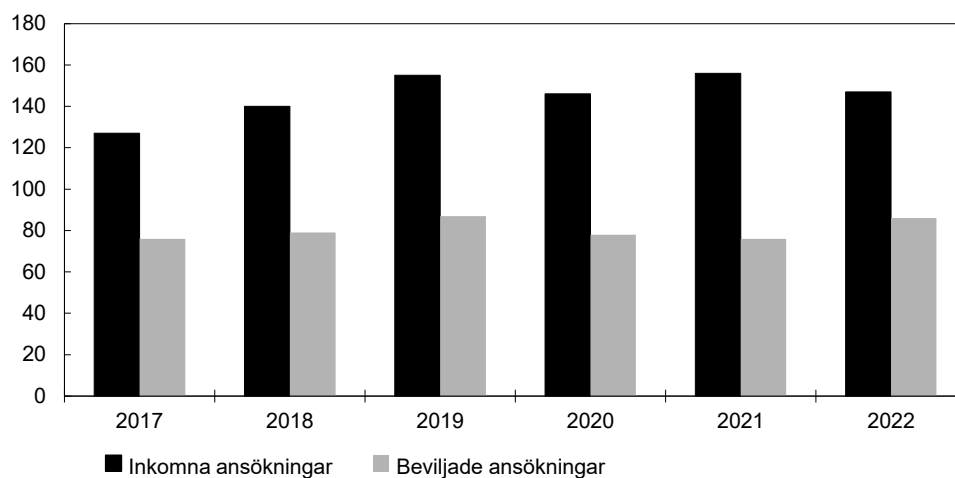
8.3.3 Insatser för att ta del av och utöva ett mångfaldigt samiskt kulturliv

Under 2022 fördelade Sametinget totalt 19,1 miljoner kronor till samisk kultur. Av dessa fördelades 14,2 miljoner kronor som verksamhetsbidrag med syftet att bidra till ett livskraftigt samiskt samhälle. Den största bidragstagaren av verksamhetsstöd var Giron Sámi Teáhter med 6 miljoner kronor. Övriga andra större mottagare av verksamhetsbidrag var Sámi Duodji (Sameslöjdstiftelsen) med 1,6 miljoner kronor och Gaaltje sydsamiskt kulturcentrum med 1,4 miljoner kronor samt tidskriften Nourat som tilldelades 950 000 kronor i bidrag. Återstoden av verksamhetsbidraget, ca 30 procent, beviljades föreningar, organisationer samt kulturcentra och samegårdar för verksamhet med lokal förankring och för verksamhet som syftar till att bl.a. stärka den samiska kulturen och rennäringen.

År 2022 fördelades även 2,5 miljoner kronor i projektbidrag. Totalt beviljades 34 av de 88 ansökningar som inkommit, vilket motsvarar 39 procent. Det övergripande syftet för bidragen är att främja ett starkt och mångfaldigt konst- och kulturliv. Andelen kvinnor som beviljades projektbidrag var 61 procent. Under en treårsperiod har mest pengar fördelats till projekt inom kategorierna litteratur, musik samt kategorin övrigt dit festivaler, seminarier och utställningar räknas.

Slutligen fördelade Sametinget 2,4 miljoner kronor till återstart av samisk kultur efter pandemin. Medlen gick till 20 projekt inom framför allt duodji (samisk slöjd). Andelen beviljade projekt var 57 procent. Elva kvinnor och en man beviljades bidrag. Övriga beviljade bidrag gick till organisationer. Samiska kulturaktörer har 2022 även tilldelats särskilda återstartsmedel och riktade bidrag till nationella minoriteter som Statens kulturråd ansvarat för (se utg. omr.17 avsnitt 4.3).

Diagram 8.2 Bidrag till samisk kultur: antal inkomna och beviljade ansökningar

Anm.: Redovisningsprincipen har förändrats och därför skiljer sig siffrorna åt från föregående år.
Källa: Sametinget.

Samisk kultur fick under 2022 fortsatt internationell uppmärksamhet. Under året representerades den nordiska paviljongen på Venedigbiennalen enbart av samiska konstnärer. Den svensk-samiska konstnären Britta Marakatt-Labba representerades på biennalens huvudutställning.

8.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att de insatser som genomförts med statliga medel bidrar till uppfyllelse av målet för politikområdet men att flera utmaningar fortsatt kvarstår när det gäller att verka för en levande samisk kultur. (Rennäring och andra samiska näringar redovisas inom utg.omr. 23 avsnitt 2.6.5). Konsultationsordningen bedöms kunna främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter.

8.5 Politikens inriktning

Den särskilda ställning som det samiska folket har som urfolk ska respekteras och efterlevnaden av de rättigheter som tillkommer dem ska säkerställas. Konsultationsordningen omfattar sedan ikraftträdandet 2022 regeringen och statliga förvaltningsmyndigheter. Den 1 mars 2024 träder en lagändring i kraft. Den innebär att även kommuner och regioner omfattas av konsultationsordningen.

Sametinget har olika lagstadgade arbetsuppgifter vid val till Sametinget vilket sker vart fjärde år. Sametingets valnämnd ansvarar bl.a. för att upprätta röstlängd samt ordna vallokaler och valförrättare. Regeringen föreslår att medel tillförs för att förbereda genomförandet av 2025 års val till Sametinget.

Regeringen föreslår att medel tillförs för att stärka verksamheten vid Giron Sámi Teahter och ge teatern bättre möjligheter att utveckla och bedriva sin rikstäckande verksamhet, se mer i utgiftsområde 17, avsnitt 3.

Regeringen följer det arbete som pågår i sanningskommissionen som ska kartlägga och granska den politik som förts gentemot samerna i ett historiskt perspektiv och dess konsekvenser för det samiska folket (dir. 2021:103).

8.6 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i sin revisionsberättelse för Sametinget lämnat ett uttalande med reservation. Av revisionsiakttagelsen framgår att Sametinget har redovisat personalens sjukfrånvaro 2022 med en för låg procentsats i årsredovisningen. Redovisad sjukfrånvaro är därmed inte i enlighet med 7 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Regeringen har följt upp frågan i dialog med myndigheten.

8.7 Budgetförslag

8.7.1 3:1 Sametinget

Tabell 8.1 Anslagsutveckling 3:1 Sametinget

Tusental kronor

2022	Utfall	62 691	Anslagssparande	-1 581
2023	Anslag	59 676 ¹	Utgiftsprognos	59 335
2024	Förslag	63 000		
2025	Beräknat	65 788 ²		
2026	Beräknat	61 328 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 63 073 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 57 321 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sametingets och Nationellt samiskt informationscentrums förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till Samefonden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 8.2 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 3:1 Sametinget

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	59 676	59 676	59 676
Pris- och löneomräkning ²	2 410	5 083	6 750
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	914	1 029	-5 098
<i>varav BP24³</i>	<i>914</i>	<i>4 914</i>	<i>-1 086</i>
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-465	-465	-465
– Sametingsvalet	2 000	6 000	
– Generell besparing i statsförvaltningen	-621	-621	-621
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	63 000	65 788	61 328

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 2 000 000 kronor för 2024 för att förbereda och genomföra val till Sametinget. Anslaget beräknas ökas med 6 000 000 kronor för 2025 för samma ändamål. Anslaget minskas med 621 000 kronor för 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 63 000 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Sametinget* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 65 788 000 kronor respektive 61 328 000 kronor.

9 Regeringskansliet m.m.

9.1 Budgetförslag

9.1.1 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tabell 9.1 Anslagsutveckling 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tusental kronor

2022	Utfall	8 550 649	Anslagssparande	567 576
2023	Anslag	9 584 123 ¹	Utgiftsprognos	9 694 793
2024	Förslag	9 450 059		
2025	Beräknat	9 821 974 ²		
2026	Beräknat	10 099 548 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 9 415 994 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 9 434 677 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Regeringskansliets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Mål

Regeringskansliet ska vara ett effektivt och kompetent instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sin politik.

Skälen för regeringens förslag

Regeringskansliets verksamhet

I följande tabell redovisas viss resultatinformation för Regeringskansliet.

Tabell 9.2 Viss resultatinformation för Regeringskansliet

Antal (om inte annat anges)

	2018	2019	2020	2021	2022
Tjänstgörande (inkl. tjänstgörande på politikeravtalet)	4 727	4 564	4 623	4 715	4 782
<i>varav andel kvinnor/män</i>	<i>61/39</i>	<i>61/39</i>	<i>61/39</i>	<i>61/39</i>	<i>62/38</i>
Tjänstgörande på politikeravtalet	203	181	204	193	167
<i>varav andel kvinnor/män</i>	<i>51/49</i>	<i>50/50</i>	<i>51/49</i>	<i>51/49</i>	<i>50/50</i>
Andel kvinnor/män tjänstgörande på chefsavtalet	54/46	53/47	54/46	53/47	55/45
Sjukfrånvaro (andel av arbetstid)	2,6	2,7	2,5	2,1	2,5
<i>varav andel kvinnor/män</i>	<i>3,1/1,7</i>	<i>3,3/1,8</i>	<i>3,0/1,6</i>	<i>2,6/1,5</i>	<i>3,1/1,5</i>
Diarieförda ärenden	58 493	53 827	64 882	59 793	50 919
Regeringsärenden	5 262	4 633	5 183	5 313	5 699
Propositioner och skrivelser	264	199	210	228	251
Författningsärenden	2 113	1 314	1 301	1 337	1 867
Kommitté- och tilläggsdirektiv	116	107	143	117	143
Regleringsbrev och ändringsbeslut	679	769	821	847	764

	2018	2019	2020	2021	2022
SOU-serien	92	69	83	104	72
Ds-serien	41	33	30	35	28
Interpellationssvar	310	433	422	673	386
Frågesvar till riksdagen	1 150	1 580	2 498	3 134	1 450
Brevsvar till enskilda	11 571	8 970	16 322	13 814	7 486
Resdagar i Sverige (med övernattnig)	7 618	5 929	1 944	2 149	4 478
Resdagar utomlands (med övernattnig)	34 391	32 847	6 999	7 599	23 767
Faktapromemorior till EU-nämnden	148	47	121	114	130
Registrerade internationella handlingar	14 950	16 424	13 152	13 914	16 037
Utlandsstationerade	605	593	548	559	590
<i>varav andel kvinnor/män</i>	<i>56/44</i>	<i>56/44</i>	<i>55/45</i>	<i>54/46</i>	<i>54/46</i>

Källa: Regeringskansliets årsböcker.

Regeringskansliet, kommittéerna och utlandsmyndigheterna hade i genomsnitt 4 782 tjänstgörande 2022 (exklusive lokalt anställda vid utlandsmyndigheterna). Av dessa var ca 3,5 procent tjänstgörande på politikeravtalet. Andelen kvinnor som tjänstgör i Regeringskansliet ökade något jämfört med 2021, vilket även gäller andelen kvinnor som tjänstgör på chefsavtalet. Bland tjänstgörande på politikeravtalet ökade andelen män något. Sjukfrånvaron är fortsatt låg i förhållande till staten i övrigt.

Arbetet med Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionens råd första halvåret 2023 har genomförts. Regeringen redovisar det svenska EU-ordförandeskapet i en särskild skrivelse till riksdagen.

Ytterligare redovisning av Regeringskansliets arbete finns i Regeringskansliets årsbok för 2022 och på [regeringen.se](https://www.regeringen.se).

Utrikesrepresentationen

Sverige har diplomatiska förbindelser med i stort sett alla självständiga stater i världen. Utrikesrepresentationen bestod per den 1 augusti 2023 av 107 utlandsmyndigheter (91 beskickningar, 7 delegationer vid internationella organisationer, 9 karriärkonsulat) och 8 Stockholmsbaserade sändebud som täcker 31 länder. Vidare har Sverige cirka 320 honorärkonsulat.

Från den 1 januari 2000 till den 1 augusti 2023 har regeringen beslutat att öppna 27 beskickningar, 1 delegation och 7 karriärkonsulat. För samma period har regeringen beslutat att stänga 24 beskickningar och 7 karriärkonsulat.

Anslagsförändringar

Tabell 9.3 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	9 584 123	9 584 123	9 584 123
Pris- och löneomräkning ²	480 533	914 481	1 189 799
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-647 340	-670 378	-667 958
<i>varav BP24³</i>	<i>-98 141</i>	<i>-98 141</i>	<i>-98 141</i>
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-2 986	-2 986	-2 986
– Generell besparing i statsförvaltningen	-95 155	-95 155	-95 155
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt ⁴	32 743	-6 252	-6 416
Förslag/beräknat anslag	9 450 059	9 821 974	10 099 548

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

⁴ Justeringar till följd av ändrade växelkurser och lokalkostnader utomlands.

Anslaget minskas med 95 155 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Mot bakgrund av det försämrade säkerhetspolitiska läget kan det komma att behövas ytterligare säkerhetsinsatser i utrikesförvaltningen och i Regeringskansliet. Regeringen kommer att analysera behovet närmare och avser återkomma till riksdagen om det skulle finnas behov av ökning av anslaget för 2024.

Regeringen föreslår att 9 450 059 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 9 821 974 000 kronor respektive 10 099 548 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 9.4 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Regeringskansliet**

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksamhetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
Verksamheter där intäkterna inte disponeras	0	0	245 000	245 000	0	0
Offentligrättslig verksamhet	0	0	245 000	245 000	0	0
<i>varav expeditions- och ansökningsavgifter m.m.</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>245 000</i>	<i>245 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Verksamheter där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag	-	-	2 500	-	-	-
Uppdragsverksamhet	-	-	2 500	-	-	-
<i>varav näringslivsfrämjande tjänster</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>2 500</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Inkomsterna från expeditionsavgifter och ansökningsavgifter för viseringar m.m., som redovisas på inkomsttitel, beräknas till 245 000 000 kronor för 2024. Verksamheten utförs i huvudsak vid utlandsmyndigheterna.

Avgifterna för näringslivsfrämjande tjänster, vilka går utöver en utlandsmyndighets grundläggande uppdrag, beräknas till 2 500 000 kronor för 2024. Med näringslivsfrämjande tjänster avses tjänster för främjande av svensk export och främjande av investeringar och turism i Sverige.

10 Länsstyrelserna

10.1 Mål för området

Det saknas ett riksdagsbundet mål för området som helhet. I avsaknaden av ett sådant är regeringens mål för området att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är den part som samlat företräder staten i länet.

10.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Varken resultatindikatorer eller bedömningsgrunder används i detta avsnitt. Länsstyrelserna har uppgifter som syftar till att uppfylla många nationella mål, fördelade på ett stort antal utgiftsområden. Flera av dessa mål är riksdagsbundna. Resultat inom de enskilda nationella målen redovisas under respektive utgiftsområde. De resultat som redovisas i detta avsnitt utgår från de uppgifter som länsstyrelserna har enligt 2 § förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, närmare bestämt att arbeta sektorsövergripande, samordna olika samhällsintressen och inom sin verksamhet främja samverkan mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet samt att främja länets utveckling och ansvara för tillsyn.

10.3 Resultatredovisning

10.3.1 Sektorsövergripande, samordnande och samverkande arbete

Länsstyrelserna fortsatte under 2022 att inom ramen för sitt ansvarsområde samverka med och främja samverkan mellan lokala, regionala och nationella aktörer i syfte att uppnå nationella mål inom en rad utgiftsområden. I frågor om exempelvis krishantering, totalförsvaret, integration, jämställdhet, energi, klimat och miljö samt landsbygdsutveckling har länsstyrelserna utifrån ett statligt helhetsperspektiv samlat representanter från kommuner, regioner, statliga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle i olika samverkansgrupper.

Under inledningen av 2022 präglades länsstyrelsernas arbete av spridningen av sjukdomen covid-19. Länsstyrelsernas gemensamma samordningskansli som sedan våren 2020 fördelat och samordnat information och uppdrag med anledning av pandemin avvecklades i mars 2022. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina den 24 februari 2022 innebar att regeringen gav länsstyrelserna flera uppdrag, bl.a. att regelbundet redovisa lägesbilder från länen och sammanställa nationella lägesbilder. Länsstyrelsernas sektorsövergripande och samordnade arbete kom därför under 2022 att inriktas på dessa uppdrag. Länsstyrelsernas gemensamma samordningskansli som inrättades den 1 mars 2022 med anledning av invasionen av Ukraina har samordnat genomförandet av regeringsuppdrag och information mellan nationella myndigheter och länsstyrelserna. Länsstyrelserna har genom samverkan med myndigheter, kommuner och regioner, bidragit i mottagandet av ett stort antal skyddsbehövande från Ukraina och i arbetet med energikrisen. Länsstyrelsernas arbete tillsammans med Försvarsmakten inom ramen för totalförsvaret intensifierades under 2022. Utöver operativ hantering, såsom stabsarbete, har kunskapshöjande åtgärder vidtagits, t.ex. genom utbildningar som bidragit till att bygga upp kommuners och regioners

beredskap och förmåga till samverkan mellan civilt och militärt försvar. Arbetet med beredskapsplanering och förmågehöjande åtgärder inom totalförsvaret har fortsatt.

10.3.2 Främjande av länets utveckling

Länsstyrelsernas arbete med att främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet har under 2022 präglats av Rysslands invasion av Ukraina och dess följd effekter i respektive län med särskilt fokus på migration och energi. Länsstyrelserna har bl.a. fört dialoger med företrädare för näringsliv och företag, i syfte att följa de ekonomiska effekterna i länen. Länsstyrelserna följde också upp utvecklingen av den statliga servicen och närvaron i länen.

Länsstyrelserna har samverkat och genomfört gemensamma insatser med andra statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer i syfte att främja länets utveckling och hållbar tillväxt inom flera områden. Områden som länsstyrelserna har ägnat särskilt fokus på under året har varit civilt försvar och krisberedskap, energi och klimat, Agenda 2030, miljömålsarbete samt landsbygdsfrågor och livsmedelsförsörjning.

Under 2022 har länsstyrelserna initierat och utvecklat samarbeten sinsemellan i strategiskt viktiga frågor för länens utveckling. Till exempel har ett samarbete initierats mellan länsstyrelserna i frågor om energiförsörjning och länsstyrelserna har tillsammans med Energimarknadsinspektionen och Lantmäteriet haft i uppdrag att utveckla arbetssätt och parallella processer för kortare ledtider för elnätsutbyggnad.

10.3.3 Utveckling och utmaningar inom tillsynsarbetet

Länsstyrelserna bedrev under 2022 tillsyn inom ett stort antal områden. Tillsynen omfattade bl.a. miljö, djurskydd, livsmedel och foder, jakt och fiske, rennäring, veterinärverksamhet, samhällsplanering, åtgärder mot penningtvätt, kulturmiljö och kommunernas arbete inom alkohol-, narkotika- och tobaksområdet. Fram t.o.m. den 31 mars 2022 ansvarade länsstyrelsen även för tillsyn enligt lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19. Efter utvärdering har länsstyrelserna konstaterat att erfarenheter från arbetet med tillsynen under pandemin kan beaktas i arbetet med annan tillsyn, exempelvis användandet av mer distanstillsyn och digital tillsyn. Länsstyrelserna har även dragit slutsatsen att de har förmåga att med korta ledtider organisera och bedriva likartad tillsyn över landet.

Länsstyrelserna arbetar på flera sätt med att effektivisera tillsynsarbetet. Flera länsstyrelser arbetar tvärssektoriellt för att tillvarata effektiviseringspotential mellan verksamheter, exempelvis genom att samordna tillsynsbesök i fält som berör flera sakområden. Länsstyrelserna har arbetat vidare med uppdraget enligt regleringsbrevet för budgetåret 2022 att analysera och lämna förslag på hur tillsynsverksamheten kan bli mer effektiv och rättssäker. Inom uppdraget har flera förslag tagits fram som syftar till att stärka förutsättningarna för ytterligare samordning, uppföljning och effektivisering av tillsynsverksamheten.

Samtidigt finns det fortsatta utmaningar i länsstyrelsernas tillsynsverksamhet. Länsstyrelserna har inom vissa områden inte utfört tillsyn i den omfattning som förväntats. Till följd av pandemin har vissa kontroller skjutits på framtiden vilket hos några länsstyrelser gett upphov till ett ökat antal ärenden. Inom vissa områden har förutsättningarna att bedriva arbetet påverkats av hot, våld och trakasserier mot länsstyrelsernas personal, inte minst inom djurskyddsområdet.

10.3.4 Tillkännagivande om bestämmelser vid ändring i regionindelningen

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen bör återkomma med förslag till bestämmelser om att inhämta och beakta synpunkter vid ändringar i regionindelningen som i allt väsentligt motsvarar de bestämmelser som gäller vid ändringar i kommunindelningen (bet. 2019/20:KU3 punkt 1, rskr. 2019/20:48). I propositionen En ny beteckning för kommuner på regional nivå och vissa frågor om regionindelning (prop. 2018/19:162) har regeringen gjort bedömningen att bestämmelserna som gäller vid regionindelning inte bör vara helt identiska med de regler som gäller för kommunerna. Det skulle t.ex. kunna finnas starka skäl för en förändring av statens regionala myndighetsindelning som berör många regioner. I sådana situationer går det inte alltid att skapa konsensus om hur en indelning ska se ut, utan intresset av en fungerande helhetslösning bör ges företräde framför enskilda regioners uppfattning (samma prop. s. 438 och 439). Majoriteten av remissinstanserna delade eller hade inte några invändningar mot denna bedömning. Den bedömningen som regeringen gjorde i propositionen kvarstår. Samma argument gör sig även gällande vid genomförandet av större strukturreformer. En sådan reform kan bli aktuell inom ramen för Tidöavtalets samarbetsprojekt för hälso- och sjukvården. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att det inte finns skäl att lämna förslag till bestämmelser om att inhämta och beakta synpunkter vid ändringar i regionindelningen. Tillkännagivandet får därmed anses slutbehandlat.

10.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att länsstyrelserna under 2022 har bidragit till att nationella mål fått genomslag i länet genom att inom sina ansvarsområden ha arbetat sektorsövergripande och utifrån ett statligt helhetsperspektiv samordnat olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser. Länsstyrelserna har genom samverkan med aktörer i sina respektive län skapat goda förutsättningar för ett utvecklat samarbete i aktuella frågor för att främja länens utveckling. Myndigheterna har genomfört insatser som främjar tillväxt, bl.a. genom uppdraget att utveckla arbetssätt och parallella processer för kortare ledtider för elnätsutbyggnad. Regeringen bedömer att länsstyrelserna i sitt arbete tagit hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar.

På en övergripande nivå bedöms hanteringen av både pandemin och följderna av Rysslands invasion av Ukraina ha stärkt länsstyrelsernas lednings-, samverkans- och samordningsförmåga inom länen. Som högsta civila totalförsvarsmyndighet inom länet har länsstyrelserna en viktig roll.

Regeringen bedömer att de förslag som lämnats i syfte att effektivisera tillsynsverksamheten kan bidra till en mer effektiv verksamhet, men konstaterar att arbetet behöver fortsätta att utvecklas för förbättrad effektivitet och enhetlighet.

10.5 Politikens inriktning

Länsstyrelserna säkerställer en statlig regional delaktighet i länens utveckling och har viktiga uppgifter i att verka för att nationella mål ska få genomslag på regional nivå, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Regeringen avser att fortsatt arbeta för att länsstyrelserna i sin verksamhet har förutsättningar att balansera olika samhällsintressen och därigenom bidra till tillväxt och en hållbar omställning i hela landet.

För att upprätthålla allmänhetens förtroende, förenkla för företag och främja tillväxt i hela landet behöver länsstyrelsernas myndighetsutövning vara såväl effektiv som smidig och enkel för den enskilda. För att motverka omotiverade regionala skillnader och utveckla förutsättningarna för en rättssäker myndighetsutövning, samt öka effektiviseringsvinsterna inom verksamheterna, behöver länsstyrelserna fortsatt arbeta för en ökad samverkan sinsemellan. Bland annat bör arbetet med att skapa en enhetlig tillsyns- och prövningsverksamhet fortsätta. Den statliga värdegrunden ger förutsättningar för en effektiv och rättssäker statsförvaltning. Det är därför av vikt att länsstyrelserna fortsatt utvecklar sitt arbete för en god förvaltningskultur. Regeringen ser allvarligt på förekomsten av hot, våld och trakasserier mot statsanställda och avser därför att rikta fokus mot och noga följa utvecklingen i frågan.

Länsstyrelserna har en viktig roll i att inom myndighetens ansvarsområden samordna statliga myndigheters insatser och att inom sina verksamheter främja samverkan mellan aktörer på olika förvaltningsnivåer. Regeringen har uttalat att länsstyrelserna ska vara statens primära kontaktlänk gentemot kommunerna (prop. 2009/10:175 s. 78). Det är viktigt att länsstyrelsernas samverkan och dialog med kommuner och regioner är väl fungerande och ändamålsenlig. Regeringen har därför gett en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera länsstyrelsernas förutsättningar för att hantera och stödja samverkan, dialog och informationsutbyte mellan staten och kommuner och regioner (dir. 2022:89). Regeringen avser att mot bakgrund av utredningens slutsatser överväga lämpliga åtgärder för att främja länsstyrelsernas förutsättningar i denna roll.

Inom det geografiska områdesansvaret för det civila försvaret bör länsstyrelserna fortsätta att utveckla samarbetet och dialogen med Försvarmakten, beredskapsmyndigheterna samt kommuner och regioner, i syfte att förbättra förmågan inom totalförsvaret. Parallellt behöver förmågan hos respektive länsstyrelse utvecklas genom bl.a. beredskapsplanering och krigsorganisering.

Regeringen avser att med ledning av de kriterier som redovisades i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 1 avsnitt 9.5) se över möjligheterna att koncentrera vissa verksamheter till ett färre antal länsstyrelser. Syftet är att skapa förutsättningar för en högre effektivitet, en mer rationell användning av ekonomiska och personella resurser samt en väl fungerande rättssäkerhet, samtidigt som hänsyn tas till myndigheternas behov av regional närhet. Regeringen bedömer att en sådan koncentration av verksamheter som huvudregel ska utgå från den geografiska struktur som följer av förordningen (2022:593) om vissa förvaltningsmyndigheters regionala indelning och av den nya strukturen för det civila försvaret. Koncentrationen av verksamheter kan därmed bidra till en högre grad av tydlighet och enhetlighet i statens regionala indelning. Regeringen kommer även att se över om länsstyrelsens breda uppdrag bör avgränsas och arbetsuppgifter renodlas mellan myndigheter.

Regeringens finansiering och styrning av länsstyrelserna ska kännetecknas av en helhetssyn. Vidare bör länsstyrelsernas samlade uppdrag och roll i förvaltningen vara tydliga. Prövning och omprövning av vilka uppgifter och uppdrag som länsstyrelserna ska ansvara för bör därför ske med vägledning av de principer som redovisades i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 1 avsnitt 10.5).

10.6 Budgetförslag

10.6.1 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tabell 10.1 Anslagsutveckling 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tusental kronor

2022	Utfall	3 647 036	Anslagssparande	205 986
2023	Anslag	3 698 938 ¹	Utgiftsprognos	3 750 366
2024	Förslag	3 867 590		
2025	Beräknat	3 922 278 ²		
2026	Beräknat	3 992 186 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 3 791 307 tkr i 2024 års prishnivå.³ Motsvarar 3 769 901 tkr i 2024 års prishnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för de 21 länsstyrelsernas förvaltningsutgifter samt för ersättningar till regioner och Gotlands kommun för de uppgifter som dessa övertagit från länsstyrelserna. Anslaget får användas för regeringens behov av vissa mindre utvecklingsinsatser och visst europeiskt samarbete. Anslaget får även användas för utgifter för den svenska offentliga medfinansieringen av tekniskt stöd i vissa av de territoriella programmen samt delfinansiering av förvaltningsorganisationen för Lapontiatjuottjudus.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.2 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	3 760 438	3 760 438	3 760 438
Pris- och löneomräkning ²	119 489	255 435	350 946
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-12 339	-93 595	-119 197
varav BP24 ³	-3 839	-3 839	-3 839
– Myggbekämpning	2 400	2 400	2 400
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-12 224	-12 224	-12 224
– Avveckling av stöd för hållbart samhällsbyggande	-300	-300	-300
– Indragna medel för Havsmiljöproposition	-60 000	-60 000	-60 000
– Effektivare miljöprovning och kortare handläggningstider	60 000	60 000	60 000
– Effektivare miljötillsyn och tillsynsvägledning	40 000	40 000	40 000
– Satsning norra Sverige	5 000	5 000	5 000
– Generell besparing i statsförvaltningen	-38 715	-38 715	-38 715
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	3 867 590	3 922 278	3 992 186

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att begränsa massförekomst av översvämningsmyggor bör medel fördelas till Länsstyrelsen i Örebro län. Anslaget ökas därför med 2 400 000 kronor fr.o.m. 2024. Anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

minskas med 3 000 000 kronor fr.o.m. 2024. Finansieringen är något större än tillskottet på anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.*, eftersom ett standardmässigt avdrag för flytt av medel till anslag som omfattas av pris- och löneomräkningen har tillämpats.

För att stärka kapaciteten hos länsstyrelserna i Norrbottens län och Västerbottens län att hantera målkonflikter som uppstår på grund av stora industrietableringar och expansioner ökas anslaget med 5 000 000 kronor för 2024. Länsstyrelsen i Norrbottens län respektive Länsstyrelsen i Västerbottens län tillförs vardera 2 500 000 kronor. För 2025 och 2026 beräknas anslaget öka med 5 000 000 kronor per år (se även utg.omr. 24 avsnitt 3.6).

I budgetpropositionen för 2022 aviserades en havsmiljöproposition (prop. 2021/22:1 utg.omr. 1 avsnitt 9.7.1, bet. 2021/22:KU1, rskr. 2021/22:67). Med anledning av detta anfördes att länsstyrelserna skulle komma att behöva en resursförstärkning för ytterligare insatser för havsmiljöarbetet fr.o.m. 2023. Anslaget beräknades därför öka med 60 000 000 kronor fr.o.m. 2023. Regeringen lämnade inte en sådan proposition 2023 och anslaget minskades därför med motsvarande belopp efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2023 (prop. 2022/23:99 utg.omr. 1, bet. 2022/23:FiU21, rskr. 2022/23:254). De medel som avsatts för en havsmiljöproposition dras in fr.o.m. 2024. Anslaget minskas med 60 000 000 kronor fr.o.m. 2024 för att delfinansiera satsningar på anslaget 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* och anslaget 1:15 *Havs- och vattenmyndigheten* inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

För att länsstyrelserna fortsatt ska bidra till en effektiv tillståndsprovning och tillsyn enligt miljöbalken ökas anslaget med 60 000 000 kronor för arbetet med miljöprovning och med 40 000 000 kronor för arbetet med miljötillsyn 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp (se även utg.omr. 20 avsnitt 3.22).

Stödet för innovativa och hållbara samhällsbyggnadsprojekt i Norrbottens och Västerbottens län föreslås i denna proposition avvecklas för att finansiera andra reformer. Mot denna bakgrund bör länsstyrelsernas administrativa ersättning för att fördela stödet upphöra och anslaget minskas med 300 000 kronor per år 2024–2030.

Anslaget minskas med 38 715 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 3 867 590 000 kronor anvisas under anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 3 922 278 000 kronor respektive 3 992 186 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 10.3 Avgiftsfinansierad verksamhet vid länsstyrelserna**

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022 ¹	Resultat 2023	Verksam- hetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
<i>varav 2394 Övriga ränteinkomster</i>	1	13	13	–	13	27
<i>varav 2511 Expeditions- och ansökningsavgifter</i>	651	38 510	38 890	–	38 890	78 051
<i>varav 2528 Avgifter vid bergsstaten</i>	-23	0	0	–	0	-23
<i>varav 2537 Miljöskyddsavgift</i>	80 951	188 900	189 200	–	189 200	459 051
<i>varav 2552 Övriga offentligrättsliga avgifter</i>	8 238	16 870	16 870	–	16 870	41 978
<i>varav 2714 Sanktionsavgifter m.m.</i>	62 998	62 870	62 670	–	62 670	188 538
<i>varav 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet</i>	469 813	24 087	1 110	–	1 110	495 010
<i>varav 4136 Återbetalning av övriga näringslån, Kammarkollegiet</i>	0	23	3	–	3	26
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
<i>varav registreringsavgifter för jaktområden</i>	-294	-86	2 766	2 854	-88	-468
<i>varav djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)</i>	-33 068	-1 743	11 506	13 416	-1 910	-36 721
<i>varav delgivning</i>	1 263	24	2 549	2 524	25	1 312
<i>varav övrig offentligrättslig verksamhet</i>	12 617	-1 124	17 894	19 048	-1 154	10 339
Uppdragsverksamhet	103 509	-24 643	642 880	660 100	-17 220	61 646

¹ Ackumulerat resultat för verksamheter där intäkterna inte disponeras avser intäkter från och med 2022.

Källa: Länsstyrelserna.

De avgiftsintäkter som disponeras utgörs bl.a. av intäkter från avgifter inom djur- och lantbruksområdet, avgifter för delgivning och registreringsavgifter för jaktområden. Uppdragsverksamheten avser till största delen resurssamordningen med anledning av den länsstyrelsegemensamma it-enhet som är placerad vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län (se tabell 10.3).

11 Demokratipolitik och mänskliga rättigheter

11.1 Mål för demokratipolitiken

Målet för demokratipolitiken är en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika (prop. 2017/18:1, utg.omr. 1, bet. 2017/18:KU1, rskr. 2017/18:74).

11.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom demokratipolitiken utgår från följande bedömningsgrunder:

- utvecklingen av valdeltagandet i det senaste allmänna valet,
- omfattningen av medborgerligt engagemang i demokratiska processer och intresset för att engagera sig i och påverka samhällets utveckling,
- förtroendet för demokratin i allmänhet och för demokratins institutioner, såsom regeringen, riksdagen och EU:s institutioner, och
- omfattning och konsekvenser av hot, våld och trakasserier mot centrala aktörer i det demokratiska samtalet, t.ex. förtroendevalda, journalister och opinionsbildare.

11.3 Resultatredovisning

11.3.1 Allmänna val

Valdeltagande i de allmänna valen 2022

Den 11 september 2022 genomfördes val till riksdagen, kommunfullmäktige och regionfullmäktige. Valdeltagandet i riksdagsvalet uppgick till 84,2 procent av de röstberättigade, vilket innebär en minskning med 3 procentenheter jämfört med 2018 års val.

Insatser för ett högt och mer jämlikt valdeltagande

I arbetet för ett högre valdeltagande i de allmänna valen 2022 har flera åtgärder genomförts. Utgångspunkten har varit att öka medvetenheten om rösträttens betydelse samt intresset för, och deltagandet i, valet 2022. Insatserna har främst riktats mot grupper av röstberättigade med lågt deltagande i tidigare val, som unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättning och mot områden med socioekonomiska utmaningar. I nedanstående avsnitt redovisas resultatet av de åtgärder som har genomförts. En fördjupad analys av valdeltagandet bland olika grupper av röstberättigade ingår i redovisningen.

Skolval 2022

I april 2023 redovisade Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) uppdraget att genomföra skolval 2022 i samband med de nationella allmänna valen (Ku2023/00483). Skolvalet riktar sig till elever i gymnasieskolan och grundskolans årskurs 7–9, inklusive anpassad skola. Skolval ger elever en konkret upplevelse av

röstningsförfarandet. Det är också ett tillfälle för skolorna att diskutera frågor om det demokratiska systemet och demokratins principer. 1 648 skolor, från 258 kommuner, anmälde sig och deltog i skolvalet. Totalt 600 910 elever hade möjlighet att rösta i skolval 2022. I utförandet av uppdraget valde MUCF att samarbeta med flera myndigheter och elevorganisationer. För första gången valde MUCF att redovisa röstningsresultatet för skolvalet 2022 i samband med en digital valvaka som sändes under skoltid. I syfte att skapa intresse för att arrangera och sprida information om skolval har MUCF anordnat digitala träffar och seminarier, deltagit på konferenser och tagit fram stödmaterial till lärare samt distribuerat informationsmaterial.

Stöd till organisationer och kommuner

MUCF har haft i uppdrag att fördela projektbidrag enligt förordningen (2020:26) om statsbidrag för åtgärder som stärker demokratin. I enlighet med förordningen har myndigheten prioriterat åtgärder som har förutsättningar att nå många individer, eller riktar sig mot delar av landet eller delar av befolkningen som har ett lågt valdeltagande eller låg delaktighet i demokratin i övrigt. Under 2022 mottog MUCF slutredovisningar av projekt från 13 organisationer. Projekten har bl.a. bestått av seminarier, föreläsningar, workshops och studiecirkel (S2023/01740).

Medel till riksdagspartierna för informationsinsatser

Under 2022 fördelades medel till riksdagspartierna för särskilda informationsinsatser inför de allmänna valen 2022 (Ku2021/02357). Avsikten med medlen är att ge partierna ökade möjligheter att nå ut till grupper av röstberättigade med lågt deltagande i tidigare allmänna val. Medlen har möjliggjort satsningar på bl.a. tolkning - material har översatts till flera olika språk - ungdomsförbund och digitala kampanjer, dörrknackning och torgmöten.

Webbplats med lättläst valinformation

Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) har haft uppdraget att driva webbplatsen Alla väljare, www.allavalljare.se, med lättläst valinformation i samband med de allmänna valen 2022. På webbplatsen publicerades nyheter om svensk politik, information om det politiska systemet, de politiska partierna och arbetet i riksdagen samt information om hur det går till att rösta. Läsarna kunde också ställa frågor till partierna. På webbplatsen har även boken Dags att rösta funnits tillgänglig, med närmare 60 000 nedladdningar (Ku2023/00169).

Studie av valdeltagandet i de allmänna valen 2022

I maj 2023 redovisade Statistiska centralbyrån (SCB) uppdraget att genomföra en studie om valdeltagandet i de allmänna valen 2022 (Ku2023/00679). Deltagandet i de allmänna valen 2022 sjönk något från föregående val. SCB:s analys visar att andelen röstande varierar mellan olika grupper i befolkningen.

11.3.2 Stärkta möjligheter till deltagande och delaktighet mellan valen

Befolkningens deltagande och delaktighet i demokratin har följts upp

För att öka kunskapen om hur demokratin mellan valen utvecklas har regeringen gett SOM-institutet vid Göteborgs universitet i uppdrag att redovisa indikatorer som följer utvecklingen över tid (Ku2023/00814). Redovisningen avseende 2022 visar att 65 procent av befolkningen i åldern 16–90 är mycket eller ganska intresserade av politik. Det politiska intresset i Sverige ligger därmed kvar på samma höga nivå som gällt sedan 2014. En större andel män än kvinnor uppger att de är intresserade av politik, 72 jämfört med 60 procent. Intresset för politik är också större i storstäderna än på landsbygden, 74 jämfört med 64 procent. Intresset för politik ökar med stigande ålder.

I åldersgruppen 16–29 år är 55 procent intresserade av politik jämfört med 73 procent i åldersgruppen 65–85 år. Andelen som är intresserade av politik är också större bland personer med hög utbildning jämfört med personer med lägre utbildning och något större bland personer uppväxta i Sverige jämfört med personer uppväxta utanför landet.

Enligt rapporten anser vidare 30 procent av den vuxna befolkningen att de har mycket eller ganska goda möjligheter att påverka beslut på kommunal nivå och 28 procent på nationell nivå (tabell 11.1). 7 procent av befolkningen anser att de har mycket eller ganska goda möjligheter att påverka beslut som fattas på EU-nivå. Andelen som upplever att de kan påverka politiska beslut har ökat på samtliga nivåer sedan början av 00-talet. Andelen som anser att de har möjlighet att påverka politiska beslut är genomgående högre bland personer med hög utbildning jämfört med personer med låg utbildning. När det gäller politiska beslut på den nationella nivån är andelen som anser att de har möjlighet att påverka lägre bland personer bosatta på landsbygden än bland den övriga befolkningen. Andelen som ser positivt på sina möjligheter att påverka politiska beslut på EU-nivå är något högre bland personer uppväxta utanför Sverige än bland personer uppväxta i landet.

Tabell 11.1 Möjligheter att påverka politiska beslut i EU, Sverige och i den egna kommunen, 2000–2022

Andel i befolkningen (procent), 16–90 år, som svarar att de har mycket eller ganska goda möjligheter att påverka beslut

		2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Goda möjligheter påverka beslut i EU	Kvinnor	2	2	3	4	5	9	5	7	7
	Män	3	3	5	5	6	9	6	7	7
	Totalt	2	2	3	5	6	9	5	7	7
Goda möjligheter påverka beslut i Sverige	Kvinnor	7	10	15	20	23	24	21	26	28
	Män	10	14	17	19	22	22	22	25	28
	Totalt	9	12	15	19	22	23	22	26	28
Goda möjligheter påverka beslut i den egna kommunen	Kvinnor	14	16	23	25	27	26	25	29	29
	Män	18	20	23	26	27	28	29	29	31
	Totalt	17	18	23	26	27	27	27	29	30

Källa: Göteborgs universitet, SOM-institutet 2023.

Insatser för stärkt deltagande och delaktighet

Länsstyrelsen i Jönköpings län har sedan 2020 kartlagt och analyserat regionala utmaningar mot demokratin och sammanställt länsstyrelsernas insatser på demokratiområdet. I redovisningen avseende 2022 framgår att många länsstyrelser särskilt lyfter demokratiutmaningar kopplade till ojämlikhet och klyftor i samhället samt till polarisering. Rapporten visar att 90 procent av länsstyrelserna har haft ett demokratifrämjande arbete i någon form under valåret 2022. Detta har vanligtvis genomförts inom ramen för den ordinarie verksamheten (Ku2023/00373).

MUCF har sedan 2020 haft i uppdrag att ta fram och sprida modeller för hur kommuner kan arbeta strategiskt och långsiktigt med att stärka ungas deltagande och delaktighet i demokratin. Inom ramen för uppdraget har myndigheten tecknat femåriga överenskommelser med sju kommuner och en region för att utveckla, testa och sprida modeller och verktyg för ungas delaktighet. Under 2022 har myndigheten låtit utföra en extern uppföljning av arbetet. MUCF har under året även genomfört nätverksträffar, medverkat på kunskapshöjande evenemang och spridit digitalt och tryckt material som stöd för arbete för ungas deltagande och delaktighet i demokratin (Ku2023/00472).

Forum för levande historia har sedan 2021 haft i uppdrag att verka för att administrera och utveckla ett nationellt nätverk med statliga myndigheter och organisationer som genomför demokratistärkande insatser. Nätverket ska genom informationsdelning, erfarenhetsutbyte och koordinering bidra till att effektivisera arbetet med demokratistärkande insatser. I nätverket ingår 38 aktörer och under 2022 genomfördes 3 nätverksträffar (Ku2023/00264).

Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) har haft i uppdrag att genomföra utbildningsinsatser för trossamfundsledare och andra personer med uppdrag inom trossamfund i syfte att stärka samfundens kunskap och arbete med demokratiska principer, deltagande och delaktig. Särskilt fokus låg på kompetensutveckling för kvinnor inom trossamfunden.

Överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner på demokratiområdet

Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har ingått en överenskommelse om samverkan under åren 2020–2022 för en uthållig demokrati med stärkta förutsättningar för deltagande och delaktighet. Inom ramen för överenskommelsen har SKR genomfört 18 regionala och 1 nationell demokratikonferens riktade till kommuner och regioner. SKR har också utlyst en utmärkelse som tilldelades skolklasser i åk 7–9 i grundskolan och i gymnasieskolan som utarbetade kreativa förslag på hur demokratin kan stärkas och utvecklas. SKR har också tagit fram utbildningsmaterial för förtroendevalda i kommuner och regioner som syftar till att öka kunskapen om det demokratiska uppdraget. Utbildningen genomfördes under 2022 i 13 kommuner och i början av 2023 hade ytterligare 60 kommuner och regioner anmält sig för utbildning under 2023. Även insatser som syftar till att minska utsattheten för hot och hat bland förtroendevalda har genomförts (Ku2023/00069).

Det europeiska medborgarinitiativet för ökat medborgardeltagande

För att öka möjligheten till delaktighet på EU-nivå har EU-medborgare sedan 2012 möjlighet att genom ett s.k. medborgarinitiativ uppmana Europeiska kommissionen att lägga fram lagförslag. Under 2022 har Valmyndigheten utfärdat intyg till tre medborgarinitiativ. Ett uppdaterat it-stöd har under slutet av 2022 möjliggjort för svenska medborgare att skriva under medborgarinitiativ med e-legitimation.

11.3.3 En mer motståndskraftig demokrati

Förtroendet för demokratin har följts upp

Av den uppföljning av demokratins utveckling som SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomfört på regeringens uppdrag avseende 2022 framgår att en majoritet, 77 procent, av befolkningen i åldern 16–90 år är ganska eller mycket nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige. En något större andel kvinnor än män är nöjda med hur demokratin fungerar, 79 procent jämfört med 76 procent. Andelen som är nöjda är lägre bland personer bosatta på landsbygden och i mindre tätorter än bland personer bosatta i större tätorter och städer (Ku2023/00814).

Redovisningen från SOM-institutet visar vidare att andelen av befolkningen som har ett mycket eller ganska stort förtroende för riksdagen uppgår till 42 procent, vilket innebär att förtroendet ligger kvar på en högre nivå än innan pandemin bröt ut (tabell 11.2). Andelen som har förtroende för riksdagen är större bland högutbildade personer än bland lågutbildade och större bland personer bosatta i storstäder än bland personer bosatta på landsbygden och i mindre tätorter. En något större andel kvinnor än män har förtroende för riksdagen.

Andelen i befolkningen med förtroende för regeringen uppgår till 46 procent och andelen kvinnor med förtroende för regeringen är något högre än andelen män. Även i övrigt liknar skillnaderna mellan olika befolkningsgrupper det som gäller förtroendet för riksdagen. Andelen i befolkningen som har förtroende för kommunstyrelserna är 28 procent.

En överväldigande majoritet av befolkningen, 94 procent, anser enligt SOM-institutets rapport att det aldrig är rätt att använda våld för att påverka det svenska samhället. 6 procent av befolkningen anser dock att det under vissa omständigheter kan vara rätt att ta till våld i syfte att påverka.

När det gäller synen på hur demokratin fungerar i EU finns en tydligt positiv utveckling över tid. Andelen i befolkningen som är mycket eller ganska nöjda uppgick 2022 till 66 procent vilket är den största andelen sedan mätningarna inleddes i slutet av 1990-talet. Andelen som är nöjda med hur demokratin i EU fungerar är högre bland kvinnor än bland män, 70 procent jämfört med 63 procent. Andelen i befolkningen under 2022 som har mycket eller ganska stort förtroende för Europeiska kommissionen var 33 procent och för Europaparlamentet 32 procent, vilket i båda fallen är den största andelen sedan mätningarna inleddes. Andelen med förtroende för de europeiska institutionerna är något större bland kvinnor än bland män.

Tabell 11.2 Förtroende för demokratiska institutioner 2000–2022

Andel i befolkningen (procent), 16–90 år, som svarar att de har mycket eller ganska stort förtroende

		2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Riksdagen	Kvinnor	25	23	45	33	39	33	45	43	45
	Män	30	23	43	24	37	29	39	38	40
	Totalt	27	23	44	29	37	31	43	40	42
Regeringen	Kvinnor	24	20	50	35	40	36	46	46	48
	Män	30	22	54	28	39	31	39	39	43
	Totalt	27	21	52	32	39	34	43	43	46
Kommunstyrelserna	Kvinnor	19	17	28	23	29	21	25	27	29
	Män	20	17	24	17	27	21	23	26	27
	Totalt	20	17	26	20	28	21	24	26	28
Europeiska kommissionen	Kvinnor	7	10	23	19	27	25	28	29	35
	Män	8	10	19	14	24	21	22	24	30
	Totalt	8	10	21	17	26	23	25	27	33

Källa: Göteborgs universitet, SOM-institutet 2023.

Insatser för en stärkt medie- och informationskunnighet

För att skapa goda förutsättningar för en stark och uthållig demokrati behöver medborgarna vara rustade med de kunskaper och förmågor som krävs för att aktivt kunna delta i den offentliga debatten. Statens medieråds arbete med medie- och informationskunnighet är en viktig del i att stärka medborgarnas förståelse för mediernas roll i samhället och för att själva kunna hitta, förstå och värdera information (utg.omr. 17 avsnitt 14.3).

Demokratisk medvetenhet bland EU:s medborgare har främjats

Sedan 2021 finns EU-programmet Medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden (CERV), som bl.a. har till syfte att främja demokratisk delaktighet bland EU:s medborgare. Programmet ligger i linje med det svenska demokratipolitiska målet om en levande demokrati som är uthållig. MUCF är svensk kontaktpunkt för programmet och har till uppgift att informera och ge stöd i ansökningsprocessen.

Främja hågkomst av Förintelsen och motverka antisemitism, antiziganism och andra former av rasism

Sverige var under perioden 1 mars 2022–28 februari 2023 ordförande i International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA). Under ordförandeskapet genomfördes två internationella plenarmöten, i Stockholm och Göteborg, samt ytterligare aktiviteter, däribland en internationell expertkonferens i Stockholm om folkmordet på romer under Förintelsen. Det svenska ordförandeskapet var ett av Sveriges åtaganden från Malmö internationella forum om hågkomst av Förintelsen och bekämpandet av antisemitism som Sverige var värd för under 2021.

Forum för levande historia har genomfört en rad insatser som syftar till att främja hågkomst av Förintelsen samt motverka antisemitism, antiziganism och andra former av rasism, bl.a. inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott (utg.omr. 13 avsnitt 4.3.2). Regeringen har också beslutat om ändring i förordningen (2007:1197) med instruktion för Forum för levande historia i enlighet med det förslag till inriktning för myndigheten som riksdagen godkände (prop. 2022/23:1 utg.omr. 17, bet. 2022/23:KrU1, rskr. 2022/23:73). Genom beslutet har myndigheten bl.a. fått till uppgift att öka och fördjupa kunskaperna om antisemitism, antiziganism och andra former av rasism och intolerans med fokus på kopplingen mellan historien och samtiden (Ku2022/00436). Tillsammans med Statens skolverk ska myndigheten under 2022 och 2023 utveckla ett verktyg för systematiskt arbete med demokratistärkande insatser i skolväsendet, folkbildningen och inom andra delar av utbildning för vuxna. Syftet är också att motverka antisemitism och andra former av rasism. Uppdraget ska redovisas senast den 15 januari 2024 (U2021/02806). Regeringen har även förstärkt myndighetens uppdrag om kunskapshöjande insatser mot antisemitism, som genomförs i samverkan med Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet (A2023/00139).

För att stärka hågkomst av Förintelsen fördelade regeringen 6 miljoner kronor genom regeringsbeslut den 16 mars 2023 till projekt och uppdrag som rör hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser. Av dessa medel går 4,5 miljoner kronor till Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA) (Ku2023/00117), 0,5 miljoner kronor till bolaget Voksenåsen (Ku2023/00053) och 1 miljon kronor till Forum för levande historia (Ku2023/00381). I juni invigdes även den första större utställningen vid Sveriges museum om Förintelsen i museets temporära lokaler på Torsgatan i Stockholm.

Värderingsbaserat arbete mot bristande jämställdhet, homofobi och hedersförtryck

Riksdagen har tillkännagett för regeringen vad utskottet anför om ett värderingsbaserat arbete mot bristande jämställdhet, homofobi och hedersförtryck (bet. 2016/17:KU23 punkt 11, rskr. 2016/17:294). Av tillkännagivandet följer att regeringen som en del av det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism bör överväga att genomföra ytterligare satsningar på ett värderingsbaserat arbete mot bristande jämställdhet, homofobi och hedersförtryck (bet. 2016/17:KU23 s. 74). Regeringen har efter riksdagens tillkännagivande genomfört ett stort antal åtgärder på området.

Jämställdhetsmyndigheten inrättades 2018. Av förordningen (2017:937) med instruktion för Jämställdhetsmyndigheten framgår att myndighetens uppgift bl.a. är att främja utvecklingen av förebyggande insatser mot mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för alla ändamål samt mot våld i samkönade relationer. Myndigheten ska också synliggöra och

motverka hedersrelaterat våld och förtryck med inriktning på nationell kunskapsutveckling och strategiska övergripande frågor.

Regeringen beslutade i april 2018 om ändringar i läroplanerna för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet, som innebar ett förtydligande om skolans jämställdhetsuppdrag. I februari 2021 beslutades även ett förtydligande av jämställdhetsuppdraget i läroplanerna för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. Regeringen beslutade i februari 2021 även om förstärkta skrivningar i läroplanerna, gällande kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer. De nya skrivningarna betonar bl.a. att undervisningen i detta kunskapsområde ska ske återkommande och bidra till att främja elevernas hälsa och välbefinnande samt stärka deras förmåga att göra medvetna och självständiga val. Förändringarna innehåller även nya skrivningar om skolans ansvar för att förebygga och motverka olika former av intolerans, våld och förtryck, t.ex. rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck. Förändringarna omfattar grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. Förändringarna i läroplanerna började tillämpas från höstterminen 2022 (SKOLFS 2010:37, 2010:250, 2010:251, 2010:255, SKOLFS 2011:144, SKOLFS 2012:101 och SKOLFS 2013:148). Regeringen har vidare gett Skolinspektionen i uppdrag att granska skolans arbete med det nya kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer, inklusive att bland annat förebygga och bemöta rasism och hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska redovisas den 1 april 2025 (U2023/02133). Regeringen har också förstärkt Skolverkets uppdrag om systematiskt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck (A2023/00984).

Den 1 juli 2020 infördes bl.a. ett särskilt barnnäktenskapsbrott och en särskild straffskärpningsgrund för brott med hedersmotiv. I syfte att skydda barn som riskerar att utsättas för barnnäktenskap eller könsstypning infördes samtidigt ett utreseförbud i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Den 1 juni 2022 infördes vidare ett särskilt brott för hedersförtryck. Brottet innebär att en särskild strängare straffskala införts för den som upprepat begår vissa brottsliga gärningar mot en person med ett hedersmotiv och där gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla.

Utredningen om åtgärder mot kontroller av flickors och kvinnors sexualitet tillsattes i november 2021 och har bl.a. fått i uppdrag att lämna förslag på hur en lagstiftning som kriminaliserar s.k. oskuldskontroller och oskuldoperationer ska se ut och ta ställning till om underlåtenhet att anmäla eller på annat sätt avslöja äktenskapstvång och barnnäktenskapsbrott bör kriminaliseras. Uppdraget redovisades den 30 juni 2023.

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket och Socialstyrelsen fick 2019 i uppdrag att gemensamt verka för ökad upptäckt av bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck i särskilda klientgrupper. Satsningen har förlängts fram till 2025 (S2019/01517 och A2021/02395, A2022/00842).

Länsstyrelsernas långvariga uppdrag att bedriva jämställdhetsarbete på regional nivå med fokus på att bl.a. förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck permanentades 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 13 avsnitt 5.5 s. 80 f.) Regeringen har även beslutat om förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelserna har i uppdrag att fortsatt stödja utvecklingen av regionala resurscentrum där insatser för barn och vuxna som är utsatta, eller riskerar att utsättas, för hedersrelaterat våld och förtryck samlas (Fi2020/02647). Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck inrättades den 1 oktober 2022 vid Länsstyrelsen i Östergötlands län, genom förordningen (2022:1345) om nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. Centrumet ska bidra till

strategiskt, förebyggande och kunskapsbaserat arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck på nationell, regional och lokal nivå. Länsstyrelsen i Östergötlands län har under 2023 fått ett förstärkt uppdrag att stödja utvecklingen av regionala resurscentra för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck.

Forum för levande historia har sedan ett antal år tillbaka i uppdrag att erbjuda fortbildning och kunskapshöjande insatser om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag, vilket även omfattar homo-, bi- och transfobi, till skolans personal och andra relevanta yrkesgrupper. Forum för levande historia är också fr.o.m. 2023 en av flera strategiska myndigheter med uppdrag att i sin verksamhet främja hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter.

Regeringen beslutade i januari 2021 om en handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter. Handlingsplanen, som bl.a. innehåller fokusområdet Våld, diskriminering och andra kränkningar, kompletterar den befintliga strategin för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck och kraftsamlar arbetet med konkreta åtgärder för perioden 2020–2023 (A2021/00140). I juli 2020 gav regeringen Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) i uppdrag att kartlägga och sammanställa kunskap om unga hbtqi-personers utsatthet för s.k. omvändelseterapi (A2020/01669). MUCF har också ett pågående uppdrag att inhämta kunskap om unga hbtqi-personers utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive utsatthet för s.k. omvändelseförsök. Uppdraget ska slutredovisas den 1 mars 2024 (A2020/01669). Migrationsverket införde 2021 på regeringens uppdrag en obligatorisk samhällsintroduktion för alla asylsökande där bl.a. hbtqi-frågor och hedersrelaterade brott tas upp. Under 2022 infördes en motsvarande digital samhällsintroduktion för personer som omfattas av massflyktsdirektivet.

Under 2022 avsatte regeringen 125 miljoner kronor för åtgärder mot hedersförtryck. Inom ramen för satsningen har Jämställdhetsmyndigheten fått i uppdrag att genomföra informationsinsatser i syfte att höja kunskapen om vilka konsekvenser våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck kan få i arbetslivet samt redogöra för vilka regelverk som aktualiseras (A2022/00389).

Regeringen har under åren 2021–2023 beviljat SKR 25 miljoner kronor per år för att utveckla kvinnofridsarbetet med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck genom att stärka och utveckla jämställdhetsarbetet i kommuner och regioner (A2021/02264).

Regeringen har beslutat om ett nationellt våldsförebyggande program (A2022/00839). Inom ramen för programmet har regeringen bl.a. beslutat att inrätta ett nytt statsbidrag, vilket fördelas enligt förordningen (2022:722) om statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete.

I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 13 avsnitt 5.5 s. 66) framgår att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck intensifieras genom en förstärkt långsiktig satsning. Regeringen avser att fortsätta genomföra insatser mot bristande jämställdhet, homofobi och hedersförtryck men anser mot bakgrund av genomförda åtgärder att tillkännagivandet är slutbehandlat.

11.3.4 Värna det demokratiska samtalet mot hot och hat

De insatser regeringen gör för att förebygga och hantera hot och hat i det offentliga samtalet etablerades genom handlingsplanen Till det fria ordets försvar (Ku2017/02388). Åtgärderna avser ökad kunskap, stöd till dem som utsätts samt ett stärkt rättsväsende.

Hot och hat mot förtroendevalda

Brottsförebyggande rådet (Brå) har sedan 2012 genomfört Politikernas trygghetsundersökning (PTU) vartannat år. Under 2022 fick Brå fortsatt uppdrag att genomföra PTU för valåret 2022. Slutredovisningen ska lämnas till regeringen senast den 10 november 2023.

Regeringen har sedan 2016 beviljat SKR medel för att stödja och utveckla kommuners och regioners systematiska arbete med att förebygga och hantera hot och hat mot förtroendevalda. Sedan 2016 har totalt 288 kommuner och 20 regioner tagit del av någon insats från projektet. Av redovisningen framgår att nästan 80 procent av kommunerna genomförde utbildningar för de förtroendevalda i början av 2022 och att det skett en utveckling i kommuner och regioner kring stödåtgärder under valåret. SKR har under 2022 genomfört flertalet utbildningsinsatser, erbjudit telefonstöd till medlemmar och genomfört webinarium samt utarbetat det digitala verktyget Riskguiden för att arbeta förebyggande mot hot och hat med konflikt- och riskanalyser. Under 2022 har ett särskilt fokus varit på att belysa skillnader i hur hot och hat framställs och skillnader i de konsekvenser som finns mellan förtroendevalda kvinnor och förtroendevalda män. Bland annat har ett stödverktyg för hot och hat av sexistisk karaktär utarbetats, vilket publicerades våren 2023 (Ku2023/00387).

Förebygga hot och hat mot journalister

Linnéuniversitetet har sedan 2017 genom Medicinstitutet Fojo haft i uppdrag att stärka det förebyggande arbetet mot hat och hot mot journalister. En studie från 2021 framtagen av Lunds universitet och Högskolan i Halmstad om hot och hat mot journalister visar att 70 procent av de drygt 3 000 svarande uppgav att de utsatts för brottet förolämpning under de senaste tre åren medan 23 procent uppgav att de utsatts för olaga hot. Studien visar att en större andel kvinnor än män har utsatts för brotten ofredande och ofredande av sexuell karaktär, medan män oftare utsatts för brotten olaga hot och förtal. Det framkommer också att en större andel av journalisterna med utländsk bakgrund utsatts för hot- och hatrelaterade brott.

Sedan 2022 har uppdraget haft ett särskilt fokus på att stärka redaktioners kunskap om skillnader i de former av hot och hat som riktas mot kvinnliga respektive manliga journalister och att särskilt stärka redaktioners förmåga att hantera angrepp och ofredanden av sexuell karaktär. Informationsfilmer om hot och hat med särskilt fokus på kvinnliga journalister och journalister med utländsk bakgrund har tagits fram och visats på sociala medier, webbsidan och på nationella konferenser. Vidare har en podcast om hot och hat mot journalister lanserats och projektet Demokratiaktör tillsammans med SKR har fortsatt. Bland annat har samtal på lokal nivå hållits mellan SKR, Fojo och kommunföreträdare (Ku2023/00477).

Insatser på det rättsliga området för att värna det demokratiska samtalet

Polismyndigheten har ett pågående uppdrag att fortsatt utveckla och förbättra arbetet med att bekämpa hatbrott och andra brott som hotar demokratin.

Den 1 augusti 2023 infördes bl.a. en ny straffskärpningsgrund för brott som begåtts mot en person på grund av att han eller hon eller någon närstående yrkesmässigt bedrivit nyhetsförmedling eller annan journalistik. Den nya straffskärpningsgrunden innebär att journalister får ett förstärkt straffrättsligt skydd.

11.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Andelen röstande minskade i riksdagsvalet 2022 jämfört med 2018 års val. Samtidigt finns fortfarande stora skillnader i valdeltagandet mellan olika valdistrikt. Regeringen bedömer trots allt att de insatser som har genomförts för ett högt och mer jämlikt valdeltagande har aktualiserat valens och rösträttens betydelse. Detta bör ha bidragit till en vilja hos olika grupper av röstberättigade att rösta i 2022 års allmänna val.

Regeringen bedömer att de uppdrag som genomförts för att främja deltagande och delaktighet i demokratin mellan valen har varit ändamålsenliga. Överenskommelsen med SKR på demokratiområdet har bl.a. bidragit till att stärka kommuners och regioners arbete med att främja medborgerligt deltagande i demokratiska processer och till att öka förtroendevaldas kunskap om det demokratiska uppdraget.

Det huvudsakliga målet för Sveriges ordförandeskap i IHRA var att organisationen skulle stärkas och få ökat genomslag. Målsättningarna uppfylldes bl.a. genom att ordförandeskapet följde upp medlemsstaternas åtaganden från Malmö internationella forum för hågkomst av Förintelsen och bekämpande av antisemitism från 2021 samt genom införandet av en ny finansieringsmodell för IHRA.

Regeringen bedömer att de insatser som genomförts för att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat har bidragit till att uppfylla målen på området. Redovisningarna visar att utsattheten fortsatt är hög och att kunskapshöjande, stödjande och förebyggande insatser bidrar till att höja kunskapen om omfattning och konsekvenser av hot, hat och trakasserier som riktas mot förtroendevalda, journalister och andra personer i det demokratiska samtalet.

11.5 Politikens inriktning

11.5.1 Europaparlamentsval 2024

Val till Europaparlamentet kommer äga rum den 9 juni 2024. Regeringen föreslår att Valmyndigheten, länsstyrelserna och kommunerna tillförs medel för genomförandet av Europaparlamentsvalet 2024.

11.5.2 Insatser för ett högt och jämnt valdeltagande

Valdeltagandet sjönk något under föregående val och det finns fortfarande stora skillnader i deltagande mellan olika grupper i befolkningen och framför allt mellan olika valdistrikt. Det är därför viktigt att valdeltagandet ökar i de grupper som röstar i mindre utsträckning, såsom unga, utrikes födda, och personer med funktionsnedsättning. Det är också viktigt att valdeltagandet ökar i områden med socioekonomiska utmaningar, där valdeltagandet är särskilt lågt. Regeringen föreslår därför att medel tillförs inför valåret 2024 för att genomföra valdeltagarinsatser i syfte att främja valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2024. Regeringen föreslår bl.a. att medel tillförs för genomförande av skolval i samband med Europaparlamentsvalet.

11.5.3 Undersökning om förutsättningarna för enskildas opinionsbildning

Regeringen genomför en undersökning av hur det nya medielandskapet påverkar förutsättningarna för deltagande i det demokratiska samtalet. Undersökningen ska särskilt fokusera på frågor om transparens och enskildas ställning i förhållande till dominerande sociala plattformar.

11.5.4 Hågkomstresor och arbetet med att motverka antisemitism

Hågkomstresor bidrar till att elever och skolpersonal får genomgå utbildningsinsatser och besöka Förintelsens minnesplatser i syfte att nå fördjupad kunskap om Förintelsen och om Nazitysklands förbrytelser mot judar, romer och andra grupper. Hågkomstresor kan också ge förståelse för de mekanismer som ligger bakom antisemitism och rasism historiskt och i dag. Att bevara och föra vidare minnet av Förintelsen samt främja utbildning för att förebygga antisemitism och rasism är något Sverige åtagit sig vid Malmö internationella forum för hågkomst av Förintelsen samt åtaganden som Sverige gjort inom IHRA. Regeringen föreslår därför att medel tillförs för hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser.

Regeringen föreslår även att medel tillförs Forum för levande historia för att öka kunskapen om antisemitiska attityder i Sverige samt om spridning av antisemitism på nätet, se vidare utg.omr 17 avsnitt 3.

11.6 Mål för mänskliga rättigheter

Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter (prop. 2015/16:1 utg.omr. 1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:62). Målet är sektorsövergripande och ska genomsyra all politik.

11.7 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Bedömningen av utvecklingen och redovisningen av resultat av arbetet med att uppnå målet om att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter görs utifrån strukturen i strategin för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (skr. 2016/17:29) enligt nedan:

- ett starkt rättsligt och institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna
- ett samordnat och systematiskt arbete med mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet
- ett starkt stöd för arbete med mänskliga rättigheter inom det civila samhället och inom näringslivet.

Resultatet redovisas utifrån bedömning av

- synpunkter och rekommendationer som Sverige får i internationella granskningar
- uppdragsredovisningar och utredningsbetänkanden
- andra rapporter och initiativ.

Dessa utgör viktiga underlag i arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

11.8 Resultatredovisning

Resultaten redovisas med utgångspunkt i beslutade propositioner, kommittédirektiv, uppdrag och andra insatser. Redovisning sker också i förhållande till de 12,5 miljoner kronor som 2022 fanns på anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* för insatser för främjande av de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. Resultaten redovisas ibland kortfattat med en hänvisning till ett annat politikområde för närmare detaljer.

11.8.1 Synpunkter och rekommendationer från internationella granskningsorgan

Synpunkter och rekommendationer från internationella granskningsorgan är inte juridiskt bindande men ger en vägledning i arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

I maj 2022 deltog Sverige i en dialog med expertkommittén för Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk angående Sveriges åttonde rapport och om hur Sverige följer språkstadgan. I april 2023 lämnade Europarådets ministerkommitté rekommendationer som rör bl.a. att införa språk som diskrimineringsgrund, förbättra modersmålsundervisningen samt lärarförsörjningen för de nationella minoritetsspråken. I mars 2023 deltog Sverige i en dialog med den rådgivande kommittén för ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter angående Sveriges femte rapport och om hur Sverige följer ramkonventionen. Europarådets ministerkommitté väntas lämna rekommendationer under hösten 2023.

I januari 2023 lämnade Sverige in den kombinerade tjugofjärde och tjugofemte periodiska rapporten om hur Sverige följer FN:s konvention om avskaffande av rasdiskriminering (CERD) till FN:s CERD-kommitté. Av rapporten framgår vilka åtgärder Sverige har vidtagit med anledning av de rekommendationer som kommittén lämnade efter dialog 2018. Ett exempel är inrättande av myndigheten Institutet för mänskliga rättigheter som fullgör de uppgifter som en oberoende nationell mekanism har enligt artikel 33.2 i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och bl.a. även har i uppgift att följa, undersöka och rapportera hur de mänskliga rättigheterna respekteras och förverkligas i Sverige.

Som en del i granskningen av Sveriges genomförande av barnkonventionen hölls en dialog mellan FN:s barnrättskommitté och Sverige den 16–17 januari 2023 i Genève. I mars 2023 lämnade kommittén sina sammanfattande slutsatser och rekommendationer till Sverige. Rekommendationerna omfattar ett flertal politikområden. Det finns t.ex. rekommendationer om våld mot barn, barns levnadsförhållanden, hälso- och sjukvård, utbildning, barn i migration och barn som misstänks för brott (utg.omr. 9 avsnitt 7).

11.8.2 Ett starkt rättsligt och institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna

Starkt rättsligt skydd

2020 års grundlagskommitté har i sitt slutbetänkande Förstärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende (SOU 2023:12) lämnat ett flertal författningsförslag i anledning av kommitténs uppdrag att utreda formerna för ändring av grundlag och behovet av att ytterligare stärka domstolarnas och domarnas oberoende långsiktigt. Kommittén anser att det formella skyddet för grundlagarna bör stärkas. Kommittén föreslår därför att det ska bli svårare att ändra grundlag. Det handlar bl.a. om att kvorumregler ska gälla vid samtliga beslut om grundlagsändringar och att ett krav på kvalificerad majoritet ska gälla när riksdagen slutligt antar en grundlagsändring. I syfte att skapa ett starkare och mer långsiktigt skydd för domstolarnas och domarnas oberoende föreslår kommittén att frågor om domstolar och domare i större utsträckning regleras på grundlags- och lagnivå. Kommittén föreslår också att det i regeringsformens första kapitel införs en bestämmelse om att rättskipningen utövas av oberoende domstolar. Kommitténs författningsförslag berör annars alltifrån utnämning av ordinarie domare och domares avgångsskyldighet på grund av ålder till formerna för att utkräva ansvar av domare och tillsyn över domstolar och domare. Kommittén lämnar också förslag som syftar till att säkerställa att domstolarna och domarna får ett betydande inflytande när det gäller de frågor som är centrala för

oberoendet som t.ex. domstolsadministrationen. Kommitténs slutbetänkande har remitterats. Förslagen bereds nu i Regeringskansliet.

Regeringen har tillsatt en parlamentariskt sammansatt kommitté (Ju 2023:05) för att utreda några frågor om det skydd för grundläggande fri- och rättigheter som gäller enligt regeringsformen (dir. 2023:83). Kommittén ska överväga om det skydd som gäller för rätten till medborgarskap, föreningsfriheten, näringsfriheten och egendomsskyddet bör ändras. Kommittén ska också utreda om helt nya grundläggande fri- och rättigheter – en rätt till abort, en rätt till domstolsprövning och ett generellt skydd mot diskriminering – bör läggas till i 2 kap. regeringsformen. Kommittén ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 december 2024.

Regeringskansliet har utarbetat en promemoria Tilläggsprotokoll 16 till Europakonventionen – en möjlighet för de högsta domstolarna att begära rådgivande yttrande från Europadomstolen (Ds 2023:7). I promemorian övervägs möjligheten för Sverige att tillträda tilläggsprotokoll 16 till Europakonventionen för att de högsta domstolarna ska kunna begära rådgivande yttrande från Europadomstolen i principiella frågor om tolkningen och tillämpningen av konventionen. I promemorian görs bedömningen att en ratificering av tilläggsprotokollet skulle kunna öka Sveriges förmåga att garantera skyddet för mänskliga fri- och rättigheter på nationell nivå. I promemorian föreslås därför att tilläggsprotokollet ska gälla som svensk lag och att bl.a. Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen ska få rätt att begära rådgivande yttrande från Europadomstolen. Promemorian har remitterats. Förslagen bereds nu i Regeringskansliet.

Sverige har under lång tid fått återkommande internationell och nationell kritik för sina häktningstider och restriktionsanvändning vid häktning. Kriminalvården påbörjade under 2021 en kartläggning för att hitta sätt att öka andelen intagna som får två timmar eller mer i isoleringsbrytande insatser, t.ex. genom vistelse med andra intagna, kontakter med anhöriga, personalledda aktiviteter eller besök av frivilligorganisationer. Kartläggningen beräknas bli klar under 2023.

Den 23 augusti överlämnades betänkandet Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen (SOU 2023:40) till regeringen. I uppdraget har bl.a. ingått att ta ställning till om Sverige bör ratificera det tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen om en individuell klagomålsmekanism och analysera konsekvenserna av en eventuell ratificering (utg.omr. 9 avsnitt 7).

I juni 2022 beslutade riksdagen om förslagen i propositionerna Stärkt rätt till personlig assistans – grundläggande behov för personer som har en psykisk funktionsnedsättning och ökad rättssäkerhet för barn (prop. 2021/22:214) och Stärkt rätt till personlig assistans vid egenvård (prop. 2021/22:244). Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2023 och innebär att rätten till personlig assistans stärks genom att nya bestämmelser förs in i LSS och socialförsäkringsbalken. Regeringens bedömning är att lagändringarna kommer att leda till att ca 2 000 fler får rätt till assistansersättning, varav ca 800 barn.

Stärkt institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna

Den 1 januari 2022 startade Institutet för mänskliga rättigheter sin verksamhet i Lund. Institutet ska bl.a. följa, undersöka och rapportera om hur de mänskliga rättigheterna respekteras och förverkligas i Sverige. Institutet ska även fullgöra de uppgifter som en oberoende nationell mekanism har enligt artikel 33.2 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Vilka minimikrav som ska gälla för en institution för mänskliga rättigheter följer av de s.k. Parisprinciperna som antogs av FN:s generalförsamling den 20 december 1993 (A/RES/48/134). Av Parisprinciperna

framgår bland annat att en institution ska ha ett så brett uppdrag som möjligt, uppdraget ska vara tydligt formulerat och slås fast i grundlag eller annan lagstiftning där även institutionens sammansättning och behörighet specificeras.

Institutet lämnade sin årliga rapport den 1 april 2023 i enlighet med lagen (2021:642) om Institutet för mänskliga rättigheter (A2023/01145). I årsrapporten 2023 lyfter institutet fram flera samhällsutmaningar som påverkar förutsättningarna för mänskliga rättigheter, internationellt och i Sverige. Nutidens stora utmaningar – som exempelvis klimatkrisen, geopolitiska konflikter, demokratins tillbakagång och tilltagande hot mot den personliga integriteten – påverkar enligt rapporten människors möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda, även nationellt.

I oktober 2022 beslutade institutets styrelse att skicka in en ansökan om medlemskap i det europeiska nätverket för nationella institut för mänskliga rättigheter (ENNHRI) och kort tid därefter blev institutet medlem. Medlemskapet är ett första steg i arbetet med en ansökan om A-status hos den globala alliansen för nationella institut för mänskliga rättigheter (GANHRI). I april 2023 ansökte institutet om ackreditering, A-status hos GANHRI. Samarbetsorganet GANHRI avgör om en institution tillräckligt väl uppfyller Parisprinciperna för att tilldelas medlemskap och så kallad A-status. Syftet med Parisprinciperna är att skapa förutsättningar för oberoende och effektiva nationella MR-institutioner och därigenom stärka deras ställning nationellt och internationellt. Ansökan kommer att leda till en prövning om institutet lever upp till Parisprinciperna.

Slutsatser om medborgligt utrymme och hbtqi-jämlikhet

Rådet för rättsliga och inrikes frågor antog i mars 2023 rådsslutsatser om det medborgerliga utrymmets roll vad gäller skydd och främjande av de grundläggande rättigheterna i EU. I slutsatserna konstateras att rapporten från EU:s byrå för grundläggande rättigheter om det medborgerliga utrymmet bevisar att civilsamhällesorganisationerna står inför utmaningar och därför har svårt att fullgöra sina viktiga roller när det gäller grundläggande rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen runt om i unionen. Medlemsstaterna uppmanas att skydda och främja en gynnsam miljö för civilsamhällesorganisationer och människorättsförsvarare så att de kan bedriva sin verksamhet i linje med unionens värden utan omotiverat statligt ingripande, i enlighet med EU:s och internationella standarder. Vidare uppmanas medlemsstaterna att inrätta eller underlätta inrättandet av nationella människorättsinstitutioner i enlighet med Förenta nationernas Parisprinciper.

Efter förhandlingar i EU:s ministerråd utfärdade det svenska ordförandeskapet i juni 2023 ordförandeskapsslutsatser om hbtqi-personers säkerhet inom EU. Slutsatserna tar sin utgångspunkt i EU:s strategi för hbtqi-jämlikhet 2020–2025 med fokus på lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Slutsatserna belyser vikten av lika rättigheter för hbtqi-personer enligt EU-rätten och att mänskliga rättigheter respekteras och upprätthålls. Slutsatserna har ett särskilt fokus på rätten till frihet från våld, trakasserier och diskriminering.

Insatser för att höja kunskapen om mänskliga rättigheter

Uppsala universitet har fortsatt med uppdragsutbildningarna om mänskliga rättigheter för statligt anställda (Ku2017/00254, Ku2017/00961, Ku2021/02357). Sedan juni 2021 har Uppsala universitet även i uppdrag att vända sig till berörd personal i kommuner och regioner med utbildningsinsatserna (Ku2021/01552 [delvis], Ku2021/01558). Sammanlagt har ca 1 570 anställda från statliga myndigheter, kommuner och regioner nåtts av utbildningsinsatserna (A2023/00376). Av Statskontorets rapport Uppföljning av vissa insatser inom området mänskliga

rättigheter (A2022/01511) framgår bl.a. att utbildningarna som universitetet tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner erbjuder har störst potential att nå flest medarbetare i offentlig sektor. Dessa utbildningar skapar förutsättningar för samordning och systematik i arbetet med mänskliga rättigheter. Statskontorets uppföljning av vissa insatser inom området mänskliga rättigheter pekar på att det är angeläget att Uppsala universitet i ökad utsträckning utvecklar och anpassar sina utbildningar efter mottagarnas behov och skapar förutsättningar för att nå fler mottagare i offentlig sektor.

Forum för levande historia har i arbetet med att genomföra fortbildningsinsatser om olika former av rasism och likvärdigt bemötande för offentliganställda inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott bl.a. ställt högre krav på närvaro av chefer vid myndighetens fortbildningar. Fortbildningsinsatserna har nått goda resultat utifrån deltagarnas upplevelser av kunskapsinläring och relevans för sitt arbete. Myndighetens utvärdering av insatserna visar bl.a. att ca 80 procent av deltagarna tror att fortbildningen kommer att leda till ytterligare aktiviteter på arbetsplatsen.

För att öka kunskapen och stärka kompetensen om barnkonventionen i kommuner, regioner och statliga myndigheter pågår sedan 2017 ett särskilt kunskapslyft för barnets rättigheter. Målet är att utveckla den praktiska tillämpningen av barnkonventionen hos de offentliga aktörerna (utg.omr. 9 avsnitt 7).

Myndigheten för delaktighet fick under 2022 i uppdrag att mot bakgrund av de konsekvenser som uppstår för personer med funktionsnedsättning genom Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, erbjuda aktivt stöd i funktionshindersrelaterade frågor till relevanta aktörer såsom Folkhälsomyndigheten, Migrationsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Socialstyrelsen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Statens skolverk, länsstyrelserna, samt andra berörda statliga myndigheter, kommuner och regioner. Uppdraget har genomförts i dialog med bland annat funktionshindersorganisationerna samt med Barnombudsmannen. Inom ramen för uppdraget har myndigheten erbjudit stöd till relevanta aktörer genom att samordna ett nationellt nätverk kring migration och funktionsnedsättning. Myndigheten har också tagit fram ett informationsmaterial kring stödinsatser och hjälpmedel samt aktörskartor för att tydliggöra roller och ansvarsområden i mottagningsystemet.

Myndigheten för delaktighet fick 2023 i uppdrag att genomföra kunskapshöjande åtgärder i syfte att öka kunskapen om den period då stora institutioner i statlig och kommunal regi ansågs vara det mest lämpliga sättet att bo och leva för personer med intellektuell funktionsnedsättning, med fokus på att belysa kunskap om vanvård och övergrepp (S2022/04810 [delvis]). Myndigheten ska genomföra uppdraget i dialog med Forum för levande historia och relevanta aktörer inom det civila samhället.

Integrering av mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet

Forum för levande historia har uppdraget att samordna och följa upp den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott och att erbjuda fortbildning och kunskapshöjande insatser om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag till skolans personal och andra relevanta yrkesgrupper och har redovisat 2022 års insatser på området (A2023/00576). Myndigheten genomför även en rad olika regeringsuppdrag för att motverka antisemitism, antiziganism och andra former av rasism, vilka ingår i de åtgärdsprogram mot olika former av rasism som regeringen beslutat (se vidare utg.omr. 13, avsnitt 4).

Länsstyrelsen i Dalarna har fortsatt sitt uppdrag att samordna och utveckla länsstyrelsernas arbete med mänskliga rättigheter (Ku2017/00707, Ku2017/00255,

Ku2021/02357). Under 2022 har myndigheten fortsatt arbetet med att ta fram lägesbilder som används som underlag för att identifiera områden där det finns utmaningar inom mänskliga rättigheter. Det rättighetsbaserade arbetssättet har systematiskt utvecklats inom vissa områden. Samordning med andra närliggande uppdrag har varit en viktig komponent för att få genomslag för arbetet regionalt (A2023/00366). Av Statskontorets rapport Uppföljning av vissa insatser inom området mänskliga rättigheter (A2022/01511) framgår bl.a. att länsstyrelserna har kommit långt i arbetet med att höja sin egen kompetens om mänskliga rättigheter och att utveckla och anpassa sitt arbetssätt. Vidare framgår att länsstyrelserna har goda förutsättningar att överföra sin kompetens och erfarenhet till kommuner och regioner i större utsträckning än vad som sker idag men att länsstyrelserna samtidigt inte har haft tillräckliga resurser för att arbeta med externa insatser mot kommuner och regioner.

Sedan 2017 finns en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om att stärka arbetet med mänskliga rättigheter (Ku2017/00256, Ku2017/01466). SKR har fortsatt arbetet för ökad kunskap om mänskliga rättigheter hos förtroendevalda och anställda i kommuner och regioner och för ökad integrering av mänskliga rättigheter i ordinarie processer (Ku2017/00256, Ku2017/01466, Ku2019/02002 [delvis], Ku2021/02357). SKR har bl.a. arbetat med att vidareutveckla och sprida den grundläggande webbutbildningen i mänskliga rättigheter. SKR har även fortsatt följa det lokala arbetet med samhällskontrakt med utgångspunkt i utvecklingsarbetet kring överenskommelser om demokrati, delaktighet, rättigheter och skyldigheter (A2022/01187). Av Statskontorets rapport Uppföljning av vissa insatser inom området mänskliga rättigheter (A2022/01511) framgår att SKR har byggt upp en god kapacitet för att själva fortsätta sitt inslagna arbete inom området.

Regeringens arbete mot rasism och för hbtqi-personers lika rättigheter redovisas under utgiftsområde 13 avsnitt 4.

11.8.3 Ett starkt stöd för arbete med mänskliga rättigheter inom det civila samhället och inom näringslivet

Dialog med det civila samhället angående hur Sverige följer internationella konventioner

Inför rapportering till och dialogmöten med internationella granskningsorgan hålls regelmässigt sakråd med civilsamhällesorganisationer. Barnrättsdelegationen är ett forum för dialog mellan regeringen och civilsamhällesorganisationer i Sverige. Dialogen tar sin utgångspunkt i rekommendationer från FN:s kommitté för barnets rättigheter (barnrättskommittén).

Under 2022 hölls bl.a. sakråd inför överlämnande av rapporten till FN:s CERD-kommitté. I sakråden tas bl.a. de synpunkter och rekommendationer upp som Sverige fått från internationella granskningsorgan och de insatser som vidtagits med anledning av dessa.

I 2023 års högnivåmöte i Commission on the Status of Women (CSW67), även kallat FN:s kvinnokommission, ingick företrädare från åtta civilsamhällesorganisationer i den svenska delegationen.

Uppföljning av insatser inom ramen för hållbart företagande, företag och mänskliga rättigheter

Genomförandet av handlingsplanen för företagande och mänskliga rättigheter har fortsatt med informations- och kompetenshöjande insatser, bl.a. genom möten och aktiviteter med representanter för näringslivsorganisationer, företag och civilsamhället

liksom svenska ambassader. Under 2022 och 2023 har bl.a. åtgärder vidtagits för att stärka den svenska nationella kontaktpunkten (NKP) för OECD:s riktlinjer för multinationella företag i enlighet med rekommendationer från OECD:s arbetsgrupp för ansvarsfullt företagande genom en frivillig granskning av NKP i december 2021. Sida har under 2022 bidragit till måluppfyllelsen och genomförandet i utvecklingssamarbetet, t.ex. genom att utöka en global insats kring mänskliga rättigheter i globala leverantörsled som ger särskilt stöd till Kenya och hjälper landet att implementera FN:s vägledande principer för företagande och mänskliga rättigheter. Ett projektbidrag har även getts till SHIFT för att belysa hur EU-kommissionens förslag till direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet (CSDDD), genom hantering av risker avseende mänskliga rättigheter och miljö i sina värdekedjor kan bidra till en hållbar utveckling i inköps- och produktionsländer.

11.9 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Institutet för mänskliga rättigheter bidrar till det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter bl.a. genom att institutet utifrån ett helhetsperspektiv kan följa, undersöka och rapportera om hur de mänskliga rättigheterna respekteras och förverkligas. Regeringen bedömer att institutet har en central roll för att uppfylla målet om att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

Insatser som har vidtagits inom ramen för strategin för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter och insatser inom andra politikområden har bidragit till att uppfylla målet bl.a. genom ökade kunskaper om mänskliga rättigheter och fortsatt integrering av ett rättighetsbaserat arbetssätt inom offentlig verksamhet.

Samtidigt visar olika rapporter och granskningar från både internationella och nationella granskningsorgan att det krävs kontinuerligt arbete för att nå målet om att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Det gäller bl.a. att säkerställa att lagstiftning och andra insatser är förenliga med Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. De rapporter som tas fram inom ramen för kompetenshöjande insatser och insatser som syftar till att integrera mänskliga rättigheter i den offentliga verksamheten pekar på kontinuerligt behov av kompetenshöjande insatser om de mänskliga rättigheterna hos anställda i staten, kommuner och regioner.

Utifrån de redovisningar och rapporter som regeringen har tagit del av är bedömningen att det finns behov av mer sammanhållen styrning av de kunskapshöjande insatserna inom området mänskliga rättigheter. Regeringens sammanfattande bedömning är att de insatser som hittills vidtagits inom ramen för det samordnade och strukturerade arbetet med mänskliga rättigheter inte har varit tillräckliga.

11.10 Den årliga revisionens iakttagelser

Institutet för mänskliga rättigheter har fått en revisionsberättelse med reservation avseende myndighetens årsredovisning för 2022. Som grund för uttalandet om reservation anger Riksrevisionen att institutet i årsredovisningen redovisat skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till de vikarierande direktörerna med ett för lågt belopp om 655 000 kronor. Korrekta skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till de vikarierande direktörerna uppgår till totalt 1 775 000 kronor. Riksrevisionen bedömer att redovisade ersättningar och andra förmåner därmed inte är redovisade enligt 7 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Institutet har i en skrivelse till regeringen redovisat vilka åtgärder

myndigheten har vidtagit eller avser att vidta med anledning av reservationen (A2023/00468). Regeringen har följt upp frågan vid den årliga myndighetsdialogen.

11.11 Politikens inriktning

En oroande utveckling globalt i fråga om respekten för mänskliga rättigheter har ytterligare aktualiserat behovet av robusta strukturer för att skydda de mänskliga rättigheterna. Sverige är och ska fortsatt vara en förebild när det gäller respekten för de mänskliga rättigheterna. I rådsslutsatserna om tillämpningen av EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna - det medborgerliga utrymmets roll vad gäller skydd och främjande av de grundläggande rättigheterna i EU - uppmanas medlemsstaterna att skydda och främja en gynnsam miljö för civilsamhällesorganisationer och människorättsförsvarare. Institutet för mänskliga rättigheter spelar en central roll i arbetet genom att utifrån ett helhetsperspektiv följa, undersöka och rapportera om hur de mänskliga rättigheterna respekteras och förverkligas i Sverige.

I syfte att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter (prop. 2015/16:1 utg.omr. 1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:62) behöver det systematiska, strukturerade och långsiktiga arbetet på nationell nivå fortsätta. Arbetet ska även fortsättningsvis, med utgångspunkt i strategin för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (skr. 2016/17:29), genomföra olika politikområden. De åtgärder som vidtas ska bl.a. bidra till att svensk lagstiftning utformas i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Insatserna innebär vidare ett samordnat och systematiskt arbete för mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet och kunskapshöjande insatser riktade mot statligt och kommunalt anställda. I det fortsatta arbetet kommer Statskontorets rapport Uppföljning av vissa insatser inom området mänskliga rättigheter (2022:13) att beaktas.

11.12 Budgetförslag

11.12.1 6:1 Allmänna val och demokrati

Tabell 11.3 Anslagsutveckling 6:1 Allmänna val och demokrati

Tusental kronor

2022	Utfall	690 784	Anslagssparande	14 357
2023	Anslag	152 740 ¹	Utgiftsprognos	154 679
2024	Förslag	664 640		
2025	Beräknat	134 640		
2026	Beräknat	129 840		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för val, åtgärder för att främja, förankra och försvara demokratin samt åtgärder för främjande av de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. Anslaget får användas för administrationskostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 11.4 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 6:1 Allmänna val och demokrati

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	149 840	149 840	149 840
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	514 800	-15 200	-30 000
varav BP24	510 000	36 000	36 000
– Genomförande av val till Europaparlamentet	454 000		
– Valdeltagarinsatser	20 000		
– Hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser	6 000	6 000	6 000
– Statsbidrag för säkerhetshöjande åtgärder till trossamfund	30 000	30 000	30 000
Överföring till/från andra anslag			10 000
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	664 640	134 640	129 840

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 454 000 000 kronor för 2024 för kostnader för genomförande av valet till Europaparlamentet. Av dessa medel avser 52 000 000 kronor länsstyrelsernas kostnader och 270 000 000 kronor avser kommunernas kostnader för Europaparlamentsvalet. Vidare ökas anslaget med 20 000 000 kronor för valdeltagarinsatser i syfte att främja valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2024. Anslaget ökas med 6 000 000 kronor årligen för 2024–2026 för hågkomstresor till Förintelsen minnesplatser. Anslaget ökas även med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2024 för statsbidrag till säkerhetshöjande åtgärder till trossamfund.

Regeringen föreslår att 664 640 000 kronor anvisas under anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 134 640 000 kronor respektive 129 840 000 kronor.

11.12.2 6:2 Justitiekanslern

Tabell 11.5 Anslagsutveckling 6:2 Justitiekanslern

Tusental kronor

2022	Utfall	66 746	Anslagssparande	11 273
2023	Anslag	80 863 ¹	Utgiftsprognos	78 725
2024	Förslag	86 572		
2025	Beräknat	89 775 ²		
2026	Beräknat	66 767 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 86 572 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 62 828 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Justitiekanslerns förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 11.6 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 6:2 Justitiekanslern

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	80 863	80 863	80 863
Pris- och löneomräkning ²	2 616	5 705	7 850
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	3 093	3 207	-21 946
<i>varav BP24³</i>	<i>3 093</i>	<i>3 093</i>	<i>3 093</i>
– Förstärkning av Justitiekanslern	3 200	3 200	3 200
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-107	-107	-107
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	86 572	89 775	66 767

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att stärka Justitiekanslerns kapacitet att möta den ökade komplexiteten och omfattningen i de rättegångar där Justitiekanslern företräder staten ökas anslaget med 3 200 000 kronor fr.o.m. 2024. Anslaget 1:12 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet minskas med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2024.

Till följd av avskaffad avgift för årlig revision minskas anslaget med 107 000 kronor fr.o.m. 2024.

Regeringen föreslår att 86 572 000 kronor anvisas under anslaget 6:2 *Justitiekanslern* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 89 775 000 kronor respektive 66 767 000 kronor.

11.12.3 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten

Tabell 11.7 Anslagsutveckling 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten

Tusental kronor

2022	Utfall	134 429	Anslagssparande	-5 984
2023	Anslag	172 794 ¹	Utgiftsprognos	165 526
2024	Förslag	180 976		
2025	Beräknat	185 350 ²		
2026	Beräknat	189 732 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 179 523 tkr i 2024 års prishnivå.

³ Motsvarar 179 523 tkr i 2024 års prishnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Integritetsskyddsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 11.8 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	172 794	172 794	172 794
Pris- och löneomräkning ²	4 810	10 575	14 910
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	3 372	1 981	2 028
<i>varav BP24³</i>	<i>-828</i>	<i>-828</i>	<i>-828</i>
– Tillstånd och tillsyn över inkassolagen	-600	-600	-600
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-228	-228	-228
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	180 976	185 350	189 732

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Från och med den 1 januari 2024 kommer Finansinspektionen överta Integritetsskyddsmyndighetens uppgifter avseende tillstånds- och tillsynsansvaret över inkassolagen. Anslaget minskas därför med 600 000 kronor fr.o.m. 2024. Anslaget 1:11 *Finansinspektionen* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ökas med motsvarande belopp.

Till följd av avskaffad avgift för årlig revision minskas anslaget med 228 000 kronor fr.o.m. 2024.

Regeringen föreslår att 180 976 000 kronor anvisas under anslaget 6:3 *Integritetsskyddsmyndigheten* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 185 350 000 kronor respektive 189 732 000 kronor.

11.12.4 6:4 Valmyndigheten

Tabell 11.9 Anslagsutveckling 6:4 Valmyndigheten

Tusental kronor

2022	Utfall	36 504	Anslagssparande	1 118
2023	Anslag	60 164 ¹	Utgiftsprognos	60 802
2024	Förslag	61 405		
2025	Beräknat	62 849 ²		
2026	Beräknat	64 194 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 61 404 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 61 404 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Valmyndighetens verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 11.10 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 6:4 Valmyndigheten

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	60 164	60 164	60 164
Pris- och löneomräkning ²	1 241	2 685	4 030
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	61 405	62 849	64 194

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

Regeringen föreslår att 61 405 000 kronor anvisas under anslaget 6:4 *Valmyndigheten* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 62 849 000 kronor respektive 64 194 000 kronor.

11.12.5 6:5 Stöd till politiska partier

Tabell 11.11 Anslagsutveckling 6:5 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

2022	Utfall	167 819	Anslagssparande	1 381
2023	Anslag	169 200 ¹	Utgiftsprognos	169 200
2024	Förslag	169 200		
2025	Beräknat	169 200		
2026	Beräknat	169 200		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till politiska partier. Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd till politiskt parti som deltagit i val till riksdagen dels som ett partistöd, dels som ett kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som ett mandatbidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 11.12 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 6:5 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	169 200	169 200	169 200
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	169 200	169 200	169 200

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 169 200 000 kronor anvisas under anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 169 200 000 kronor respektive 169 200 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 169 200 000 kronor 2025.

Skälen för regeringens förslag: När Riksdagsförvaltningen beslutar om bidrag till politiska partier medför det utgifter året efter budgetåret. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 169 200 000 kronor 2025.

Tabell 11.13 Beställningsbemyndigande för anslaget 6:5 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025
Ingående åtaganden	125 966	125 557	169 200	
Nya åtaganden	125 557	169 200	169 200	
Infriade åtaganden	-125 966	-125 557	-169 200	-169 200
Utestående åtaganden	125 557	169 200	169 200	
Beslutat/förslaget bemyndigande	169 200	169 200	169 200	

11.12.6 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter

Tabell 11.14 Anslagsutveckling 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter

Tusentals kronor

2022	Utfall	26 591	Anslagssparande	23 409
2023	Anslag	50 518 ¹	Utgiftsprognos	47 564
2024	Förslag	51 795		
2025	Beräknat	54 463 ²		
2026	Beräknat	56 005 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 51 795 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 51 794 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Institutet för mänskliga rättigheters förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 11.15 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter**

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	50 518	50 518	50 518
Pris- och löneomräkning ²	2 147	4 860	6 428
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-870	-915	-941
<i>varav BP24³</i>	<i>-870</i>	<i>-870</i>	<i>-870</i>
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-343	-343	-343
– Generell besparing i statsförvaltningen	-527	-527	-527
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	51 795	54 463	56 005

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 527 000 kronor för 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 51 795 000 kronor anvisas under anslaget 6:6 *Institutet för mänskliga rättigheter* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 54 463 000 kronor respektive 56 005 000 kronor.

12 Nationella minoriteter

12.1 Mål för området

Målet för politikområdet är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:1 utg.omr. 1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83). De nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar och de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Målet ska följas upp inom följande delområden (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272):

- diskriminering och utsatthet
- inflytande och delaktighet
- språk och kulturell identitet.

Regeringens mål för strategin för romsk inkludering är att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha lika möjligheter i livet som den som är icke-rom.

12.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom området nationella minoriteter utgår från följande indikatorer och bedömningsgrunder:

- kommuner och regioner som antagit mål och riktlinjer
- informations- och kunskapshöjande insatser
- arbete mot diskriminering och utsatthet
- andelen kommuner som uppger att nationella minoriteter haft inflytande över beslut
- språk- och kulturaktiviteter för och av de nationella minoriteterna
- elever som deltar i modersmålsundervisning
- antalet utbildningar som anordnats i minoritetsspråk eller om minoriteters kultur
- andelen kommuner som uppger att de tillhandahåller äldreomsorg på minoritetsspråk.

Resultatredovisningens struktur har ändrats för att tydligare visa utvecklingen på området i förhållande till de riksdagsbundna målen.

12.3 Resultatredovisning

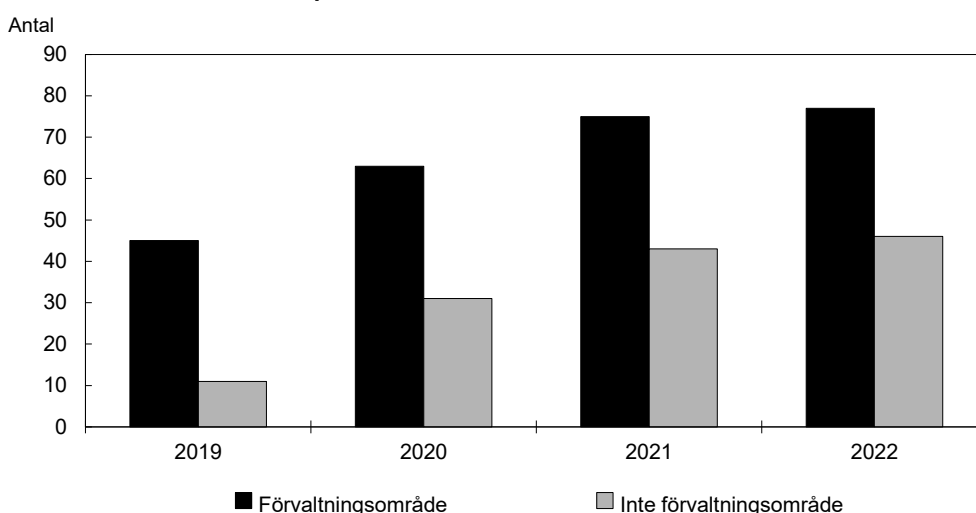
12.3.1 Övergripande arbete inom politikområdet

Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har i uppgift att följa upp lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) och publicerar årligen en rapport om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Av årets rapport, Minoritetspolitikens utveckling år 2022 (Ku2023/00485), som fortsättningsvis benämns Uppföljningsrapport 2022, framgår att myndigheterna under 2022–2024 särskilt fokuserar på tre utvecklingsprojekt: att främja inflytande och

delaktighet på kommunal, regional och statlig nivå, att ta fram ett kunskaps- och metodstöd riktat till kommuner och regioner kring arbete med diskriminering och utsatthet samt att stödja länsstyrelserna i landet.

Alla kommuner och regioner i landet är sedan 2019 enligt minoritetslagen skyldiga att anta mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter. Jämfört med föregående år uppger en större andel av de svarande kommunerna och regionerna att de antagit sådana år 2022.

Diagram 12.1 Antal kommuner och regioner som antagit mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete 2022

Källa: Uppföljningsrapport 2022, Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget.

Informations- och kunskapshöjande insatser stärker medvetenheten om de nationella minoriteternas rättigheter

Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget arbetar med en webbutbildning om minoritetslagen för att höja kunskapen om minoriteters rättigheter och minoritetsspråken. Utbildningen riktar sig till anställda i offentlig sektor. Under 2022 har drygt 400 personer, företrädesvis kommunanställda, genomfört utbildningen.

12.3.2 Diskriminering och utsatthet

Personer som tillhör de nationella minoriteterna utsätts för såväl diskriminering som rasism och hatbrott. Av Uppföljningsrapport 2022 framgår även att mörkertalet kring diskriminering av personer som tillhör nationella minoriteter är stort. I regeringens samråd med företrädare för de nationella minoriteterna och i rapporter från myndigheter framkommer att flera minoritetsgrupper upplever en ökad utsatthet (Ku2022/01798). Utsatthet riskerar i förlängningen att leda till att personer som tillhör en minoritet inte vågar vara öppna med sin identitet eller prata sitt språk.

Regeringen har under 2023 tillsatt en arbetsgrupp inom Regeringskansliet för samverkan om förutsättningarna för den judiska minoriteten i Sverige. Arbetsgruppen ska samverka och föra dialog om frågor som rör trygghet och säkerhet och om förebyggande åtgärder samt insatser mot antisemitism och som stärker förutsättningarna för judiskt liv i Sverige. Gruppen har haft ett första möte under juni 2023 där säkerhetsfrågor diskuterades.

Diskrimineringsombudsmannen (DO) har analyserat förekomsten av diskriminering som har samband med flera diskrimineringsgrunder. DO konstaterar att kvinnor som

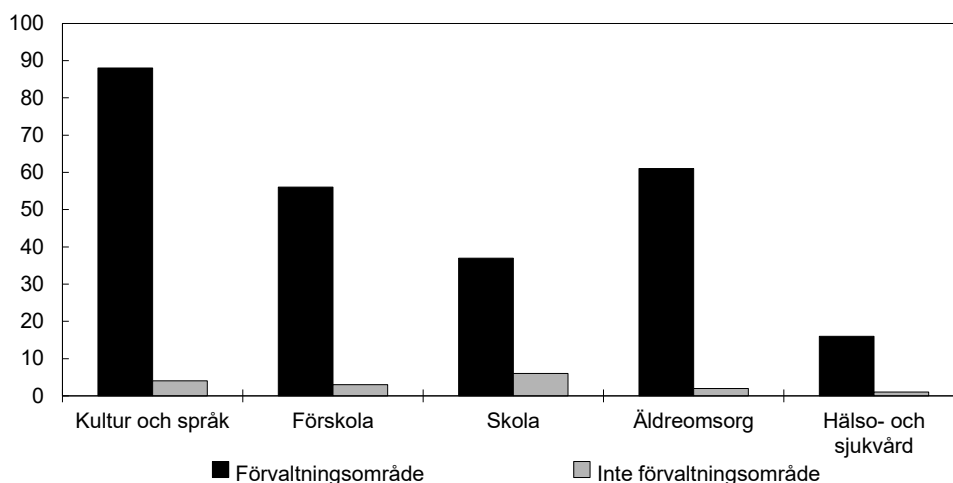
tillhör en nationell minoritet kan vara extra utsatta när de bär synliga attribut, såsom romsk dräkt (En analys av diskriminering som har samband med flera diskrimineringsgrunder, A2023/00371). Av Barnombudsmannens rapport om barns upplevelser av inflytande i minoritetspolitiken framgår att det finns judiska, romska och samiska barn som upplever att de utsätts för olika uttryck för rasism, vilket påverkar deras vilja att identifiera sig som nationell minoritet (Barns och ungas erfarenheter av delaktighet och inflytande i genomförandet av minoritetspolitiken, Ku2023/00328).

12.3.3 Inflytande och delaktighet

Av uppföljningsrapport 2022 framgår att möjligheterna till inflytande för de flesta minoritetsgrupperna har ökat på både kort och lång sikt. Andelen kommuner och regioner som uppger att minoriteterna påverkat beslut och inriktning har dock minskat inom flera sektorer. Särskilt tydligt är detta utanför förvaltningsområde där bara enstaka procent av de svarande uppger att inflytandet haft påverkan på beslut. På flera områden är det en betydande minskning sedan 2019.

Diagram 12.2 Andelen kommuner och regioner som uppger att minoriteters inflytande haft påverkan på beslut och inriktning 2022

Andel av svarande kommuner

Källa: Uppföljningsrapport 2022, Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget.

Barnombudsmannen och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) har under 2022 haft särskilda uppdrag att undersöka och främja barns och ungas inflytande i minoritetspolitiken. Enligt Barnombudsmannen är bristen på kunskap om vilka rättigheter ett barn som tillhör en nationell minoritet har ett hinder för inflytande och delaktighet (Barns och ungas erfarenheter av delaktighet och inflytande i genomförandet av minoritetspolitiken, Ku2023/00328). MUCF har tagit fram och spridit ett vägledande material till förvaltningsmyndigheter om samråd med barn och unga (Vägledning för att ge barn och unga från nationella minoriteter inflytande Ku2022/00457). MUCF har även genomfört insatser för att stödja de nationella minoriteternas ungdomsförbund. Myndigheten bedömer att insatserna har bidragit till ett ökat engagemang bland och inflytande för de nationella minoriteternas ungdomsförbund (Ku2021/01889, Ku2021/02377 (delvis)).

12.3.4 Språk och kulturell identitet

Insatserna för att stärka minoritetsspråken och kultur för och av nationella minoriteter har ökat under året. Under 2022 har Institutet för språk och folkminnen utvecklat fyra nya språkcentrum för finska, jiddisch, meänkieli och romani chib. Språkcentrum har

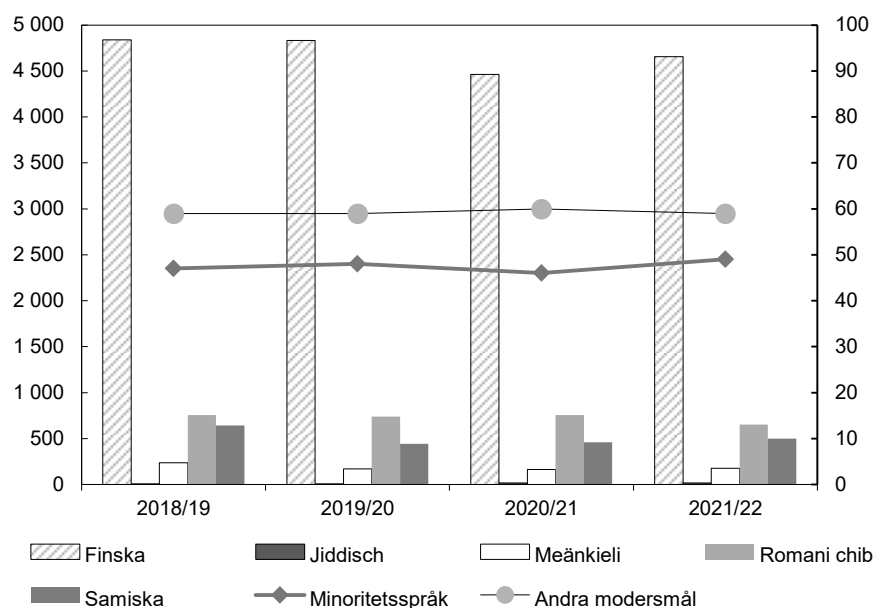
bidragit till kunskapspridning om språken. Sametinget har under 2022 utvidgat Samiskt språkcentrums verksamhet till Kiruna och Jokkmokk. Under 2022 betalades totalt 13 miljoner kronor ut för revitalisering av minoritetsspråken, vilket är en ökning från 5,7 miljoner kronor 2021. Folkbildningsrådet har också fördelat bidrag som syftar till att stärka de nationella minoritetsspråken, bl.a. till projekt för språkutbildning och kulturutövning (Ku2023/00503, utg.omr. 17, avsnitt 17).

Utvecklingen på utbildningsområdet är positiv

Antalet elever som får modersmålsundervisning i något minoritetsspråk har totalt sett ökat under det senaste läsåret och uppgick för läsåret 2021/22 till 6 001 elever. Även andelen elever som deltar i undervisningen i förhållande till hur många som är berättigade till modersmålsundervisning har ökat det senaste läsåret. Andelen berättigade elever som läser minoritetsspråk är dock fortsatt ungefär 10 procentenheter lägre än motsvarande elever som läser andra modersmål. Det förklaras enligt Skolverket bl.a. av lärarbrist och att informationen från huvudmännen brister.

Diagram 12.3 Antal elever som deltar i modersmålsundervisning på minoritetsspråk samt andelen av berättigade elever som deltar i undervisning i minoritetsspråk i förhållande till andra modersmål

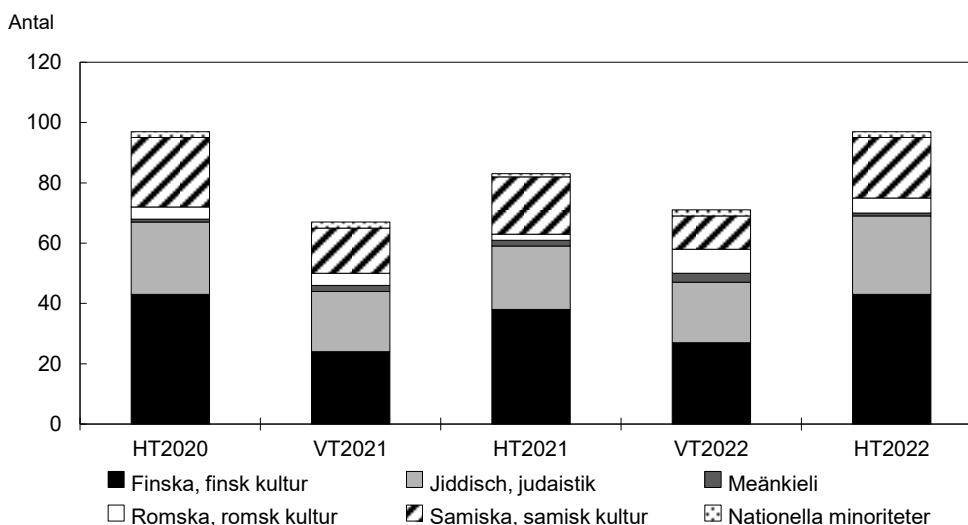
Antal elever Andel av berättigade elever som deltar i undervisning

Källa: Uppföljningsrapport 2022, Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget samt Skolverket.

Antalet svarande kommuner som uppger att de erbjuder modersmålsundervisning i grundskola och gymnasieskola motsvarar förra året. Fler kommuner som ingår i ett förvaltningsområde uppger att de erbjuder modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk. Antalet kommuner som uppger att de erbjuder modersmålsstöd i förskola och förskoleklass har ökat något sedan förra året.

Antalet högskoleutbildningar med koppling till minoritetsspråken eller minoriteter varierar över terminerna. Kursutbudet höstterminen 2022 var högre än föregående år. Vanligast förekommande är utbildningar i finska eller finsk kultur, jiddisch eller judaistik och samiska eller samisk kultur. Varje termin antas ungefär 1 000 studenter till någon av utbildningarna.

Diagram 12.4 Antal utbildningar som anordnats i minoritetsspråk eller om minoriteters kultur

Källa: Universitets- och högskolerådet.

Bestämmelser om äldreomsorgen har fått begränsat genomslag

Knappt en tredjedel av landets kommuner erbjuder äldreomsorg där hela eller en väsentlig del av servicen ges av personal som behärskar något av de nationella minoritetsspråken (Situationen för nationella minoriteter inom den kommunala äldreomsorgen 2021, Socialstyrelsen). Inom kommuner i förvaltningsområde är andelen högre, vilket beror på att kommunernas skyldighet att erbjuda sådan äldreomsorg är mer långtgående.

När det gäller insatser för att äldre ska kunna upprätthålla sin kulturella identitet inom äldreomsorgen visar Socialstyrelsens undersökning från 2021 att det fortfarande är mycket få kommuner som lever upp till minoritetslagens bestämmelser. Inom förvaltningsområden är det endast 15 procent av kommunerna som erbjuder några sådana möjligheter och utanför förvaltningsområden är siffran 3 procent. En bidragande orsak kan vara att denna skyldighet för kommunerna infördes i minoritetslagen 2019 och därför inte ännu fått fullt genomslag i kommunerna. Socialstyrelsens kartläggning har lett till en ökad medvetenhet bland kommuner.

12.3.5 Romsk inkludering

Antalet insatser för romsk inkludering på statlig nivå har ökat under 2022. Under 2022 har Statens skolverk och Socialstyrelsen inlett ett arbete med att ta fram en ny utbildning för brobyggare med romsk språk- och kulturkompetens som ska kunna arbeta i bl.a. förskola, skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Sju organisationer har beviljats ett nytt statsbidrag för att arbeta med hälsofrämjande åtgärder riktade till romer. Arbetsförmedlingen har under 2022 bl.a. tillämpat nya samrådsrutiner och publicerat fyra olika webbprogram på romani chib på myndighetens webbplats. I april 2023 öppnade det första romska biblioteket i Sverige. Det syftar till att stödja landets bibliotek är en del av Kungl. bibliotekets arbete med resursbibliotek för de nationella minoritetsspråken (se utg.omr. 17, avsnitt 6).

Under 2022 har 13 kommuner tilldelats statsbidrag, bl.a. för kunskapshöjande insatser och för att anställa brobyggare. Sammantaget har dessa kommuner ungefär 3 miljoner invånare.

12.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

De sammantagna insatserna under året har bidragit till att uppfylla målet för politikområdet och utvecklingen går i rätt riktning. Särskilt tydligt har förutsättningarna för måluppfyllelse avseende minoritetsspråkens bevarande ökat till följd av språkcentrumens verksamhet och de andra insatser som vidtagits av ett flertal myndigheter. Diskriminering och utsatthet är ett område som är komplext och svårt att mäta, delvis på grund av att det inte förs statistik utifrån minoritetstillhörighet. Det är dock oroande att personer från flera minoriteter upplever en ökad utsatthet eftersom det kan gå ut över viljan att vara öppen med sin identitet. Minoriteternas möjligheter till inflytande har fortsatt att öka men färre kommuner och regioner uppger att minoriteters inflytande har haft påverkan på beslut jämfört med 2019.

Gällande strategin för romsk inkludering är genomslaget fortfarande lågt på lokal, regional och nationell nivå. Statsbidraget till kommuner bedöms ha bidragit till att skapa bättre förutsättningar för måluppfyllelsen.

12.5 Politikens inriktning

Kunskapen om de nationella minoriteterna behöver stärkas och regeringen följer de kunskapshöjande insatser som pågår vid flera statliga myndigheter. Regeringen följer också arbetet i Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset (dir. 2020:29) samt Sanningskommissionen för det samiska folket (dir. 2021:103).

Det allmänna har ett särskilt ansvar för att främja de nationella minoritetsspråken och arbetet involverar många aktörer. Regeringen fortsätter arbetet med att främja och bevara de nationella minoritetsspråken.

Varje person som tillhör en nationell minoritet i Sverige ska kunna vara öppen med sin identitet. Regeringen bedömer att förutsättningarna för att leva ett judiskt liv i Sverige behöver stärkas. Regeringens arbetsgrupp Samling för judiskt liv kommer att fortsätta samverka och föra dialog om frågor som rör trygghet och säkerhet, förebyggande åtgärder och insatser mot antisemitism samt förutsättningarna för judiskt liv i Sverige. I arbetsgruppen ingår bl.a. representanter från den judiska minoriteten. Regeringen följer också arbetet i utredningen om en nationell strategi för judiskt liv i Sverige (dir. 2022:78).

Strategin för romsk inkludering har nått halvvägs och arbete kvarstår för att nå målet, inte minst efter covid-19-pandemin. Regeringen fortsätter arbetet med att förverkliga strategin.

12.6 Budgetförslag

12.6.1 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tabell 12.1 Anslagsutveckling 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tusental kronor

2022	Utfall	178 765	Anslagssparande	29 006
2023	Anslag	207 771 ¹	Utgiftsprognos	206 173
2024	Förslag	207 771		
2025	Beräknat	117 771		
2026	Beräknat	117 771		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder för de nationella minoriteterna enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetsspråklagen), språklagen (2009:600) samt Sveriges internationella åtaganden inom området. Anslaget får även användas för Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametingets utgifter för det nationella samordningsansvaret för minoritetspolitiken samt för uppföljning enligt minoritetsspråklagen. Därutöver får anslaget användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och landsting inom förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska samt för utgifter för statsbidrag för verksamhet som främjar regeringens minoritetspolitik.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 12.2 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	207 771	207 771	207 771
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer		-90 000	-90 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	207 771	117 771	117 771

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 207 771 000 kronor anvisas under anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 117 771 000 kronor respektive 117 771 000 kronor.

12.6.2 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer

Tabell 12.3 Anslagsutveckling 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer

Tusental kronor

2022	Utfall	15 320	Anslagssparande	180
2023	Anslag	20 000 ¹	Utgiftsprognos	19 847
2024	Förslag	20 000		
2025	Beräknat	9 500		
2026	Beräknat	9 500		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utvecklingsarbete och samordning för att främja den nationella minoriteten romers rättigheter och livsvillkor. Anslaget får även användas för utgifter för utbildnings- och arbetsmarknadsåtgärder för den nationella minoriteten romer samt för statsbidrag för att främja romsk inkludering.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 12.4 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	20 000	20 000	20 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer		-10 500	-10 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	20 000	9 500	9 500

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 20 000 000 kronor anvisas under anslaget 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 9 500 000 kronor respektive 9 500 000 kronor.

13 Medier

13.1 Budgetförslag

13.1.1 8:1 Mediestöd

Tabell 13.1 Anslagsutveckling 8:1 Mediestöd

Tusental kronor

2022	Utfall	1 081 327	Anslagssparande	5 588
2023	Anslag	1 010 519 ¹	Utgiftsprognos	1 002 741
2024	Förslag	1 017 119		
2025	Beräknat	991 119		
2026	Beräknat	977 119		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till presstöd och mediestöd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 13.2 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 8:1 Mediestöd

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	1 010 519	1 010 519	1 010 519
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	6 600	-19 400	-33 400
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 017 119	991 119	977 119

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskar med 43 400 000 kronor för 2024 på grund av ett tidigare tillskott för att möjliggöra en fortsatt spridning av tryckta nyhetstidningar i områden där tidningsdistributionen påverkats av varannandagsutdelning av post. Anslaget beräknas av samma anledning minskas med 69 400 000 kronor för 2025 och 133 400 000 kronor fr.o.m. 2026.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär även att anslaget ökas med 50 000 000 kronor för 2024 vid införandet av ett nytt system för mediestöd. Vidare beräknas anslaget ökas med 50 000 000 kronor för 2025, 100 000 000 kronor för 2026, 150 000 000 kronor för 2027, 100 000 000 kronor för 2028 och 50 000 000 kronor fr.o.m. 2029 för samma ändamål.

Regeringen föreslår att 1 017 119 000 kronor anvisas under anslaget 8:1 *Mediestöd* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 991 119 000 kronor respektive 977 119 000 kronor.

13.1.2 8:2 Mediemyndigheten

Tabell 13.3 Anslagsutveckling 8:2 Mediemyndigheten

Tusental kronor

2022	Utfall	44 020	Anslagssparande	-23
2023	Anslag	48 174 ¹	Utgiftsprognos	47 780
2024	Förslag	81 577		
2025	Beräknat	84 648 ²		
2026	Beräknat	83 207 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 81 280 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 78 245 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Mediemyndighetens förvaltningsutgifter samt utgifter för avveckling av Statens medieråd.

Ändring av myndighetens namn

Uppgifterna vid Statens medieråd ska inordnas i Myndigheten för press, radio och tv den 1 januari 2024. För att bättre spegla myndighetens utökade uppgifter och ansvarsområde ändras myndighetens namn därför den 1 januari 2024 till Mediemyndigheten.

Tabell 13.4 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 8:2 Mediemyndigheten

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	48 174	48 174	48 174
Pris- och löneomräkning ²	1 762	3 831	4 929
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	5 590	5 822	2 717
varav BP24 ³	890	890	-110
– Kostnader inordnande av Statens medieråd	1 900	1 900	900
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-464	-464	-464
– Generell besparing i statsförvaltningen	-546	-546	-546
Överföring till/från andra anslag	26 051	26 822	27 388
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	81 577	84 648	83 207

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 25 351 000 kronor fr.o.m. 2024 då Statens medieråds uppgifter överförs till och inordnas i Mediemyndigheten (i dag Myndigheten för press, radio och tv).

Avvecklingen av Statens medieråd och inordnandet av myndighetens uppgifter i Mediemyndigheten bedöms leda till ett ökat antal anställda vid Mediemyndigheten.

Vidare ökas anslaget med 1 900 000 kronor för 2024 och beräknas ökas med 1 900 000 kronor för 2025 och med 900 000 kronor för 2026 avseende kostnader för inordnandet av Statens medieråd i Mediemyndigheten. Anslaget ökas även med 700 000 kronor för 2024 och beräknas ökas med 420 000 kronor fr.o.m. 2025 för att

myndigheten fr.o.m. 2025 tar över uppgiften från Patent- och registreringsverket att registrera utgivningsbevis för periodiska skrifter. Anslaget 1:21 *Patent- och registreringsverket* (utg.omr.24) minskas med motsvarande belopp.

Anslaget minskas med 546 000 kronor för 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 4 700 000 kronor fr.o.m. 2024 för myndighetens ökade kostnader till följd av genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighet för produkter och tjänster.

Regeringen föreslår att 81 577 000 kronor anvisas under anslaget 8:2 *Mediemyndigheten* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 84 648 000 kronor respektive 83 207 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 13.5 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Myndigheten för press, radio och tv (Mediemyndigheten fr.o.m. 2024)

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. år 2022	Resultat år 2023	Verksamhetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat år 2024	Ack. Resultat utgående år
Verksamhet där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
<i>varav avgifter för analog kommersiell radio (inkomsttitel 2811)</i>						
	-	-	163 248	-	-	-
<i>varav särskild avgift och viten (inkomsttitel 2712)</i>						
	-	-	175	-	-	-
Verksamhet där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Offentligrättslig verksamhet						
<i>varav avgifter för ansökan om att sända tv och digital kommersiell radio</i>						
	-	0	200	-200	0	0
<i>varav utgivningsbevis för webbplatser m.m.¹</i>						
	-1 896	-120	475	595	-120	-2 136

¹ avser 35 procent av kostnaderna, eftersom det ekonomiska målet är 35 procents kostnadstäckning. Ackumulerat resultat är beräknat från år 2014.

Källa: Myndigheten för press, radio och tv:s årsredovisning.

Under hösten 2017 beslutade Myndigheten för press, radio och tv om tre nationella och 35 lokala eller regionala tillstånd att bedriva analog kommersiell radio fr.o.m. den 1 augusti 2018. Tillståndshavarna betalade sammanlagt ca 1 306 000 000 kronor engångsvis i förskott för hela tillståndsperioden (2018–2026). De inkomna avgifterna periodiseras i statsredovisningen med lika stora belopp under tillståndsperioden, ca 163 000 000 kronor årligen.

Myndigheten för press, radio och tv ansvarar för inkassering och eventuell indrivning av särskild avgift enligt radio- och tv-lagen (2010:696). Under 2022 inkasserades sammanlagt 175 000 kronor i särskilda avgifter.

En utlysning av ytterligare tillstånd att sända digital kommersiell radio har gjorts under våren 2023. Cirka 500 000 kronor beräknas betalas in i ansökningsavgifter för nya tillstånd samt överlåtelser av tillstånd under året.

Myndigheten för press, radio och tv ansvarar för att utfärda utgivningsbevis för webbplatser m.m. Verksamheten är delvis avgiftsfinansierad. Under 2022 betalades 334 000 kronor in i ansökningsavgifter medan kostnaderna var 1 692 000 kronor. Målet att avgifterna ska täcka 35 procent av kostnaderna för verksamheten uppfylldes därmed inte under 2022, då avgifterna täckte ca 20 procent av kostnaderna.

13.1.3 Lagändringar till följd av namnbyte

Regeringens förslag: De lagar där namnen Statens medieråd och Myndigheten för press, radio och tv förekommer ändras genom att namnen ersätts med Mediemyndigheten.

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2024.

Skälen för regeringens förslag: Statens medieråds uppgifter ska den 1 januari 2024 inordnas i Myndigheten för press, radio och tv. För att bättre spegla myndighetens utökade uppgifter och ansvarsområde ändras myndighetens namn därför den 1 januari 2024 till Mediemyndigheten.

De lagar där myndigheterna Statens medieråd och Myndigheten för press, radio och tv nämns behöver därför ändras som en följd av namnbytet. Detta innebär ändringar i brottsbalken, lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden, radio- och tv-lagen (2010:696), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och tullagen (2016:253).

Lagrådet

Ändringarna som föreslås innebär endast att hänvisningar till de gamla namnen på myndigheterna ersätts med hänvisningar till det nya namnet. Föreslagna ändringar, med undantag för ändringen i tullagen, omfattas av Lagrådets granskningsområde. Förslaget är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande över lagändringarna.

14 Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet

14.1 Omfattning

Delområdet omfattar myndigheten Svenska institutet för europapolitiska studiers (Sieps) verksamhet samt informations- och kommunikationsinsatser som gäller samarbetet inom EU.

Tabell 14.1 Utgiftsutveckling inom Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet

Miljoner kronor

	Utfall 2022	Budget 2023 ¹	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet	29	31	32	31	33	34
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	29	31	32	31	33	34

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

14.2 Resultatredovisning

14.2.1 Resultat avseende Svenska institutet för europapolitiska studier

Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) ska bl.a. utarbeta forskningsbaserade analyser och annat underlag i frågor om utvecklingen av Europeiska unionen och Sveriges europapolitik och göra dessa tillgängliga för regeringen och övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen i Sverige. Sieps ska även bidra till en allsidig belysning av aktuella europapolitiska frågor och delta i internationellt forskningsutbyte. Myndigheten ska tillhandahålla utbildningar i ämnen som rör EU, som en del av kompetensförsörjningen i offentlig verksamhet. Myndigheten hade 13 årsarbetskrafter under 2022.

Analyser och spridning

Sieps gav under 2022 ut 39 publikationer (39 procent kvinnliga författare, 61 procent manliga författare) och arrangerade 60 öppna seminarier, webbseminarier och poddar (av podcasttalarna var 55 procent kvinnor och 45 procent män). Analysverksamheten fokuserade på kriget i Ukraina och dess konsekvenser, ofta i form av kortanalyser av krigets effekter för EU. Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd under första halvåret av 2023 var också ett dominerande tema. Andra ämnen var EU:s biståndspolitik, euron, den gröna given, tillämpning och utveckling av EU-rätten, EU:s krishantering och gränsbevakningsbyrån Frontex. Antalet nedladdningar av Sieps publikationer ökade och uppspelningen av podcasts mer än fördubblades, vilket sannolikt är ett resultat av att fler poddavsnitt publicerades och att en ny EU-utbildningspodcast lanserades. Sieps genomförde också fler seminarier och webbseminarier än tidigare år. Tillsammans med den ökade produktionen av poddavsnitt och anställningen av ytterligare en redaktör bidrog detta till ökade kostnader för spridning och tillgänglighet. Sieps deltar aktivt i ett internationellt

forskningsutbyte och under 2022 anlätades 14 forskare verksamma utanför Sveriges gränser som författare av publikationer för Sieps. Flertalet medverkade också vid seminarier arrangerade av Sieps.

EU-relaterad kompetensförsörjning

Under 2022 utbildades 1 936 personer under 57 utbildningstillfällen. Sieps genomförde fler utbildningar och hade fler deltagare än något annat år sedan utbildningsverksamheten startade 2013. Könsfördelningen mellan deltagare var 66 procent kvinnor och 34 procent män och mellan föreläsare 56 procent kvinnor och 44 procent män. Antal genomförda utbildningstillfällen och deltagare samt visningar av digitala utbildningar via webbplatsen ökade till de högsta nivåerna sedan verksamhetens start. De digitala utbildningarna på webbplatsen visades 9 126 gånger, vilket var en ökning med 60 procent jämfört med föregående år. I början av 2022 inrättade Sieps ett EU-nätverk för nationella myndigheter. Nätverket är en plattform för myndighetspersonal som arbetar med EU-frågor att mötas och diskutera aktuella frågor som rör EU. Under 2022 möttes nätverket fyra gånger och antalet medlemmar ökade från 47 i början av 2022 till 55 i slutet av året.

14.2.2 Resultat för EU-information

Ökad delaktighet i EU-relaterade frågor

För att öka delaktigheten, kunskapen och engagemanget kring EU-relaterade frågor i Sverige verkade regeringen för att skapa bättre förutsättningar för det civila samhället när det gäller utbildning och information. Arbetet syftade till att stärka delaktigheten i demokratins beslutsprocesser inklusive beslut som fattas på EU-nivå. Sieps genomförde utbildningar för tjänstemän och förtroendevalda på beställning av Regeringskansliet, statliga myndigheter, kommuner och regioner. Syftet med utbildningarna var att ge en god förståelse för EU-samarbetet, EU:s funktion och EU:s institutioner. Sieps lanserade en utbildningspodd inför Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd för att sprida kunskap om ordförandeskapet och myndigheternas roll.

Linnéuniversitetet tillhandahöll genom Medieinstitutet Fojo fortbildningar för yrkesverksamma journalister med fokus på EU-frågor. Under året fortsatte utvecklingen av websidan EU-kollen. EU-kollen redovisade tydliga och kortfattade sammanfattningar av aktuella EU-frågor som ett stöd till journalister. Universitetet fortsatte med utbildningar och distanskurser för journalister. En studieresa till Belgien och Nederländerna om EU-samarbeten inom polis- och rättsväsendet arrangerades för journalister. Inför Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd arrangerades ett seminarium om vad ordförandeskap i rådet innebär och medför.

Universitets- och högskolerådet (UHR) har i uppdrag att erbjuda lärare och skolledare utbildningar om EU. För att öka kunskapen och engagemanget för EU utbildades särskilda skolambassadörer. Under 2022 deltog närmare 120 lärare och skolledare i studieresor till Bryssel. UHR genomförde en nätverkskonferens för skolambassadörer med cirka 160 deltagare. I samband med Europadagen anordnades tävlingar där högstadie- och gymnasieklasser deltog genom att i text och bild redogöra för hur de uppmärksammade Europadagen.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) arbetade i Sverige med EU:s ungdomsdialog där unga inom hela unionen samlades för att prata om EU, t.ex. medverkade 292 deltagare i åtta s.k. demokrativerkstäder. MUCF fortsatte att utveckla webbutbildningen ”Prata EU” med 236 deltagare vilket underlättade spridningen av kunskap om EU till unga i skolan och på fritiden.

Under våren 2022 samrådde regeringen med det civila samhället, arbetsmarknadens parter och andra samhällsaktörer samt på regional och lokal nivå för att stärka dialogen och få kunskap och perspektiv om olika EU-frågor. Samråden skedde bl.a. genom fem s.k. EU-sakråd om den europeiska terminen och konferensen om Europas framtid.

Rekrytering till EU:s institutioner

Universitets- och högskolerådet (UHR) har i uppdrag att informera om möjligheter för arbete och praktik inom EU:s institutioner, byråer och organ. Under 2022 genomförde myndigheten bl.a. annonskampanjer och spelade in filmer med svenskar som är anställda i EU:s institutioner, byråer och organ. UHR startade ett EU-nätverk för karriärvägledare där 85 studie- och karriärvägledare från 27 svenska lärosäten är medlemmar. Av medlemmarna var 75 kvinnor och 9 var män. (För 1 person saknas uppgift om kön). Antalet svenska praktikanter vid EU:s institutioner, byråer och organ ökade från 53 till 69 personer. Könsfördelningen mellan praktikanterna var 51 kvinnor och 16 män. (För 2 personer saknas uppgift om kön.) UHR bistod Regeringskansliet i arbetet med att tillsammans med Europeiska kommissionen ta fram en nationell handlingsplan till stöd för att stärka den svenska närvaron i EU:s institutioner, byråer och organ.

14.3 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

14.3.1 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen för Svenska institutet för europapolitiska studier

Analys och spridning

Regeringen bedömer att Sieps verksamhet håller hög kvalitet och myndigheten har gjort viktiga insatser för att belysa för Sverige betydelsefulla politiska frågeställningar. Det ökade antalet publikationer och Sieps arbete med att sprida information om EU-ordförandeskapet har bidragit till en höjd kunskapsnivå om angelägna EU-frågor. Det är positivt att Sieps fortsätter att utveckla spridningen av och tillgängligheten till myndighetens analyser genom att utnyttja digitala format som poddar och webbseminarier. Arbetet med en ökad tillgänglighet och spridning syns i det positiva resultatet från 2022. Regeringen bedömer att det internationella forskningsutbyte som Sieps deltar i är betydelsefullt och bidrar till att öka förståelsen för de diskussioner om utvecklingen av EU-samarbetet som förs utanför Sveriges gränser.

EU-relaterad kompetensförsörjning

Sieps står för en viktig del av den EU-relaterade kompetensförsörjningen inom den offentliga sektorn. Sieps breda utbud av utbildningar har på ett bra sätt fångat upp det kunskapsbehov som finns på statlig, regional och kommunal nivå. Det är positivt att Sieps genomförde fler utbildningar och hade fler deltagare än något annat år sedan utbildningsverksamhetens start. Sieps nya utbildningspodd inför Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd har bidragit till att öka kunskapen och engagemanget kring EU-relaterade frågor. Sieps nyinrättade EU-nätverk är ett positivt komplement till kompetensförsörjningen inom den offentliga sektorn.

14.3.2 Regeringens bedömning av målluppfyllelsen för EU-information

Ökad delaktighet i EU-relaterade frågor

Regeringen bedömer att de genomförda åtgärderna har bidragit till ökad kunskap om EU bland förtroendevalda och anställda inom kommuner och regioner samt journalister. Sieps utbildningar har stärkt kunskapen om EU-samarbetet bland tjänstemän och förtroendevalda inom kommuner, regioner och myndigheter. Genom det arbete som MUCF bedriver har kunskapen om EU höjts bland unga. Det är positivt att UHR arbetar med att stärka EU-perspektivet i den svenska undervisningen genom att utbilda lärare och skolledare till särskilda skolambassadörer. Regeringen bedömer att de utbildningsåtgärder som Linnéuniversitetet erbjuder genom Medieinstitutet Fojo är viktiga för att utbilda journalister i EU-frågor, samt att arbetet med utvecklingen av websidan EU-kollen är betydelsefullt.

Rekrytering till EU:s institutioner

Sverige är fortsatt underrepresenterat i EU:s institutioner, byråer och organ och underskottet väntas öka då flera svenskar kommer att gå i pension under de närmaste åren. En viktig grund för att fler svenska medborgare ska se EU:s institutioner som en intressant arbetsplats är att nå ut med ändamålsenlig information till universitet och högskolor. Det inbegriper information om de ändrade förutsättningar för EU-rekrytering som följer av Europeiska kommissionens ändrade personalpolitik. Det är positivt att UHR har utvecklat spridningen av information om möjligheter till arbete och praktik med hjälp av digitala kanaler och nu når ut till flera intresserade. Det är viktigt att UHR fortsätter att utveckla och effektivisera verksamheten.

14.4 Politikens inriktning

EU är Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. Medlemskapet i EU är en förutsättning för hanteringen av gemensamma utmaningar som hoten mot säkerhet och klimat. Det stärker Sveriges röst i omvärlden och bidrar till jobb och ekonomisk utveckling. Den ryska fullskaliga invasionen av Ukraina påverkar grunderna för EU-samarbetet och innebär en ny dynamik för EU:s utvidgning. Parallellt intensifieras diskussionen om formerna för EU:s framtida organisering, politiska inriktning och finansiering. Inom de närmaste åren står EU inför beslut som starkt kommer att påverka Sveriges utveckling som land och inflytande i EU. Behovet av att tidigt identifiera och analysera frågor som är centrala för denna utveckling samt ge råd om vägval kommer att fortsätta. För att fortsätta vara relevant är det viktigt att nära följa det EU-politiska analysarbete som bedrivs av andra analysinstitut i Europa. Medborgarnas delaktighet i EU-arbetet är också en viktig prioritering. Kunskapen om EU behöver öka och regeringen fäster stor vikt vid att det förs en bred diskussion i samhället, till exempel i skolan och bland förtroendevalda, om hur EU ska utvecklas framöver.

14.4.1 Svenska institutet för europapolitiska studier

Sieps bör fortsatt möta behovet av ökad kunskap inom statsförvaltningen och hos övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen när det gäller frågor på EU:s dagordning och frågor som är viktiga för EU-samarbetets långsiktiga utveckling. Sieps utbildningar ska bland annat rikta sig till förtroendevalda och anställda i kommuner och regioner. Det finns ett ökat behov av att bättre förstå utvecklingen i EU:s närområde och hur EU-samarbetet påverkas både inom enskilda politikområden och när det gäller formerna för EU:s framtida organisering, politiska inriktning och

finansiering. Detta är angeläget inte minst mot bakgrund av att frågan om en utvidgning av unionen har fått förnyad aktualitet. Sieps har en viktig uppgift i att möta detta analysbehov.

14.4.2 Ökad delaktighet i EU-relaterade frågor

Det finns behov av fortsatt ökad kunskap så att medborgare kan vara delaktiga i vilka beslut som tas i EU-relaterade frågor. Regeringen prioriterar utbildningen Skolambassadör för EU, som tillhandahålls av Universitets- och högskolerådet. Det är en av de viktiga kunskapshöjande insatser som erbjuds lärare och skolledare. Regeringen vill stärka delaktigheten bland unga i frågor om EU och dess framtid med målsättning att effektivt nå ut till unga. Insatser ska göras för ökad kunskap för målgruppen yrkesverksamma journalister med målsättning att bättre förstå hur och var EU-beslut fattas. Även myndighetsledning prioriteras som målgrupp. Utbildning som syftar till att stärka myndigheterna i deras roll i EU-arbetet är angeläget.

14.4.3 Rekrytering till EU:s institutioner

Sverige är underrepresenterat i EU:s institutioner särskilt på lägre nivåer och det är en prioritering för regeringen att öka nyrekryteringen av svenska medborgare. Regeringen avser att intensifiera arbetet för att fler svenskar söker till och blir anställda i EU:s institutioner. Unga som är intresserade av att praktisera eller arbeta inom EU:s institutioner är en viktig målgrupp för informationsinsatser. En översyn av regeringens arbete på området genomförs med målsättningen att föreslå effektiva åtgärder som ska bidra till att stärka den svenska representationen i EU:s institutioner, myndigheter och organ.

14.5 Budgetförslag

14.5.1 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tabell 14.2 Anslagsutveckling 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tusental kronor

2022	Utfall	29 394	Anslagssparande	2 789
2023	Anslag	31 310 ¹	Utgiftsprognos	31 766
2024	Förslag	31 234		
2025	Beräknat	32 830 ²		
2026	Beräknat	33 755 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 31 227 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 31 223 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter för Svenska institutet för europapolitiska studier. Anslaget får användas för utbildnings- och kommunikationsinsatser på EU-området. Anslaget får användas för att medfinansiera medel från EU. Vidare får anslaget användas för att främja rekrytering av svenska medborgare till tjänster inom EU:s institutioner, byråer och organ.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 14.3 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	31 310	31 310	31 310
Pris- och löneomräkning ²	1 464	3 129	4 097
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-1 540	-1 609	-1 652
<i>varav BP24³</i>	<i>-442</i>	<i>-442</i>	<i>-442</i>
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-125	-125	-125
– Generell besparing i statsförvaltningen	-317	-317	-317
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	31 234	32 830	33 755

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 317 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 31 234 000 kronor anvisas under anslaget 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 32 830 000 kronor respektive 33 755 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Sieps har möjlighet att ta ut avgifter för utbildningsverksamhet som myndigheten bedriver.

Tabell 14.4 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksamhetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
Uppdragsverksamhet						
<i>varav utbildningsverksamhet</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>1 500</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>

Sieps får ta ut utgifter upp till full kostnadstäckning för uppdragsverksamheten vid myndigheten samt disponera intäkterna i verksamheten.

Bilaga 1

Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud

Innehållsförteckning

1	Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud	2
1.1	Utlandsmyndigheter	2
1.1.1	Beskickningar	2
1.1.2	Delegationer vid internationella organisationer.....	4
1.1.3	Karriärkonsulat	4
1.2	Stockholmsbaserade sändebud.....	4

1 Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud

Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud per den 1 augusti 2023.

1.1 Utlandsmyndigheter

Utlandsmyndigheter är beskickningar, delegationer vid internationella organisationer och karriärkonsulat.

En beskickning benämns ambassad eller legation. En delegation vid en internationell organisation benämns delegation eller representation. Ett karriärkonsulat är ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman. Sidoackrediteringar anges inom parentes.

1.1.1 Beskickningar

- Abu Dhabi (Kuwait, Manama)
- Abuja (Accra, Yaoundé)
- Addis Abeba (Djibouti)
- Alger
- Amman
- Ankara
- Astana
- Athen
- Bagdad
- Baku
- Bamako (Niamey, Nouakchott)
- Bangkok (Yangon, Phnom Penh, Vientiane)
- Beirut
- Belgrad (Podgorica)
- Berlin
- Bern (Vaduz)
- Bogotá D.C. (Caracas, Quito)
- Brasilia
- Budapest (Ljubljana)
- Buenos Aires (Asunción, Montevideo)
- Bukarest
- Canberra (Apia, Funafuti, Nuku`alofa, Suva, Honiara, Port Vila, Södra Tarawa, Yaren, Wellington)
- Chisinau
- Damaskus
- Dar es Salaam (Bujumbura)
- Dhaka
- Doha
- Dublin
- Guatemala (San Salvador, Tegucigalpa, San José, Managua, Panamá)
- Haag
- Hanoi

- Harare (Lilongwe, Port Louis)
- Havanna (Santo Domingo)
- Helsingfors
- Islamabad
- Jakarta (Dili, Port Moresby)
- Jerevan
- Kabul
- Kampala (Bangui, N'Djamena)
- Kairo
- Khartoum (Juba)
- Kiev
- Kigali
- Kinshasa (Brazzaville, Libreville, Malabo)
- Kuala Lumpur
- Köpenhamn
- La Paz
- Lissabon (Bissau, Praia, Sao Tomé)
- London
- Lusaka
- Madrid (Andorra la Vella)
- Manila
- Maputo (Antananarivo, Mbabane)
- Mexico
- Minsk
- Monrovia (Freetown)
- Moskva
- Nairobi (Moroni, Victoria)
- New Delhi (Colombo, Kathmandu, Thimphu, Malé)
- Nicosia
- Oslo
- Ottawa
- Ouagadougou
- Paris (Monaco)
- Peking (Ulan Bator)
- Prag
- Pretoria (Gaborone, Maseru, Windhoek)
- Pristina
- Pyongyang
- Rabat
- Reykjavik
- Riga
- Riyadh (Muscat, Sana'a)
- Rom (San Marino)
- Santiago de Chile (Lima)
- Sarajevo
- Seoul
- Singapore (Bandar Seri Bagawan)
- Skopje
- Tallinn
- Tbilisi
- Teheran
- Tel Aviv

- Tirana
- Tokyo (Ngerulmud, Majuro, Palikir)
- Tunis (Tripoli)
- Vilnius
- Warszawa
- Washington
- Wien (Bratislava)
- Zagreb.

1.1.2 Delegationer vid internationella organisationer

- Sveriges ständiga representation vid Europeiska unionen, EU, i Bryssel
- Sveriges ständiga representation vid Förenta nationerna, FN, i New York
- Sveriges ständiga representation vid de internationella organisationerna i Genève
- Sveriges delegation vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, OECD, och Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur, Unesco, i Paris
- Sveriges ständiga representation vid Europarådet i Strasbourg
- Sveriges ständiga delegation vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE, i Wien
- Sveriges delegation vid Nato i Bryssel.

1.1.3 Karriärkonsulat

- Bryssel
- Hongkong
- Istanbul
- Jerusalem
- Mariehamn
- Mumbai
- New York
- S:t Petersburg
- Shanghai.

1.2 Stockholmsbaserade sändebud

Ett Stockholmsbaserat sändebud fullgör uppgifter som Sveriges beskickning i ett visst land:

- SBS Angola
- SBS Belgien och Luxemburg
- SBS Bulgarien
- SBS Centralasien (Kirgizistan, Tadzjikistan, Turkmenistan, Uzbekistan)
- SBS Eritrea
- SBS Malta och Heliga Stolen
- SBS Karibien (Antigua och Barbuda, Bahamas, Barbados, Belize, Dominica, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaica, St Kitts och Nevis, St Lucia, St Vincent och Grenadinerna, Surinam, Trinidad och Tobago.)
- SBS Västafrika (Benin, Elfenbenskusten, Gambia, Guinea, Senegal, Togo).